

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csekszámla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Igen, mégis!

Kegyetlen ütés volt érzésvilágunkra és élet-ösztönünkre, amikor a magyarnak rá kellett ébrednie, hogy most már zsoldos hadserege van s még az is patikamérlegben, grammra mérve. Ellenségeink világosan tudták, mit jelenthet ez a mi sorsunkban, de mi még világosabban láttuk. Kétségbeestünk akkor, mert ebben az elkatónátlanításban tudtuk a veszedelmek veszedelmét. Elkomorodtunk és szégyenletünkben elpirosodtunk, majd az évek multával a zsoldosnak szánt kis magyar hadsereg mégis szemefénye, vérbeoltott életdarabja lett a nemzetnek. A nagy többség meglátta és megérezte ebben a maroknyi hadban a magot, amiből egyetlen intésre kipattan a nemzet ezeréves katonafája.

Igen, de a nagy többséggel szemben hallható volt a másik tábor hangja is. Mindenki emlékezhetik a beszélgetésekre, elejtett nyilatkozatokra, újságcikkekre, melyeknek az volt a hangosan harsogott tenorja, hogy hadseregünk, felkészültségünk, katonai erőnk semmit jelent a szomszédok erejével szemben. Ezek a hangok sírkozva nyargaltak a városi aszfalt fölött, kibujtak a téglák közén, mint a vadfű, befurakodtak kuglipartikba, iskolákba és ami a legnagyobb veszedelem kezdett lenni: eljutottak már a faluba, tanyára is. Láttuk akkor, hogy az előresejtett veszedelem kezdi a küszöböt nyalni.

Mert annál nagyobb veszedelem nem lehet, mint amikor egy nemzet már ökölbesorítani sem akarja a kezét. Ezért küzdöttünk mi katonámberek olyan keserű haraggal az ilyen — nem mindig célzatosságmentes — közvéleményhangolás ellen. Küzdöttünk ellene mi katonák és küzdött az országban minden jószándékú, tisztaszemű ember, mert tudtuk, hogy katonai önbizalom nélkül nincs élet, nincs holnap, nincs jövő és azt is tudtuk, hogy ha ma még nincs teljes magyar hadsereg, meglesz abban a pillanatban, amikor a hívószó elhangzik.

És most csakugyan, mégis itt van ez a magyar hadsereg. A napilapokban sorozatosan olvasuk a honvédeinkről szóló — esodálkozó és lelkes — tudósításokat. Eltűntek már azok a rovatok és írások, amelyek a román és cseh irodalmi csere-délutánoktól várták a szebb magyar és „duna-

medencei“ jövőt. Ilyen fejtegetések és tanakodások helyett most puskásokról, géppuskásokról, tankokról, aknavetőkről olvasunk. Finomabb lelkeknek, úgynevezett európeereknek bizonyára borsózik a hátuk az ilyen acélszínű és keményvágású szavaktól, de maga a nemzet egyeteme esodálattal, a rossz álomból ébredő ember örömevel nézi a járdaszélről a motorvontatta nehézágyúkat, kerékpárosok hosszú oszlopát, a haditechnika korszerű érdekességeit, a magyar tömegek szemének még új, ismeretlen fegyvereket és felszerelést. Hát a magyar honvédségnek nemesak néhány puskás ezrede, hanem ilyen sok mindene is van? Hát mégis?

Honnan hát? — halljuk a kérdést. Megmondjuk. A hitből és akaratból. Azoknak a hitből és akaratából, akik országunk legnehezebb külpolitikai éveiben is tudtak előre nézni a holnapba, a holnaputánba és az azutánba, az idők bármilyen távlatába, egészen odáig, ahol a hívó szemek előtt világosan ott állott a nap, ez a mostani, a mai nap. Hálásan köszönjük vezetőinknek azt, amit szemünk ma lát: a magyar hadsereget nem trianoni cseh elképzelésben, hanem abban a valóságában, ahogyan most kint a határokon áll. Történelmi időket élünk, amikor szavaknak, jegyzékeknek, idejében kimondott gondolatoknak országformáló a jelentősége, de a szavakhoz és írásokhoz történelmi cselekedet is kellett, ez pedig nem más, mint hadseregünk varázslatos kiugrása a hamupipőkecipőből. Hogyan csinálták, azt nem tudjuk, de akik csinálták, legyen azoké a magyarok Istenének minden áldása.

Most pedig el kell vinni a hírt minden faluba, minden tanyára, hogy a magyar hadsereg nemcsak elszántságban, hanem felszerelésben is készen áll minden feladatra. Ezt tudni kell az embereknek, mert húsz év alatt sok léleken kiburjándzott a kisebbség érzése. Sokan látták a reménytelenség koromszínében a trianoni sorsot, hát most, a hajnal küszöbén hozzá kell szoktatni a szemeket a napsütéshez.

A valósághoz. Mert a valóság mégis csak az lett, amit soha nem szüntünk hirdetni: Trianon csak megállóhely a magyarság számára, de nem végállomás. Annyira igaz ez, hogy a bilincsek szakadásának ugyanaz a nemzedék lehet tanuja, amelyiknek a kezére hurkolták a bilincseket.

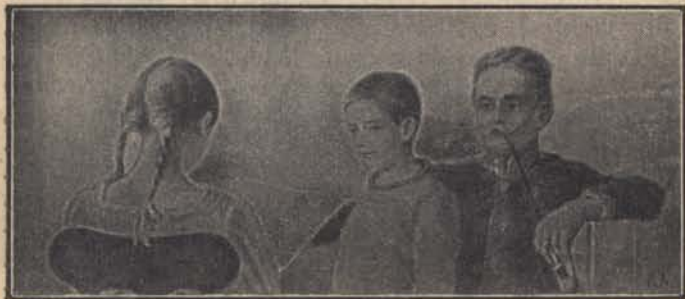
S hogy a magyart elkatónátlanítsák? Most nézhetik, mit értek a próbálkozással! Kulacsokkal ugyan nem csapunk hareilármát, de a legényeink szótlan, nyugodt tekintete nem sok jót ígér annak, aki beléjük találna kötni.

A védő szerepe és ennek korlátai a nyomozati és vizsgálati eljárásban.

írta: ZSOLDOS BENŐ, a budapesti kir. ítélőtábla ny. bírása.

Általánosan szem előtt tartott sarkalatos tétele a művelt államok bünvádi perrendtartásának, hogy az az egyén, aki ellen büntető eljárás indult meg, a *javára* szolgáló körülményeknek és mentő bizonyítékoknak lelkiismeretes felderítését is jogszerűen igényelheti s az ebben való közreműködésre az eljárás bármely szakában maga részére *védőt* alkalmazhat, tehát jogi kérdésekben járatos olyan egyént bízhat meg védelmével, ki a váddal szemben az ő érdekeit megfelelő szakértelemmel képviselje. Természetes következménye ez a törvénysértéssel gyanúsított vagy terhelt egyén ahhoz való jogának, hogy a vádhatóság által vele szemben felsorakoztatott terhelő adatok és körülmények mellett a vád alól esetleg mentesítő bizonyítékok is világosan állhassanak az ügyében ítélkező bíróság előtt: az ebben való közreműködés és a mentő körülmények felszínre hozatala pedig jogilag képzett megbízottnak, a védőnek feladata, aki ebben a megszabott feladatkörben a törvényes korlátokon belül működhetik.

Ilyen védőnek a választása — és pedig az eljárás bármelyik szakában s így a nyomozás vagy vizsgálat alatt is, — bármelyik bíróság előtt indított ügyben, legelsősorban magának a terheltnek a joga.

Igy volt...

— Emlék Felvidékről. —

írta: Beöthy Kálmán őrnagy.

— Valakinek már elmondtam, — de ha kíváncsiak vagytok, előttetek is elmesélem, — mondta a barátom. — Mesélem, mert úgy tűnik, mintha az volna. Pedig szintiszta igazság.

Vasárnap történt, régen, egyszer, amikor Szent István napja vasárnapra esett. A magyar lakosság csak úgy, feketében és nem magyar ruhában, sodródott a templomba. Senki se hívta össze őket, nekem, ki akkor diák voltam, nekem se szólt apám se, anyám se. Tudtuk, tudtam: magyar ünnepnap ez a vasárnap és soha azóta olyan templomot nem láttam...

Az istentiszteletet énekeltük, mint máskor, de — úgy tűnik — ércesebb, tündöklőbb hanggal-arecal. Szóval se tüntettük magyar voltunkat, a templomajtó előtt láttuk a lapossapkás csendőröket s bent a félhomályos templomban a falak alján, oszlopok testére lapulva voltak mások is...

Különség az az eset, mikor a büntetőjogi felelőségre vont egyén még nem önjogú, vagy bármely okból nem cselekvőképes, vagyis még atyai hataion, vagy gyámság, gondnokság alatt áll, mert ebben az esetben az atya, gyám, vagy gondnok adhat védői megbízást, ámde csak akkor, ha a terhelt még nem választott védőt. A terheltnek azonban még ebben az esetben is szélesebb körű a joga, mert a törvényes képviselője által választott védőtől visszavonhatja a megbízást. Ellenben testvére, apósa, anyósa, feleségének fivére, nőtestvére férje stb. egy esetben siücsenek feljogosítva a terhelt részére védőt választani.

A terhelt tetszésétől függő, vagyis az ügynevezett *megengedett* védelem mellett van a törvényben tüzetesen megjelölt esetekben ú. n. *kötelező* védelem is, melyet még a terhelt kifejezett kívánságára sem lehet mellőzni. Ettől eltekintve, a *bíróságnak* az eljárás mindenik szakában, tehát az előkészítő per szakban is, szabadságában áll a terhelt részére védőt kirendelni akkor, ha ezt az ügy körülményeinél fogva célszerűnek látja.

Polgári bünvádi perrendtartásunk rendelkezése szerint (62. §.) a védő az általa védett egyén érdekében akármelyik perszakban, különösen pedig a nyomozás alatt is eljárhat, a védelem érdekében akár élőszóval, akár írásbeli beadványban előterjesztéseket tehet. Abban az esetben, ha az eljárás alá vont egyén le van tartóztatva, a védő vele a bünpernek a vizsgálat befejezését megelőző szakában hatósági személy közbenjötté vagy ellenőrzése nélkül is érint-

Szólt a pap csendesen, nyugodtan, egy szót se azonban a napról, csak a vasárnapról, pedig kemény magyar volt. Hozzánk, a lelkünk legmélyére csak egyszer szólt, amikor kihajolt a szószékről:

— Testvéreim!

Őszbevegyült feje lehajolt felénk, a szemével megnézett mindnyájunkat, egyenkint s még egyszer szólt hozzánk, tagolva, lassan, melegen:

— Testvéreim!

Mintha elég is lett volna ennyi, mert mind egymásra néztünk...

Vagy talán az én édes apámnak éppen ezek a hangok mélyültek bele a szívébe, mert ő volt az, aki...

Várjatok, mindjárt megtudjátok!

Én diák voltam ott, ezen az Isten tenyerén tartott fölséges ünnepen, ahol mindenki nagyon szerette az életet, ahol az orgonán egyszercsak egy idegen, egy erős, egy bátor kéz belevágott a billentyűkbe s a sípokon felzuhogott a világ legszebb zenéje, a magyar szózat...

Mindenki megfordult, parancsszóra szinte. Az apámat mindenki ismerte, de senki se tudta elképzelni, hogy miként jut ő a mindennapi kántor helyére, ott fent, az ezüstös orgonasípok alá.

... Hazádnak rendületlenül!

Úgy zúgott az orgona s az apám hajlékony, tiszta hangja előmlött az oszlopok között, le a padokba s be a szívekbe s fel az Isten felé s utána minden szív felsírt s minden száj apám után nyílt...

Apám hangját elnyomta a templom népe, felémelt fejükben ragyogott a szempárok száza s ezért volt, hogy nem láttak és nem hallottak semmit, semmit! Én tudom, mert láttam, mert ott állottam

kezhetik, ámde az eljárás célja által különösen megkívánt esetben a nyomozást teljesítő hatóságnak (rendőrség, csendőrség), a vizsgálat folyamán pedig a vizsgálóbírónak el kell rendelnie azt, hogy a le tartóztatott egyén a nyomozás során csak hatósági személynek, a vizsgálat alatt pedig csakis bírósági személynek a jelenlétében érintkezhetik védőjével. Bizonyos esetekben tehát nem lehet kitérni a jelzett intézkedés szükségessége elől, mert magának a bűnvádi előkészítő eljárásnak is kiemelkedő érdeke az, hogy a hatósági személy által gyakorlandó felügyelet alkalmazásával lehetőleg meg legyen akadályozható az, hogy a folyamatba tett eljárás céljainak lehetetlenné tételére vagy a terhelt, vagy ennek közvetítésével más kívülálló egyének. Az írott közlések ellenőrzésének pedig az a gyakorlati jelentősége, hogy elejét lehessen venni annak, hogy a nyomozásnak vagy a vizsgálatnak éppen az eljárás sikere érdekében egyelőre nyilvánosság elé nem hozható adatait idő előtt el ne árulhassák. Máskülönb a védőnek a terhelttel való közvetlen érintkezése még a le tartóztatás esetében is rendszerint nincs korlátozva hatósági személy közbenjövete vagy ellenőrzése által, mert hiszen a védő csakis akkor fejthet ki eredményes tevékenységet a védelem érdekében, ha a terhelt őt az eset minden részletét illetően kimerítően és közvetlenül tájékoztathatja s viszont a jogi védelemre utalt egyén is minden irányban megkaphatja védőjétől a szükséges felvilágosításokat.

Már a nyomozat során is megilleti a védőt az a jog, mellyel természetesen a vizsgálat során is élhet,

hogy a gyanúsított s illetve terhelt védelme érdekében olyan bizonyítási eselekmények felvételénél, melyek a nyomozás vagy vizsgálat során még teljesíthetők ugyan, de a főtárgyaláskor már nem lesznek ismételtetők, a nyomozást teljesítő hatóságnál vagy a vizsgálóbírónál indítványokat tehet, az e perszakban kihallgatott tanukhoz, szakértőkhöz a kihallgatás végén közvetlenül is intézhet kérdéseket s az ezekre adandó feleletre észrevételeket is tehet. Ebből kifolyóan kötelezőleg előírja a törvény, hogy a védőt minden olyan tanu kihallgatására meg kell idézni, akinek a főtárgyaláson előreláthatólag nem lesz módjában megjelenni.

Annak a szükségessége is felmerülhet már a nyomozás vagy vizsgálat során, hogy a bűnvádi eljárás alá vont egyént a tanúval *szembesíteni* kell. Ennek az intézkedésnek különösen akkor van nyomatékossabb jelentősége, amikor az eset körülményeinél fogva alapos ok van annak feltételezésére, hogy ez a szembesítés a főtárgyaláson már nem fog megtörténni. Amennyiben ilyen kényszerhelyzet valóban fennforog, nemcsak magának a terheltnek, hanem védőjének is törvényben gyökerező joga van ahhoz, hogy nemcsak a tanu kihallgatásának, hanem a szembesítés foganatosításának tartama alatt is jelen lehetnek.

Ha a folyamatban levő bűnvádi eljárás célja megengedhetővé teszi, vagy ha a késedelem nem jár e cél szempontjából a meghiusulás veszedelmével, a vizsgálat során a házkutatást, bírói szemlét, lefoglalást, iratok átkutatását és a szakértők kihallgatá-

apám mellett, mint diák tátott szájjal és forró testtel és néztem, hogyan emelkedik a melle, mikor azt énekelte:

— ... áldjon vagy ver...

Többet nem láttam, mert valaki úgy fejen vágott, hogy csak otthon, anyám karjai között ébredtem eszméletre.

Apám egy félév után hazajött. Váratlanul jött. Anyámmal ültünk szobánkban, mikor előzetes hír, bejelentés nélkül belépett. Megállott a küszöbön, megvárta anyám felzokogását, nyakába borulását, nyugodtan, arca mozgástalan volt s aztán azt mondta:

— Egy szót se akarok hallani rólam! Én innen nem megyek. Ne is próbálkozzatok. Én, jegyezzétek meg: itt láttam meg az Isten világát, itt küzdöttem és minden fűszál az enyém is s abban csak az Isten parancsolhat. A másik határ a másik magyaré. Abban se parancsolhat soha más. Széles az ég aljáig, amott a hegyszéleken túl is, itt más, mint magyar szó, nem hallatszott soha. A temetőben is csak fajtámbéli alszik, hát innen nem megyek!

Mélységes csend lett a szobában, anyám szíve dobogott csak és mély csend lett aztán szerte a ház körül is!

Csak esténként láttunk alakokat settenkedni és éjjel a kutyák majd megvesztek, a kerítések egyre nagyobb lyukakat rágtak tehetetlen dühükben. A vén tehenes reggelenkint a tornácon jelentett az éjszakáról s ekkoriban elfelejtett minden mást, csak annyit mondott:

— Megint itt voltak!

Állott a tornácon, levett kalapját markolászva, arcából a csontok majd átverték a bőrön, rágták magában indulatait.

Apám csak bólintott. Azelőtt?!...

Minden reggel ott volt a sákálok nyoma; szót füleltek a vad magyar, a kisebbségi ember szájából, aki belesírta hitét az orgona ezüst sípjaiba a multkor... Pedig hiába. Apám csendes volt, mi is, mindenki is.

Csend volt a házunkban, olykor koppant valami az ablaktáblákon vagy a fák alatt s csak ilyenkor szólt az apám:

— Hé!... Ki jár itt?... A mindenségit!

Hangja elverte a csendet s utána mélyebb lett a csend.

Nem mozdult apám, mindössze a padlásra járt, fűrt, faragott s egyszer... egyszer azt hallottuk, onnan felülről, hogy füttyöl is, nótát füttyörész...

Anyám felujjongott s én esodálattal figyeltem a két lélek életét.

Apám jobbkedvű lett, gyakrabban nézett szét a világon s volt úgy, hogy belenyujtózkodott a nap-sütésbe. Nem bántotta lassan már az sem, hogy gyakoribbak lettek az alakok házunk körül, akiknek, míg szájuk járt, szemük keresett, lesett.

Karácsony szombatján reggel aztán ott italtunk három, nagy komondorunkat a kerítés tövében, megfagyva. Megmérgezték mindet. Mikor apám elföldelte szegényeket lent a kertben, azt mondta harangtiszta, mély hangján:

— Veszedelem jön felém!

Mikor este apró kis karácsonyfánk készen lett, volna, apám azt mondta:

— Gyertek a szobámba!

Szobájában egy asztalkához vezetett. Levett arról egy csipketerítőt.

Egy rádiókészülék volt az asztalkán. A menyegyzeten kifeszített drótok, az antenna.

sát a védő előzetes értesítése nélkül nem lehet teljesíteni.

A védőnek a védelem érdekében a nyomozati eljárás során kifejezhető tevékenysége nagyobb jelentőséget nyer a BP. 100. §. első bekezdésének abban a fenntartás nélküli rendelkezésében, hogy a nyomozás folyamán nemcsak a terhelő, hanem a mentő körülményeket is ki kell deríteni s a gyanúsított érdekében is gondot kell fordítani azoknak a bizonyítékoknak megszerzésére, melyeknek esetleges megsemmisítésétől kell tartani. Ez a rendelkezés gyakorlati alkalmazását jelenti a BP. 9. §-ában kifejezésre jutott annak az elvnek, amely szerint a terhelő és súlyosító, nemkülönben az enyhítő és mentő körülmények *egyenlő gondossággal* veendő figyelembe. A védő ekként akár szóbeli előterjesztés útján, akár írásos beadvány keretében bejelentheti mindazokat a tekintetbe jöhető adatokat, melyek a terhelt nem-bűnösségének bizonyítására szolgálhatnak. A nyomozást teljesítő csendőrségnek a most jelzett törvényes rendelkezés kellő betartására gyakorlati irányt mutató fontos útbaigazításokat tartalmaz a Szolgálati Utasítás 415. pontja.

A védő szerepének a nyomozati vagy vizsgálati eljárás keretében való hathatósabb kidomborítása szempontjából gondoskodás történik a törvényben arra az eshetőségre is, ha a nyomozó hatóság mellőzi olyan nyomozati cselekmények teljesítését, melyek a gyanúsított vagy védőjének felfogása szerint a

védelem javára szolgáló körülményeket tisztázhatnak, vagy ha talán felveszi is azokat, nem abban az irányban vagy nem abban a mértékben, mely a védelem meggyőződése szerint esetleg a kívánt eredménnyel járhatna. Ilyen esetben tehát a gyanúsítottnak s illetve a védőnek jogában áll bizonyos nyomozati cselekmények teljesítését az illetékes *járásbíró-ságnál* kérni, amely ugyan kifejezetten nem köteles e kérelem teljesítését elrendelni, de amennyiben ezt mégis célszerűnek látja, foganatosíthatja a kért nyomozást.

Hogy aztán melyek azok a nyomozati cselekmények, melyeknek felvétele iránt a védő a járásbíró-ságnál előterjesztést tehet, amelyeket tehát a járásbíró-ságnak jogában áll — belátása szerint — teljesíteni: erre nézve a törvény nem tartalmaz kifejezett és határozott utasítást, amiből az következik, hogy bármilyen nyomozati cselekményt felvehet. Mindazonáltal különösebb jelentőséggel bírnak ezek között a tanúk eskü alatt való kihallgatása, szemle, lefoglalás, személymotaizás vagy házkutatás foganatosítása, úgyszintén a szükségesnek mutatkozó előzetes letartóztatás elrendelése stb., amely cselekményeket egyébként, amennyiben azok bármelyikének halaszthatatlan szüksége merül fel, a nyomozást teljesítő csendőrség is elrendelheti és foganatosíthatja is. Mindezekben az esetekben a gyanúsított érdekeinek megfelelő bizonyítékok összegyűjtésénél és feltárásánál a védőnek jelentős szerepe van. Ez a sze-

Anyám elsikította szavát, én alig tudtam nyelni. Apám a karjai alá húzott bennünket s azt mondta: — Rettentő bűn, de én ebből élek. Másként már nem élnék. Tengernyi keserűségre ez az egyetlen orvosság *haszról*. Jönnek a hangok fiam s azokban az én számomra: öröm, áldás, biztatás. Összenyomna a némaság. Ezek, fiam, nem ismernek határt, hiába rakatták végig a határt száz kilométereken át kövel. Ezek a hangok jönnek, én elibük állok és nincsen az a nap, amelyik szebben sütné, nincs az a víz, amelyik jobb volna s nincs az a virág, az a drágakő, az a vagyon, amelyik több örömet adna, mint ez. Itt a kagyló, üljetek melléje!

Alig állottam a szibadtságtól. Zuhantam a székre. Fejemre csaptam a hallgatót, mert ekkor már részeg voltam az örömtől, az izgalomtól. Anyám lázpiros arccal, szemében szikrázó, gyertyafényverte rubintok és gyémántok ragyogtak, apám, arcán a boldogság leírhatatlan szépségével nézett ránk.

Egyszerre esodálatos hegedűszó áradt a fülemre és valahonnan egész zenekar... magyar dal!

Felzokogtam, anyám rámborult.

...A börtön levegőjén át, a rettegés és bizonytalanság, türés és remények világában, magyar nóták zengenek. Én tudom, hogy apám is szerette, meg anyám is szerette, meg én is szerettem mindig a magyar dalt, de most megbabonázva hallottuk, soha ilyen szép nem volt még...

Én boldogan csókoltam kezét apámnak s ő magához ölelte csendesszavú anyámat. Meddig voltunk így?... Nem tudom. Apám azonban egyszerre meg-rándult, felugrott, mert az ajtón rettentőt csattant valami. Még ocsúdni se tellett, már a második, az ötödik s nem tudom, hány ütés zúgott az ajtóra. Kiestt sarkából.

Éles fény csapott ránk s abban alakok dobbantak elénk. Vakító szuronyokkal.

— Hore ruki! — csattant a kiáltás.

Apám letépte füléről a hallgatókat, meglendült hatalmas teste és úgy lépett a szuronyok elé:

— Krisztust vártunk — mondta magyarul — és zsványok jöttek. Én, Bonezy Miklós, azonban nem tudom a Horerukit, de tudom, hogy mit akarnak. Vihetnek!... Ti meg... — fordult volna felénk apám, de a tiszt félrelökte, a készülékhez ugrott és a zárt szobában mennydörögve visszhangzott a pisztolya. A készülék meghalt. A mennyezet drótjain tovább remegtek a magyar nótahangok, de süket lett a világ...

Anyám két kézzel kapott apám után, de ő már átlépte a vastag küszöböt és eltűnt. Rohant volna anyám, de a szuronyok közé nem tudott menni. Elibeállottak és rákiabáltak és ráparancsoltak, hogy holnap érte is eljönnek.

Másnap mi is elmentünk. Én az udvaron hiába kerestem apám lábanyomát, nem találtam semmit. A vén tehenes összekötözve várt a kapunál és feldagadt arcával nézett szótlan reánk...

A fogházőr mondott csak annyit, hogy apám is ittjárt, igen, ezen a folyosón ment ő is, mögötte hatan mentek előre szegzett szuronyokkal, de hiába. Apám ott a fordulónál nekilendült az ablaknak és későn kaptak utána. Fehér feje úgy pihent lent az udvar kavicsán, mintha bíborsapkát simított volna rá valami mindenható, jóságos kéz...

Gyönyörűséges álmai után, én tudom jól, nem bírta volna újból a börtönöket...

Nincsen ebben semmi mese. Talán csak annyi, hogy amikor az ottvalósiak elmennek a fogház épülete előtt, mindig megemelik a kalapjukat s azt mondják:

— Az öreg Bonezy Miklós...

Fényképpályázatunkról. (Reviczky Zs. szds. felv.)

rep nem kevésbé jelentőségteljes az elrendelt vizsgálat folyamán is, mely alatt különösebb igyekezettel kell a védőnek közreműködnie annak biztosítása körül, hogy majdan a bíróságnak a való tényállás tisztába hozatalára és megállapítására irányuló törekvése minél könnyebbé tehető és eredményes legyen.

A folyamatba tett bünvádi eljárás eredményes lefolytatásának érdekei szükségessé teszik, hogy a védő a terhelt egyén jogi védelmét már az előkészítő eljárás tartama alatt is sikeresen gyakorolhassa. E végből feljogosítja a törvény a terheltet és védőjét, hogy — természetesen a perrendtartás vonatkozó korlátainak kellő figyelemben tartása mellett, — az ügy iratait és mellékleteit megtekinthetik. De csakis abban az esetben, ha a nyomozó hatóság s illetve a vizsgálóbíró megítélése szerint az ügyiratok vagy ezek egy részének közlése az eljárás célját nem veszélyezteti, — mert ellenkező esetben a most nevezettek kötelesek az iratoknak a terhelt vagy védője által való megtekinthetését megtagadni. Az erre vonatkozó határozat mindenkor tüzetesen megindokolandó.

A védő részére azonban még a betekintés megtagadása esetére is bizonyos kivételt állapít meg a törvény. Kötelező rendelkezés ugyanis, hogy a védőnek még ebben az esetben is meg kell engedni azoknak a jegyzőkönyveknek a megtekintését, amelyek az előkészítő eljárás tartama alatt magának a terheltnek kihallgatásáról, a szakértőknek véleményét

tartalmazó meghallgatásáról, nemkülönben azoknak a bírói cselekményeknek teljesítéséről vannak felvéve, amelyek fogatosításánál akár a terhelt, akár a védő jelen lehetnek és a védelem érdekében eljárhatnak. A fentebb előadottakból már kiviláglik, hogy itt mely cselekményekről van szó, és pedig: a bünyügyi főtárgyaláson előreláthatólag meg nem jelenhető tanúk vagy szakértők kihallgatása, aztán a bírói szemle, házkutatás, lefoglalás és iratok átkutatása. Mindezekre a cselekményekre vonatkozó iratoknak a védő által való megtekinthetése tehát egy esetben sines kizárva.

Utoljára hagytam annak a kérdésnek ismertetését, hogy a törvény a védő személyének megválasztásánál minő korlátozásokat állapít meg, vagyis kik vannak hivatva és jogosítva a védő szerepét a hatóságok és bíróságok előtt ellátni, másfelől kik vannak a védői tisztség viseléséből kizárva?

Ami e kérdés előbbi részét illeti: a törvény meghatározása szerint védőül az ügyvédi kamara lajstromába szabályszerűen bejegyzett ügyvéd, valamint az egyetemek és jogakadémiák tanárai választhatók. Olyan egyének tehát, akik a jogi ismeretekben, a tételes törvények rendelkezéseinek kellő értelmzésében s azoknak az egyes jogesetekre való alkalmazásában járatosak, ennél fogva a bíróságok előtti eljárásra szakértelmüknél fogva képesítve vannak. Ezzel ellentétben a törvény tüzetesen felsorolja, kik azok az egyének, akik a védői tisztre való képesítettség hiányában védőül a bíróság által sem rendelhe-

tők ki? A Bp. 61. §-ának felsorolása szerint ezek: a sértett, a sértettnek, terheltnek vagy a vádlónak hozzátartozói és pedig a házasársa, jegyese, egyenes ágbeli rokona és oldalági rokona az unokatestvérig bezárólag, testvéreinek házasársa, házasársának testvére és egyenes ágbeli sógora (após, anyós, mostohagyermek), továbbá a sértettel, terhelttel vagy a vádlóval örökbefogadó, nevelő-szülői, gyámsági és gondnoksági viszonyban levő személyek.

A felsoroltak tehát már a nyomozás s illetve vizsgálat során, vagyis a tulajdonképpeni előkészítő-eljárásban sem teljesíthetnek semmi olyan jogi képviselői teendőket, melyeknek ellátására a védő a fentebb kifejezettek szerint perrendszerüleg fel van jogosítva. Az előadottakból pedig önként adódik az a törvényes rendelkezés is, hogy semmiféle védői szerepet nem vállalhat az sem, aki az ügyben mint a nyomozóhatóság tagja, bíró, közbíró, vagy a sértett képviselője járt el.

Magyar csendőrök Ipolyságon.

Jegyezzük fel az ottjárt csendőrbajtársak elbeszélése alapján a csendőrség története számára, hogy...

1938 október 11-én ott állottunk mi is a bevonulásra kész honvédcapatok között. Büszkén, hogy a húsz év után felszabaduló Felvidék egy csöppjének birtokbavételének mi is részesei lehetünk és hálattal szívvel felsőbbségünk iránt, hogy erre a feladatára minket jelölt ki. Öregebbek és fiatalok egyaránt voltak köztünk, tehát néhányunk még látta, a többiek még nem látták a betonkövek szegélyezte határon túli világot...

Előttünk égre mutatva a templomtorony, körülvéve — többnyire apró — házaktól, zászlós, virágos házaktól, amelyektől a határsorompóig virágos, csupavirágos út várt reánk.

Az induló csapatokkal megyünk. Bent a városkában már zúg az éljen, a kerékpáros honvédeket köszönti ezernyi boldog magyar. Az ezred, amely mögött közvellenül a csendőrkülönítmény áll, 13 órakor indul s ahogy közelgünk a városhoz, úgy nő az utak szegélyén a tömeg, önfeledten, mosolyogva, nevetve éljenző magyar tömeg. Szemük fényes, boldogságtól ragyogó. És amikor mi, csendőrök közéjük érünk...

Átadjuk a szót másnak, aki nem csendőr s aki így látta:

„Fülünk már eltompult a sok vékony és vastag örömhangtól, mégis könny szökik szemünkbe, mikor az első magyar csendőrszakasz megérkezésénél olyan szívből kiáltják a palócok is:

— Éljenek a kákástollások! Éljenek a kákástollások!

Talán még a honvédeknel is jobban örülnek, húsz év után a szobormereven lépkedő magyar csendőrnek. Mintha a régi magyar államélet biztonsága és nyugalma tért volna vissza velük.“

Más meg így mondja el:

„A csendőrök... Ott jöttek a bevonuló csapat végén. Egy szakasz érkezett. A szuronyokon táncolt a napfény. Lengett a kakastoll. A szemükből lángolt valami csodálatos fény. Jóság és szigor. Erő és jegyelem. Javában tartott még az ünnepség, de bizony a jó ipolyságiak két-három percre otthagytak csapat-papot. Ötezer ember rohant feléjük.

— Éljenek a kakastollások! Éljen Magyarország! — harsogott a mámoros kiáltás.

Ipolyság szíve megérezte, hogy ezeken a szuronyokon a polgári biztonság, a rend és erő fénylik. Ahol ott van a csendőr, az a föld már biztosan a mienk!“

Aztán, az ünnepségek után:

A magyar csendőrszakasz megkapta ideiglenes otthonát; a cseh csendőrség volt elhelyezését. Első pillantás a szobákra, tárgyakra... hol van ez a mi híres laktanyarendünktől, a mi híres tisztaságunktól! A volt cseh parancsnok jól ismerhetett minket, magyar csendőröket, mert szükségesnek látta, hogy ezeket a sorokat vesse papírra:

Bocsánosság meg, uraim
hogy a szobák minőségük
meg teljesen kitisztított.
Akkor nyugalom nem volt
idő ma délelőtt. Majd
megszívalja ezt délután.

Parancsnok.

Nem lehet tagadni, hogy ez a bocsánatkérő pársor a magyar csendőr megbecsülésének egy jele...

Körülnéztünk. Régi ágyaink, fogasaink, írószekrényeink... Persze még úgy, elhanyagoltan is, de örömmel üdvözlöttük, megsímogattuk azokat...

Aztán:

Jöttek be hozzánk, mosolyogtak ránk és megsímogattak és felénk nyultak és éljeneztek, éljeneztek...

Aztán eljött az este és

...elindultak az első magyar csendőrijárőrök Ipolyság utcáin. Húsz év után újra...

Adakozz a Honvédelmi Alapra!

Erős hadsereg, erős nemzet!

Minden fillérrel erősebbek vagyunk!

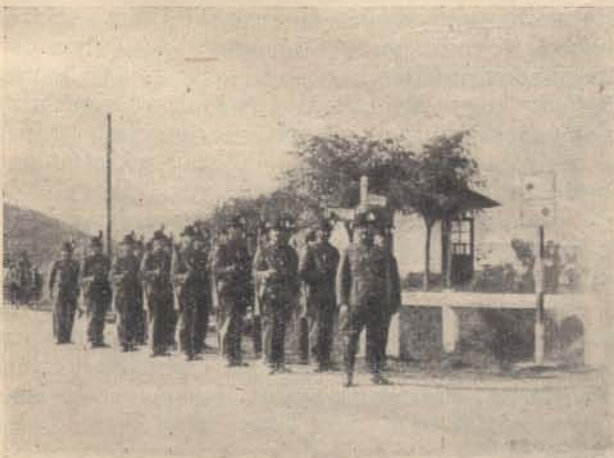
Bevonulás Ipolyságra.

Gyülekező.

Ipolyság utcáján.

Az Ipolyságra bevonult esendőrszakasz.
Elöl Horkay József százados.

Cseh kiserőd Ipolyság előtt.

Cigányok.

Írta: KÜRTI GERGELY tiszthelyettes (Budapest).

Közbiztonságunk ma is egyik legfontosabb problémája a cigánykérdés. Ez a kérdés a parlamentben is foglalkoztatta az illetékes tényezőket, ami közbiztonsági szempontból, bennünket, csendőröket is igen közelről érdekel.

E kérdés megoldása többféle szempontból volna kívánatos. Tapasztalat szerint a kasszafúrások, rablógyilkosságok, rablások, betörések, gyújtogatások, lólopások, csalások, zsarolások, kuruzslások, okirathamisítások, közegészség elleni, állategészség elleni és mezőrendőri, illetve erdei kihágások igen nagy részét a kóborcigányok követik el. Nem ismeretlen fogalom azonban az utóbbi időben a cigány előtt a gyermekrablás és a valutasibolás sem.

Mivel ezek a veszélyes elemek országról-országra kóborolnak, bátran tekinthetjük őket nemcsak veszélyes gonosztevőknek, hanem egyenesen nemzetközi büntetésekre is. Önként értetődik tehát, hogy a cigánykérdés megoldását is csak nemzetközileg lehetne a legeredményesebben megoldani. Ellenkező esetben egy szigorú rendelet alkalmazása azt eredményezné, hogy csonkaországunk területe látszólag megtisztulna ugyan a kóborcigányoktól, de másutt — különösen a határmenti községekben — a kóborcigányok által elkövetett bűncselekmények száma még jobban emelkedne. Ez utóbbi esetek száma statisztikánk adatai szerint ma is túlsúlyban van. A trianoni határon való átkelés ugyanis semmi nehézséget sem támaszt, sőt a terepviszonyok a legtöbb helyen elősegítik azt. Így azok a cigányok, kiknek nálunk már ég a lábuk alatt a talaj, egyszerűen áteszik székelyüket valamelyik utódállam területére, ellenben továbbra is a magyar falvakból kötik el a legszemrevalóbb paripát, itt követnek el továbbra is kasszafúrásokat, betöréseket, stb. Bizonyos idő elteltével, amikor már az utódállam területén is feléjük irányul a közbiztonsági szervek figyelme, ismét visszaválnak hozzánk s akkor már a szomszéd állam területén garázdálkodnak.

Hogy ez mennyire így van, bizonyítom a debreceni nyomozó alosztályparancsnokság járőrei által Bari József és 36 társa ellen lefolytatott nyomozás eredményével.

Bari és társai nálunk mint „beesületes vándoriparosok” álcázták magukat, így bolyongták végig az ország egy részét. A létfenntartásukhoz szükséges anyagiakat azonban a Csehszlovákiához csatolt Hamva, Hubó, Csíz, Szentkirályi és Rimaszécs községekben, valamint Rimaszombat közvetlen környékén szerezték be, ahol összesen 21 rendbeli betörést követtek el. Érdekes megjegyezni, hogy ezek a cigányok a betöréseket megelőzőleg a Felvidéken tartózkodtak, s ezt megerősíti az a körülmény is, hogy a csendőrök nyilvántartásában valamennyien szerepeltek, természetesen más és más néven. Ki tudja, hogy abban az időben magyar területen mennyi bűncselekményt követtek el, amit utólag már nem sikerült rájuk deríteni.

E társaságról még annyit, hogy egy 10 évig szökésben levő, kötél általi halálra ítélt fejezet és még másik két szökött fejezet, valamint egy rablás miatt körözött fiatakorút talált közöttük a járőr. Ezenkívül volt közöttük egy fiatakorú, akit a

lengyel hatóságok köröztek gyilkosság miatt (értesülés szerint a lengyel csendőrök a karaván tagjait bűncselekmény elkövetésén érték tetten s ez alkalommal a tettenért csendőrök egyikét lötte agyon).

Algács Pál kareagi cigány és társai 1930-ban Tályán követtek el nagyobb szabású kasszafeltörést (megelőzőleg több helyen különböző betöréseket) és azután az egész karavánnak sikerült áttelepülnie Nagyváradra. A következő években már innen rándultak át hozzánk s a határmenti községekben (Bedő, Ártánd, Nagykereki, Biharkeresztes), ahol ugyancsak kasszafeltöréseket és rablásokat követtek el. Még maig sem sikerült őket kézrekeríteni, zavaraltalanul élvezik bűnös cselekményük gyümölcsét.

1921-ben a román határ mentén fekvő Kőtegyán községből loptak el több lovat a nagyszalontai cigányok, akik a helyi cigányok megfelelő tájékoztatása után kötötték el a gazdák lovait. A helyi cigányokat sikerült ugyan az igazságszolgáltatás kezére juttatni, de a főbűnözők ma is oda vannak. Ezek a cigányok vakmerőségükben odáig mentek, hogy az átkelések alkalmával a román grancsárokkal tűzharcot vívtak.

1934-ben egyik Pécs környéki őrsnek sikerült egy nagyobb cigánykaravánt elfogni, akik a szerb határmenti magyar falvakban több gyilkosságot, rablást, betörést és lólopást követtek el. A kínáló alkalmak szerint változtatták állampolgárságukat. Hol Jugoszláviában éltek, hol nálunk tanúztak.

A napilapokból nyert értesülés szerint a közelmúltban Frankfurtból és Varsóból érkezett egy-egy körözés a budapesti főkapitányságra. Előbbi rablógyilkossággal, utóbbi gyermekrablással gyanúsít Magyarországra fele menekülő kóborcigányokat. A felsoroltak után ki merné állítani, hogy a cigány nem nemzetközi büntetett? Megfejezésükre tehát alapos és radikális nemzetközi törvényre volna szükség.

A kóborcigányok megfejezésére hoztak ugyan már eddig rendeleteket. Így például a 2366/Res. VI—b. 1937. számú B. M. rendelet 4. §-a elrendeli, hogy a kóborcigányokat a tartózkodási helyük szerint illetékes községi elöljáróság vegye nyilvántartásba és róluk nyilvántartó lapokat fektessen fel. E nyilvántartások felfektetése a legtöbb községben még ma sem történt meg, mégpedig annál az egyszerű oknál fogva, mert a községi elöljáróságok a területükön tartózkodó cigányokat nem tekintik kóborcigányoknak. Az elöljáróságok különben is a cigányokat személyesen nem ismerik és így azt sem tudhatják, hogy közülük kik szoktak vándorolni. A vándoriparendélyvel ellátott cigányokat szintén nem tekinthetik ilyeneknek. Ettől eltekintve az a kóborcigány, aki bűncselekmények elkövetéséből tartja fenn magát, mindenütt szívesen tartózkodik, csak az illetőségi helyétől tartja távol magát, mert tudatában van, hogy itt leghamarabb kézrekerülhet. Ennélfogva a nyilvántartásoknak az a hiányossága, hogy mire egy Farkas nevű cigány priorálására kerülne a sor, azt már régen Sárközinek, Kolompárnak, Balognak vagy Rézművesnek ismerik a hatóságok is és nem Farkasnak. Ilyen és hasonló esetekben a szembesítésnek sem volna semmi eredménye, mert a cigány okmányokkal igazolja, hogy őt Kolompárnak stb. hívják és nem azonos a szóbanforgó Farkassal. A nyilvántartások felfekte-

Csapott célgömbbel így kell célozni...

(Lengyel L. főhadnagy felv.)

tésénél számolni kell még azzal, hogy a cigány — mivel az előjáróság személyesen nem ismeri — a személyadatok feljegyzése alkalmával a nyilvántartó lapokra is hamis nevet diktál be, a birtokában levő hamis okmányok alapján.

Fenti rendelet 11. §-a ugyancsak elrendeli, hogy az előjáróságok minden 12. életévét betöltött cigány részére „cigányigazolványt“ állítsanak ki, melyet a tulajdonos állandóan magával hordani köteles. A cigányok az ilyen igazolványokat egymás között kicserélik és sokszor napokig, sőt hetekig tartó nyomozással sem lehet megállapítani, hogy a cigány valóban jogos tulajdonosa-e a kérdéses igazolványnak? Az igazolványok kicserélgetését megkönnyíti már magában az a körülmény is, hogy a szóbanforgó cigányigazolvány fényképhez kötve nincs, bár a fénykép sem segítene egészen a helyzetten. Ezekről eltekintve, itt is előfordulhat — feltételezve, hogy az előjáróság a cigányt nem ismeri — hogy a cigány saját gyermeke helyett egy idegen cigánygyerek részére kéri az igazolványt.

Ezekkel az intézkedésekkel kapcsolatosan az említett rendelet 3. §-a „kivételes“ esetben méltányosnak tartja, hogy a cigány lótartásra engedélyt nyerjen. Erre illetékes helyeken sok cigányt „becsületesek“nek ismernek (a cigány maga ügyel rá legjobban, hogy ilyennek ismerjék) és ez a magyarázata annak, hogy a rendelet „különösen indokolt“ kitételét az előjáróságok minden esetben fennforogni látják a hozzájuk forduló cigánnyal szemben. Ez az oka annak, hogy a cigányok túlnyomó része ma is

lókereskedéssel foglalkozik s ezzel kapcsolatosan ürügyet talál a vándorlásra és alkalmat a különböző bűncselekmények elkövetésére. Ez ad alkalmat a cigánynak a lólopásra is, mert a hamis járlat beszerzése után már semmi sem akadályozza a lopott ló vásárra való állításában. Bár a 257.000/1928. B. M. rendelet 6. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőrhatóságok és a közbiztonsági szervek kötelesek köz- és állategészségügyi szempontból különös gondot fordítani arra, hogy a kóborcigányok vagy más kóborló elemek a vásároknak még csak a közelébe sem juthassanak, e rendelkezések végrehajtása az előbbi lótartásra vonatkozó rendelet rovására lenne csak megvalósítható, mert ha valakinek állattartásra engedélyje, illetve a birtokában levő állatra marhalevele van, önként értetődik, hogy annak a vásárra való állításában sem akadályozható meg. Így a cigánynak nyitva marad az út további vándorlásra és ezzel kapcsolatosan a különböző bűncselekmények elkövetésére. Mindezekről eltekintve, nagyban veszélyeztetik az állategészséget is, mert tapasztalat szerint a cigányok birtokában levő lovak 90%-a takonykóros, rühes vagy kehes. Ugyanilyen mértékben veszélyeztetik a közegészséget is, amennyiben a folytonos kóborlásai alkalmával a különböző ragályos betegségek csiráit faluról-falura, országról-országra hurcolják szét. Ezt alátámasztja az alábbi eset:

Néhány héttel ezelőtt a román átesatolt területen levő Székelyhid községben kiütéses tifusz lépett fel a cigánytelep lakói között s ez átterjedt a szomszédos Bihardiószeg község cigányaira is. A két köz-

séget vesztegzár alá helyezték s a cigányokat a két községnek kellett élelmezni. Megállapítás szerint a betegség csirait beszarabiai cigányok hurcolták be, akik a mult ős folyamán végigkóborolták az egész Erdélyt. Érdekes, hogy a cigányok a vesztegzárt eleinte örömmel fogadták, amit később annyira meggyűlöltek, a gondnélküli életet annyira megunták, hogy egy részük elszökdösött, de akadt olyan is, aki a rabságokozta bánatában öngyilkos lett. Ez mutatja, hogy a cigányt letelepíteni jóformán lehetetlen.

Visszatérve a 257.000/1928. B. M. számú rendelethez, ennek 1. §-a a rendőrhatalóságok kötelességévé teszi, hogy az országban tartózkodó kóborcigányok felkutatása iránt, hatósági területükön, a szükséges intézkedéseket tegyék meg és hogy ezeket az intézkedéseket a szükséghez mérten időnként ismételjék meg. A 2. §. kimondja, hogy kóborcigányokat, akár munkakerülésből úzik vándorlásaikat, akár munkakeresés vagy valamely foglalkozás címe alatt teszik azt, kötelesek a közbiztonsági szervek, bárhol találják is őket, azonnal feltartóztatni és fegyveres kísérettel a legközelebbi rendőrhatalósághoz előállítani.

Az összes kóborcigányokra vonatkozó rendeletek közül ez utóbbi rendelet legalkalmasabb a cigányvándorlás gátlására. Hangsúlyozom, hogy csak a gátlására és nem a teljes megfékezésére. Egy későbbi K. M. rendelet azonban megengedi a cigányoknak is vándoripar üzését és a házalást.

Az eddig felsorolt rendeletek majdnem minden esetben csak a kóborcigányokról emlékeznek meg, akiket úgy a rendeletek, mint a legtöbb esetben a közbiztonsági szervek is a háborúelőtti kóborcigány típusával hasonlítanak össze, pedig ma a kóborcigányt nem a rajkókkal megrakott, ponyvás szekéren kell keresni, hanem a vándoriparosok között. Igen ám, de az ilyen vándoriparos-cigány igazoltatása alkalmával, az ipar üzésére vonatkozó igazolványát nyomja a esendőrök orra alá, akiket ezzel rögtön le is szerel. Ez az oka, hogy velük szemben a fentemlített és egyébként alkalmas B. M. rendelet értelmében nem lehet eljárni, mert egy ilyen vándor iparigazolvány tulajdonosát még rosszakarattal sem lehet a rendelet által képzelt kóborcigánnyal összehasonlítani.

A későbbi 141.113/1931. K. M. számú rendelet a cigányok részéről üzött vándoripart már korlátozza. Továbbra is megengedi ugyan a vándoriparüzést, de csak a vándor iparigazolványt kiállító hatóság területén. A rendelet az ipar gyakorlását is korlátozni célozza és úgy rendelkezik, hogy a cigány csupán egyedül járhat, segédet és családtagjait nem viheti magával, sőt az ipar gyakorlásában jároművet sem használhat.

Lássuk, miként alkalmazkodik a cigány a rendelkezéshez. A vándoriparos cigány a lakott helyeken látszólag egyedül üzi iparát, ami abból áll, hogy a legjobb esetben 2—3 hasznavehetetlen fúróval sorra járja a falvak lakóházait. A polgárok már ismerik az ilyen cigányszerszám értékét és különösen a mai nehéz gazdasági viszonyok között szó sem lehet a vándoriparos és a gazda közötti vásárról. De a cigány nem is igen igyekszik a vásár megkötésén (a 2—3 fúró csak ürügy a vásárlásra). Már az árakat is olyan magasra szabja, ami az esetleges megegyezést eleve kizárja. Következik hát a dolognak a tulajdon-

képpen és valódi oldala. „Hátha már nem vásárol gazsduram, legalább egy kis hárapnivalót adjun!” A falusi ember, hogy minél előbb lerázhassa magáról a kellemetlen vendégét, inkább meghozza az áldozatot egy főzetnyi szalonna, zsír, krumpli, liszt stb. árán. Amíg azonban a gazda az eleség után jár, addig a cigány alapos terepszemlét tart, melynek alapján később még visszalátogat a gazda portájára. Ezt azonban a gazda nem köszöni meg.

Nem mindegyik helyen áll azonban könnyű helyen a főzetnyi szalonna, zsír stb. a „vándoriparos” számára — különösen nem a mai gazdasági helyzetben — s a cigányt kiutasítják, esetleg gorombáskodnak is vele. Ebben az esetben a gazda még jobban ráfizet látogatójára, mert a cigány a kiutasítás miatti bosszújában a vöröskakast hívja segítségül s nem egy esetben egész utcasor esik egy ilyen bosszú áldozatául.

Amíg a vándoriparos cigány a lakott helyeket járja, addig a családtagok valamely közeli község határában (legszívesebben valamely erdőben, vagy völgyben) lovastól-szekerestől letelepednek. A rajkók a határt pillanatok alatt ellepik, a nők pedig ugyancsak a közeli falvakban szélednek szét. A gyerekek a mezőgazdasági terményeket dézsmálják meg, a nők pedig kuruzslással és kártyavetéssel félkőznek az egyszerű falusi asszonyok és reménytelenül szerelmes leányzók bizalmába. Ezzel kapcsolatosan bőven alkalmuk nyílik a csalásra, lopásra és igen gyakran a súlyosabb természetű bűncselekmények elkövetésére is. Ezenkívül készítik elő a terepet a „vándoriparos” számára.

Hogy az egyenruhás járőrök csak igen ritkán tudnak egy-egy ilyen karavánt meglepni, ezen nem lehet esodálkozni. A cigány szemé olyan, mint a sasé és a messziről felfedezhető egyenruhát sokkal korábban észreveszi, mint a járőrök a cigányokat megpillanthatnak. Ha a rajtaütés mégis sikerül, legjobb esetben akkor is csak a helyben elkövetett bűncselekményeket sikerül rájuk deríteni — de ezt sem mindig — s a korábban elkövetett bűncselekmények megtorlatlanul maradnak. A leggyakoribb esetben az, hogy az őrizetbe vett cigányokra csak a közveszélyes munkakerülés ismérveit állapíthatja meg a járőr s bűncselekményt egyáltalán nem sikerül rájuk bizonyítani (a bűnjeleket eltüntetik, a bájitalért hozzájuk forduló asszony vagy leány, szerelmi titkait leplezendő, bűncselekmény esetén sem tesz panaszt, sőt azt egyenesen letagadja stb., stb.). A járőr ilyenkor egyéb híján közveszélyes munkakerülés miatt átadja őket a közigazgatási hatóságnak. Az utóbbi hatóságoknak sem okoz kicsi gondot egy-egy hasonló karaván elhelyezése, mert nemcsak emberekről, hanem állatokról (ló), szekerekről és egy esomó rongyról van szó, amit legjobb akarat mellett sem tud elhelyezni és emellett egy 20—30 főből álló karavánt napokig élelmezni. Így nem maradt más hátra, mint szélnek eresztetni őket. Érthető, ha a közigazgatási hatóságok jobban rettegnek a cigánytól, mint a cigánytól.

Az utóbb említett K. M. rendelet a vándoriparigazolvány elnyerését nem köti képesítéshez. Ilyen igazolványt bármelyik cigánynak sikerül megszerezni még akkor is, ha az üzni kívánt ipar terén szaktudással egyáltalán nem rendelkezik. Ezt a kibúvót a cigányok kóborlásaik biztosítására valóban

Fegyverben a világ: Tüzérség álcázóháló val, amelyre lombot, szénát stb. raknak.

ki is aknázzák és mint fűrókészítő, hidegkovács, üst-foltozó, teknővájó stb. járják végig az egész országot. Szándékosan írom, hogy az egész országot, mert a rendeletnek a törvényhatóság területére vonatkozó szigorítását a cigányok kijátsszák. Volt eset, amikor az egyik vándoriparigazolvánnyal felszerelt cigányt, mint közveszélyes munkakerülőt az ózdi szolgabírói hivatalnak Bari József néven adott át a járőr, s egyben kérte a vándoriparigazolvány visszavonását. Az igazolvány bevonása meg is történt. Később ezt a vándoriparost Farkas Lajos néven körözték az illetékes hatóságok s ugyanerre a névre a mezőkövesdi szolgabírói hivataltól újabb vándoriparigazolványt szerzett. Nyomozás közben kiderült, hogy az illető már Bogácsi József néven is űzött hasonló ipart. Vajjon ki adna biztosítékot arra, hogy a három név közül valamelyik törvényes neve volt a cigánynak?

Ugyancsak ebből a karavánból került elő egy másik Bari József nevű vándoriparos is, aki sajómeresei születésűnek és illetőségűnek vallotta magát. Állította, hogy ott pár évvel korábban a 25. számú ház volt az övé. Ott laknak gyermekkori és katonapajtásai is, akik őt mindenben igazolják. Vándoriparigazolványát az ózdi szolgabírói hivatal állította ki, melyben a személy adatok mindenben megegyez-

tek. Bari Józsefet igazoltatása végett Sajómeresére kísértük, de bizony ott Bari Józsefet senki sem ismerte. A 25. számú ház sem volt az övé soha. Ez alatt a szám alatt az elemi iskola áll, melynek helye a felépítés előtt üres telek volt és az egyház tulajdonát képezte. Bari ennek dacára is megmaradt állítása mellett. Hogy az erre vonatkozó személyazonosság okmányokat miként szerezte meg, az ma is rejtély. Ilyeneknek pedig feltétlenül kellett a birtokában lenni, mert különben nem kaphatta volna meg a vándoriparigazolványt. A csendőr összekötőtiszt úr az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivatalban Bari ujjlenyomata alapján megállapította, hogy a járőr nem Bari Józseffel, hanem Jónás Sándor, betöréses lopás miatt többszörösen körözött és büntetett egyénnel áll szemben. De még ez a név is mindig kétséges, mert ki tudja, hogy abban az időben nem hamis nevet használt-e.

Lakatos János a sajóvárkonyi rk. egyház lelkesízi hivatala által kiállított keresztlevéllel és az ózdi szolgabírói hivataltól nyert vándoriparigazolvánnyal igazolta magát a járőr előtt. Sajóvárkonyban kerültek is állítólagos ismerősök, tehát állítását a járőr nem cáfolhatta meg. Csak a későbbi nyomozás során derült ki, hogy Lakatos János nem más, mint Serbán József, akit 1920-ban a nyiregyházi

m. kir. törvényszék rablás miatt 3 évi börtönre ítél s aki büntetésének töltése közben a törvényszék fogházából megszökött. Az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal adatai szerint valódi neve Ajtai József, ki a fenti büntetésén kívül többször is el volt ítélve hasonló büncselekményekért. A Nyilvántartó Hivatal adataiból tehát megállapítást nyert az is, hogy a rablás miatt rászabott büntetést is álnév alatt töltötte. Nagyon valószínű, hogy abban az időben Serbán József névre kiállított okmányokkal volt felszerelve s ez sem a nyomozó járőrnek, sem pedig az ügyészségnek nem adott okot a kételyre.

Hogy milyen felfüggetléssel szerzik meg a cigányok az újabb és újabb álnévre szóló személyazonossági okmányokat és ezen keresztül a vándoriparigazolványt, ez a legtöbb esetben rejtély marad, mert ki nyomozni szinte lehetetlen. Csupán néhány esetben sikerült a debreceni nyomozó alosztály járőrének anyakönyvi kivonat származását kétségen kívül megállapítani, amit a Csendőrségi Lapok 1932. évfolyamában ismertettem, illetve ismertetett a múlt évben Kiss Miklós tiszthelyettes „Cigányfurfangok” című cikkében.

A felsorolt esetek igazolják, hogy humánus rendeletekkel a cigánykérdést nem lehet a kívánalmaknak megfelelően megoldani. Erre a célra minden kíméletet nélkülöző, szigorú rendeletekre volna szükség.

Portyázás.

A lengyeleket óriásarányú, kirobbanó erejű és testvéries melegségű ünneplésben részesítette a magyarság nemrégiben a budapesti Bem-szobornál. Legfőbb ideje, hogy erre is sor került. Akik Lengyelország magatartását az utóbbi hetekben pontosan figyelemmel kísérték, tudják, hogy ez a budapesti ünnepség már csak viszonzása volt annak, amiben nekünk Varsó felől ismételtlen is részünk volt. Varsóban tömeggyűlések követelték sorozatosan a magyar-lengyel határt, a varsói egyetemi ifjak kormányzónk iránti hódolatuknak meghatározó kifejezését adták és lengyel földön ma is készen áll százegresz ifjúság, hogy a csehek kiverésében segítségünkre siessen abban a pillanatban, amint az első hívó szól meghallja. Ismerjük a lengyel külpolitika erőfeszítéseit, hogy a magyar trikolorot újra kitűzhessük az Erdőskárpátokra. A lengyel újságok napról-napra terjedelmesen ismertetik a magyar területi követeléseket és szenvedélyesen, okos, meggyőző erővel és adatközléssel támogatják Európaszerte a mi igazunk diadalát.

Igazán legfőbb ideje volt, hogy mi is méltó hangot adjunk ezekre a testvéri hangokra. Mi annyira megszoktuk, hogy Európa sorsát a német-angol-francia-olasz négyes dirigálja, hogy az ötödik nagy-

hatalmi hangot még nem tudjuk elég világosan kiérezni, kihallani az európai hangzavarból. Ha egy német, francia, angol és olasz újságban számunkra kellemes cikk jelenik meg, fellelékezünk és rögtön rózsaszínt lát a szemünk, viszont sötétet akkor, ha a cikk nem barátságos hozzánk. Annyira belénk-rágtá magát ennek a négyhatalomnak a döntő és egyedül üdvözítő mivolta, hogy tovább nem tágul a fül és nem lát a szem.

Hiszen igaz, húsz év nem túlságosan nagy idő ahhoz, hogy nagyhatalmi átesoportosulások kialakulhassanak. Az új Lengyelország pedig mindössze ennyi idős és ebben a húsz évben nagy csendben dolgozott otthon. Takarítgatta a világháború szörnyű romjait és a semmiből megteremtette a korszerű lengyel állami gazdasági és társadalmi rendet. Megszervezte a hadseregét anélkül, hogy az európai közvélemény annyi figyelmet adott volna erre, mint például a hírhedt, de aztán személyvesztésnek bizonyult cseh „Maginot-vonalra”. Két évtized alatt északra fölünk kialakult valami, szinte észrevétlenül, valami hatalmas alkotás, egy új nagyhatalom a maga harmincötmillió lakosával és a maga katonának termelt hadseregével: Lengyelország.

Még csak néhány héttel ezelőtt is alkalmunk volt itthon véleményeket hallani, hogy hát csakugyan annyit számít az a lengyel hadsereg? Csakugyan „életképes” az új Lengyelország? Hát ott mulatáson és táncon kívül egyebet is csinálnak? És hát azokra a lengyelekre mi magyarok csakugyan számíthatunk, hiszen azoknak másfelé szóló kötelezettségeik vannak? Egyáltalában, hiszen igen, kedves, szerttetreméltó nép az a lengyel, lovagias és náluk minden olyan romantikus lehet, de ezzel soha nem formáltak még történelmet s nem lökték arrább nemzetek, földdarabok sorsát. Persze, sok a közös történelmi vonás náluk és nálunk s ezeket megtagadni senki nem akarja, de hát a legzugabb francia laposka cikke is számít annyit a nagydolgok menetében, mint talán a lengyel külügyminiszter szava. Ideje, hogy így senki ne vélekedjék a lengyelekről magyar földön.

Legfőbb ideje, hogy végre úgy értékeljük a lengyelek barátságát, mint amilyen értéke ennek a valóságban van. Moszkva ismeri ezt az értéket s hogy világháború nem robbant ki mostanában, azt nagyrészt Moszkva jólétesültsége javára írhatjuk. Ha a mai Lengyelország nem áll ott az orosz határ mentén a maga kemény haderejével, másként alakulnak a dolgok. Emlékezzünk csak! Amikor a lengyelek megsértődve azon, hogy lengyel területi igényekről nélkülük döntöttek, amikor ezen felháborodva odacsaptak Európa asztalára s azt mondták, hogy köszönik szépen a háromhónapos határidővel ígért ajándékot, de majd maguk szerzik meg azt maguknak és pedig azonnal és nem ajándékba, hanem jogos dukanciába, amikor a lengyel haderő felsorakozott a cseh határon és elment az ultimátum Prágába, mi történt? Moszkva még akkor is hallgatott, mert Moszkva ismeri a lengyel erőt és Európa sem mozdult. Azt ajánlotta a cseheknek, hogy adják át csak szépen még ma délután felhárom órakor, de még célszerűbb már kettőkor, a lengyeleknek azt, amit követelnek.

Tudjuk, hogy Moszkvának meg vannak mostanában a maga belső gondjai, de ha a lengyel erő nem lenne igen nagy erő, akkor Moszkva a világért

Fényképpályázatunkról. (vitéz Thassy-Plávenszky szds. felv.)

el nem szalasztotta volna az alkalmat, hogy bemaradjon Varsóba. Az erőpróbát tehát a lengyel katonai felkészültség éppen úgy kiállotta az elmúlt hetekben, mint ahogyan kiállotta a német és olasz katonai felkészültség. Amint Berlin és Róma vállalt bizonyos nem jelentéktelen kockázatot, éppen úgy vállalt kockázatot Lengyelország is. Nem diplomáciai sakkhúzásokkal, hanem karddal a kezében.

Kemény nép a lengyel. Nem fél háborútól, nem fél semmitől és senkitől. Nem szereti a latolgatást. Ha nem tetszik neki valami, belevág. Annyit szenvedte a szolgásgot, hogy ha most valaki hozzányúl ahhoz, ami az övé, fellázad a vére s a világ bármekkora hatalmának, akár az egész világnak nekiugrik. Náluk mindenki katona. A vasutas is, a postás is, a kövezőmunkás is, mindenki s a polgári ruhát átmenetnek tekinti addig, amíg fegyvert kell ragadnia. Ugrásrakészen áll ez a hatalmas nemzet bármelyik pillanatban. Földrajzi helyzete a multban keserves sorsot juttatott számára, örökös küzdelmet és szenvedést s a földrajz azóta sem változott. Csak az elrendezkedés változott, de a lengyelek tudják, hogy örökidőkre ez a legfőbb életalapjuk: katonának lenni! Fegyverben!

Hát ugyan, a magyar nemzetnek mi volt mindig a sorsa, létalapja? Ugyanez: katonának kell lenni! Különös szerencse számunkra, hogy ezekre a súlyos időkre a testvér katonanemzet nemcsak talpraállt, de nagyhatalmi fontosságra és szerepre emelkedett. Nélkülük most és a jövőben is talán sorsdöntően magunkra hagyottabb lenne a helyzetünk itt a Kárpátok koszorújában, mint velük. Igen, velük, abban a tekintetben is, hogy előbb-utóbb kezét fog egymással a két nép a Kárpátoknál. A lengyelek nyújtják már a kezüket, mi is a kezünket és biztosan tudjuk, hogy ami a két kéz között ma még van, nem sokáig van ott. A lengyeleknek kell ez a szomszédság és meg is fogják szerezni ezt a szomszédságot. Hogy ebben mi is segítünk nekik, abban nincsen kétség. S aki még nem tudja vagy nem hiszi egészen, hogy a lengyel nemzet csakugyan több a barátnál szá-

munkra, az menjen majd el a Kárpátokra ehhez a találkozóhoz. Olyan élményben lesz része, amit a magyar legszebb álmaiban is alig merne megálmodni.

Visszatérve a csehek „Maginot-vonalára“, fel kell frissítenünk a német vezérkar nemrégiben jelentését ezekről az erődökről. A jelentés szerint ezek az erődök részint befejezetlenek, részint komoly ellenállásra már befejezett állapotukban sem lettek volna képesek. Még légrédelmi ütegekről sem gondoskodtak a csehek s mint a németek jelentik, inkább megerősített őrbódéhoz hasonlítanak ezek az építmények, mint komoly erődökhöz. Hát ez aztán kártyaparti, amit ezek a csehek Európával húsz évig játszottak!

Olyan propagandát csaptak a katonai erejüknek, hogy bizonyára még a kanadai újságolvasót is a hideg lelte, ha arra gondolt, hogy valaki a cseh erődöket meg meri támadni. Kártyavár volt az egész csehszlovák államformálás, méltóképpen kártyavárak tehát a váraik is. Csodálatos vakmerőség, amivel a dolgaikat rendezték és színlelték. Csodálatos vakság, amivel Európa komoly, nagy nemzetei ennek a szemfényvesztésnek beugrottak. Nem hisszük, hogy a történelemben párja lenne ilyen kabarénak, mert az. Cirkusz.

De hát az ilyesminek mindig az a sorsa, ami lényege. Szappanbuborék s az első szél elpukkasztja. Látszatdolgokkal nem lehet helytállni. Csak az igazi erő számít, minden mással csupán átmeneti sikert lehet elérni, de az ilyen sikernek a legborzalmasabb sors jut: a nevetségesség.

Tudtuk ezt mi eddig is, de most olyan jólesik a szemünkkel látni, amit tudtunk. És amit most már mások is tudnak. Mi ezekkel a bádogerődökkel szem-

Ki tudta?

Skipetároknak hívják magukat az albánok, magyarul hegyi embert jelent.

Céllövészetén.

(Gárdonyi all. felv.)

ben húsz éven át álltunk itt mezítenül. Szárazpatlak és szalmakazal volt köztünk a határ, kezünkben legfeljebb furkósbót, de azért nem mondhatja a világ, hogy kilelt bennünket a hideg a félelemtől. Pedig voltak idők, évek, nehéz hetek és hónapok, amikor hajszálon múltott, hogy az árva furkósbottal még azt is védenünk kellett, amit a trianoni vegyeskereskedésben a markunkba nyomtak. Azt pedig mondani sem kell, hogy most még kevésbé ráz bennünket a hideg, amikor ezeknek a bádogerődöknek a legnagyobb része német panoptikumba került s a mi kezünkben pedig nem furkósbót, hanem most már puska van.

*

Miniszterelnöki szózatot olvastunk az ujságban és hallottunk a rádióban. Bennünket ebből a szózatból mindenekelőtt az érdekel, hogy ebben az országban rend van és rend lesz. Nem politizálunk, de ahhoz azért értünk, hogy azokat, akik politika címen zavart akarnak kelteni, ártalmatlanná tegyük. Ha valamikor, akkor ma igazán tudja a magyar csendőr a kötelességét. Igen jó és finom csemege lenne a cseheknek most minden magyarországi nyugtalanság, útszakadás.

Eltekintve attól, hogy a nemzet lelkiismerete ezekben a sorsdöntő órákban megtalálja magától is a helyes utat, ilyen nyugtalanságok és útszakadások nem lesznek, nem lehetnek, mert a mi járőreink a legeldugottabb tanyára is eljutnak és az izgatás, zavarcsinálás minden fajtáját meg tudják gátolni. Nemcsak azért, mert ez a hivatásuk, hanem azért is, mert minden magyar csendőr magyar ember is egyben s tudja, hogy a nemzetnek most némán, engedelmességgel a vezetői mögött a helye.

Ma igazán egszemesnek kell lennie a nemzetnek s tekintetét a Felvidékre kell irányítania. Semmi más nem számít most, csak ez az egy. S aki ezekben a szent percekben is háztüzet szít, annak a kezét meg kell fogni. Ehhez azonban a csendőrnek nyitott szemre és nyitott fülre van szüksége.

Székely csendőrök csonka-honban.

Messze napkeletről
Mi, akik kijöttünk,
Egy évtized múlva
Itt már alig leszünk.

Elfogyunk, elveszünk,
Mint a hulló levél,
Nincs utánunk jövő,
Büszke, erős, kevély.

Messze székely Hazánk,
A vérző, az árva,
Nem küldhet ujakat
Többé e Hazába.

Bús rabok azok ott,
Mi itt öregedünk
S észrevétlen-lassan,
Sorba mind kivesszünk.

Akkor majd beállunk
A Hadak útjába,
A csillagok közé
Csillagnak, sorjába.

Mert ott a mi helyünk,
Odaivalók vagyunk:
Csaba seregébe,
Oda hív a multunk.

Ott fenn készülünk majd
A honfoglalásra,
Kész poklok tüzére,
Készen új halálra.

Küküllői Mihály.

Katonaszökevények a nagy háború alatt.

Irta: PAPP LÁSZLÓ tiszthelyettes (Nyiregyháza).

Amikor 1914-ben a gyilkos golyója eldördült, mint fiatal csendőr, egy magyar lakosságú örsön teljesítettem szolgálatot. A gyilkos golyó eldördülését követő egy hónap elteltével, úgy a részleges, mint az általános mozgósítási parancsot mindenki nagy meglepetéssel és ugyanolyan lelkesedéssel fogadta, mert mindenki csak az elégtételszerzésre gondolt.

A mozgósítás elrendelésével a csendőrség szolgálata is sok új dologgal bővült és minél beljebb mentünk a háborúba, annál jobban szaporodott, sőt a háború végén már annyira megsokszorozódott, hogy a békeévekbeli kötelességek rendes elintézésére, alig jutott egy kevés idő. A mozgósítás elrendelése idején és az azt követő közeli időkben, a szolgálat ellátása nem okozott különösebb nehézséget az örsöknek, mert a hazaszeretettől áthatott lakosság minden áron és gyorsan le akart számolni gyilkos ellenségével, a szerbekkel. Ekkor még senki sem gondolt arra, hogy a háború több évig is elhúzódhatik s így a bevonulási kötelezettségének mindenki eleget tett s a legnagyobb lelkesedés között pontosan vonult be az ezrede kiegészítő parancsnokságához. Ekkor még egyetlen embert sem kellett elővezetni. Valószínű, így történhetett ez

a nemzetiség által lakott más örsökön is, mert kezdetben még ott sem lehetett katonaszökevényekről hallani. Bár, véleményem szerint, ezeket nem a hazaszeretet fűtötte és nem a megtorlás vezérelte, hanem a tényleges katonai szolgálatuk alatt a Szolgálati Szabályzatból előttük igen sokszor felolvasott azon hadicikk, hogy „az a honvéd egyén, aki abból a célból, hogy végleg kivonja magát a szolgálati kötelezettsége alól stb. agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetésnek teszi ki magát stb“.

A világháború hatodik hónapjában azonban át lettem helyezve a Nagymagyarország és a kineses Erdély határán levő s a csucsa őrssel szomszédos jádremetei örsre, melynek lakossága egy félszázalék kivételével szintiszta román volt. Ezen örskörletben csupán csak a jegyzők, tanítók, papok (helyesen pópák), 5 fűszeres és korcsmáros zsidó család és mintegy 15 családot kitevő s a fűrésztelepen alkalmazott lakosság beszélte a magyar nyelvet, de ezek közül is az előbb felsoroltak szintén román anyanyelvűek, míg az utóbbiak németek és csehek voltak. Annyi bizonyos, hogy itt jó magyar érzésű embert lámpával kellett keresni. Én pedig, mint a Nagymagyarország közepén elterülő alföldről származó ember, a magyar nyelven kívül és azonkívül, amit a közöshadseregbeli katonai szolgálatom ideje alatt, a német nyelvből elsajátíthattam, — ami úgyszólván mind csak vezényszavakból állott, — semmiféle idegen nyelvet nem tudtam, sőt hallani is alig hallottam.

Enni nyelvtudással vonultam be a csaknem teljesen románok által lakott jádremetei örsre. Hogy ennek mennyi hátránya volt és emiatt mily nehéz volt a szolgálatomat ellátni, az bővebb magyarázatra nem szorul, hiszen már egy legcsekélyebb ügyben is, néha több órai járásra, 10—15 km. távolságra lakó, a magyar nyelvet is értő tolmácsot kellett keresni, hogy az ember ezeknek segítségével meg tudja magát értetni. Ennek azonban, még a fáradságos portyázástól eltekintve, nagyon sok hátrányos oldala volt. Egyrészt, mert az örskörlet területe 800-tól 1600 méter magas hegyes vidéken, mely legtöbb helyen nem szorosán egymással összefüggő hegyesportot alkotott, hanem hullámos, hegyes-völgyes területtel birt s nyáron a hőség, télen pedig a nagy hó és járhatatlan utak a járort teljesen kimerítették. Másrészt pedig köztudomású, hogy úgy a sértett panaszának felvétele, mint a tanuk előadásának ellenőrzése, mily nagy fontossággal bír a nyomozás további menetére, részben a panaszolt cselekmény mikénti lefolyása, részben az okozott kár, vagy eltulajdonított dolog leírása és hogy a sértett panaszja és a tanuk előadása tényleg megfelelhetnek-e a valóságnak s a panasz nem koholt-e s nem akar-e a sértett ily módon jogtalan anyagi előnyhöz jutni és a tanut nem vezérli-e bosszú előadásában. Még hátrányosabb helyzetbe kerül az idegen nyelvtudás hiányában a csendőr a gyanúsított kikérdezésénél, mert rendszerint és legtöbb esetben a járőr keresztkérdései alatt jön zavarba és a valótlan előadásai itt szénvednek hajótörést.

Van még a fentiekén kívül egy másik nagy hátránya is az idegen nyelv nem uralásának, még pedig a besugás rendszerénél. Tudjuk ugyanis, hogy a besugó csak oly feltétel mellett hajlandó az örs tagjainak adatokat szolgáltatni, ha annak tanuja nincsen, illetve a közölni szándékolt dologról a besugón és csendőrön kívül más nem szerez tudomást, ami he-

lyes is, mert igen sok esetben az életével, vagy vagyonaival adózna érte. Már pedig ilyen áldozatot a csendőr sem kívánhat s ily módon besugóra sem számíthat. Tolmács közbejöttével csak a legritkább esetben, talán bosszú esetén hajlandó a besugó a csendőrnek adatokat szolgáltatni. Így azután a magamforma nyelvtudású csendőr csak nagyon sok utánnajárással és fáradságos munkával képes eredményt elérni a nemzetiségi vidéken. Ez azután, különleges idők esetén, mint a háború, még különleges cselekedetekre is ösztönzi a csendőrt, mint ahogy az velem is történt annak idején. Bár ez abban az időben is szabálytalan eljárás volt, de más célravezetőbb eszköz hiányában mégis megtörtént.

Örskörletünkben az első katonaszökevény 1915. év tavaszán bukkant fel Szerekucz Tógyer csarnóháza lakos katonaszökevény személyében. Nevezett megszökéséről az ezredparancsnokság távirati felhívásából értesültünk. Ekkor minden erőnket nevezett üldözésére és elfogására összpontosítottuk, eredményt azonban nem tudtunk elérni, csupán annyit sikerült megállapítani, hogy nevezett tényleg szökésben van és körletünkben a hegyek között bujkál.

Szerekucz Tógyer az örskörlet lakosai előtt, már a békeévekben is, mint igen kötekedő, verekedésre és bieskázásra nagy hajlammal bíró egyén volt ismertes. Sőt így ismerték őt az örs régebbi tagjai is, miután egy régebbi verekedésből kifolyóan, amikor a járőr éjjeli szállásán rajtaütött, ahelyett, hogy a járőr azt ott alvóhelyén mindjárt meg is bilincselte volna, felköltötte és igazoltatni akarta. Szerekucz

Fiam.

Hangodi th. (Törökszentmiklós) felv.

ekkor megpillantotta a mellette álló csendőröket, azonnal a fejránkosa alá nyúlt s onnan ölö szerszámokat akart magához venni, mert tudta azt, hogy őt a csendőrök keresni fogják és már előre oda készítette a sertésölőkést, baltát és borotvát. Ebben azonban a járőr megakadályozta, Szerekuczot az ágyról lerántotta, aki ekkor a járőrnek ugrott s azok mindkét tagjával oly nagyfokú birkózást és dulakodást rendezett, hogy mindhárman a földön henteregtek s ugyanekkor a járőrvezető ujját is a szájába kapta s azt erősen összeharapta, úgy, hogy a járőrnek csak nagynehezen sikerült őt ártalmatlanná tenni. Ennek híre a későbbi időkre is fennmaradt.

Az első katonaszökevény ismételt üldözése eredményre nem vezetett. Volt azonban az örskörletben egy Tamás János nevű, román anyanyelvű 26 év körüli fiatalember, aki törve a magyar nyelvet is beszélt. Ez a Tamás János volt az örskörletünk első harcéri sebesültje, aki ez alkalommal hosszabb egészségügyi szabadságon volt odahaza. Tamás Jánosnak nem volt súlyos a sérülése, csupán nehezen gyógyult. Ez az ember legjobban rokonszenvezett a csendőrség tagjaival az egész örskörletben. Egyébként jól fejlett, erős, izmos ember volt. Tamást bosszantotta Szerekucz szökése s így sikerült is őt Szerekucz elfogására megnyerni.

1915. év április hó elején Tamás János és annak 21 éves György nevű öccse, egy sűrű ködös nap déli órájában, a Királyhágó hegység lábánál összetalálkoztak Szerekucz Tógyer katonaszökevényével. Tamásék ekkor megkísérelték Szerekucz elfogását, aki azonban futásnak eredt és belefutott a Sebeskörösből kiágazó és vízimalom hajtására szolgáló 3 méter széles és ugyanolyan mély vízfolyásba, hol egy behajló fának törzsét átölelte és mintegy 20 percig tartotta így magát a jéghideg vízbe. Mikor a két Tamás fiú látta, hogy Szerekucz sem hívásra, sem kérésre nem hajlandó a vízből kijönni, egy jó nagy dorongot vettek elő és azzal Tógyert több ízben fejen ütötték. Közben pedig egy nagy kötelet kerítettek s azt hurokszerűen Tógyerre dobták s azzal a vízből kihúzták a szárazra, sőt még ott is húzták mintegy 40 méter távolságra, azután pedig bekísérték az elfogás helyétől mintegy 4 km távolságra levő kis iparvasúti őrházba, hol a náluk volt kötelekkel összekötötték és mindaddig őrizték, amíg a járőr oda meg nem érkezett.

Az elfogás napján én és egy Papp Simon István nevű csendőr járőrtársam Körösfeketető községben vásárügyleti szolgálatra voltunk kivezényelve. Saját örskörletünk utolsó vasútállomására este 21 óra tájban érkezünk meg. Velünk jött az örsünk meglepése céljából Borsik Pál járásörmester, volt élesdi járásparancsnok is. A vonatból kiszállva, több polgári egyén várt reánk, kik azonnal közölték velünk a fenti esetet. Mi mindhárman azonnal azon őrházhoz mentünk, ahol Szerekucz katonaszökevényt őrizték a Tamás fiúk. Szerekucz keze-lába kötelekkel össze volt kötözve, felső testén semmiféle ruházat nem volt, csupán csak egy darócnadrág képezte egész öltözetét. A járásörmester úr parancsára leoldoztuk nevezettről a köteleket, kijelentettük az elfogását és meg-

bilincseljük, még pedig mindkét kezét hátra és a bilincsláncba a fűzőláncot behuztuk, hogy az éj sötétjében a szökést lehetetlenné tegyük. Szerekuczot pedig felszólítottuk az elindulásra, hogy a 3 km. távolságra levő Csarnóháza község, községházán levő csendőrpihenőszobára bekísérjük.

Szerekucz azonban a menetelést megtagadta. Ekkor egy másfélméter hosszú dorongot kerítettünk s azt hátul nevezett karjai alatt átdugva, próbáltuk menetelésre bírni. Ez azonban nem sikerült, mert nevezett megvetette a lábát, ha pedig a dorong segítségével erre kényszerítettük, akkor előre bukott a köves földre. Szóval ezen módszerrel csak mintegy 30—40 lépés távolságra tudtuk kísérni. Ekkor egy kétkarú kubikos-talyigát kerítettünk és Szerekuczot abba ültettük bele s egyik oláhval a talicska tolását megkíséreltük. A sötétben és igen nehezen járható, kövekkel borított, dőcögős úton, ez a kísérlet nem sikerült, mert Szerekucz mintegy 50—60 lépés távolságon belül, 5—6-szor kiborult a talicskából. Ekkor egy négykarú saraglyát kerítettünk és Szerekuczot arra helyeztük. Ekkor a saraglyát négy román ember a vállára vette, Szerekucz kétízben arról is levetette magát. Biztonság okáért azonban a fűzőlánc egyik vége most is a bilincsláncban, másik vége pedig az én kezemben volt. Ily körülményes módon sikerült mégis Szerekuczot a községházán levő pihenőszobára beszállítani. Nem állíthatom teljes nyíltsággal, hogy Szerekucz ezen szállítás alkalmával semmiféle sérülést nem szenvedett, ezt azonban a viszontagságos helyzetben megakadályozni nem lehetett.

A pihenőszobára éjjel körül megérkezve, Szerekucz szája haboktól tajtékzott. Ha közelébe mentünk, úgy száját széttátva, fogait csattogtatva, rugott, harapott, miért is kénytelenek voltunk őt a pihenésre szolgáló két ágy közé tenni és a két vaságyhoz a bilincslánccal kikötni, még pedig egyik kezét az egyik ágyhoz, másik kezét a másik ágyhoz, de még így is kapkodott felénk szájával. Ily helyzetben éjjel 2 óra tájig hánykolódott, aztán mindég csendesebb lett. Reggel 5 óra tájban azt vettük észre, hogy nevezett mindig lassabban és lassabban szedi a lélegzetet s néha ki-kihagy. Kezdjük jobban megfigyelni, megállapításunkban nem csalódtunk. Orvosról szó sem lehetett, mert a legközelebb lakó orvos a kb. 20 km távolságra levő Rév községben volt. Ekkor járőrtársam elfutott a pár száz méterre levő zsidó korcsmároshoz, azt felköltötte, s hozott egy üveg sósborszeszt, azt nevezett fejére és testére rádörzsöltük, majd mikor láttuk, hogy ez nem sokat használ, hozattunk egy deciliter pálinkát s azt nevezett szájába beleöntöttük. Eredménye azonban már ennek sem volt. Reggel 6 órakor az őrizetünkben volt Szerekucz Tógyer jobblétre szenderült, mi pedig nem a legnagyobb meghatottsággal köréje se-reglettünk és a további teendőinket megbeszéltük.

Reggel 8 óra után az előírt jelentésünket megtettük és egyidejűleg kértük a bizottság kiszállását is, ami csak 3—4 nap elteltével következett be s így még több napon keresztül tovább kellett őriznünk az elhalt katonaszökevényt. Ezután megindultak a hadbírói tárgyalások, amelyek minket, — az ügyben szereplő csendőröket, — szándékos emberölés miatt helyeztek vád alá, mely vád alól később bizonyíték hiányában felmentettek. Tamás János szabadságot

Ki tudja?

Mi az ultimátum?

katonát azonban 1 évi, míg az elfogásnál neki segédkező öccsét 6 havi fogházra ítélték. Az ítélet végrehajtását azonban mindkettőnél, a háború végéig felfüggesztették. Ezzel el is ment a kedve mindkét Tamás-fiúnak a katonaszökevények üldözésétől, de a csendőrök részére való hasonló közreműködéstől is.

1916. évi február hó 21-én a Munkácson állomásozó katonai parancsnokságtól távirati felhívás érkezett az őrsre, hogy Zsoka Mihály katonaszökevényt fogja el és kísértesse Munkácsra, a felhívó katonai parancsnoksághoz. Zsoka katonaszökevény felkutatására én és az őrsre beosztott népfelkelő katona lett kivezényelve. Zsokát azonban sem a szülei lakásán, sem az őrskörletben feltalálni és elfogni nem sikerült. Nevezett nyomozását állandóan napirenden tartotta az őrs és elfogására több ízben ment járőr szolgálatba. Engem, mint fiatal csendőrt, nagyon bántott a sok eredmény nélküli utánajárás, ezért eselhez folyamodtam. Az őrskörletünkben a háború alatt megkezdődött az alumínium bányászása. Alumínium bányászásra mintegy 300 főnyi, míg erdőkitermelés céljára pedig ugyancsak mintegy 300 főnyi, különböző nemzetiségű hadifogoly volt a körletünkbe kirendelve. Éppen a Zsoka katonaszökevény elfogására kiadott felhívás egyéves évfordulóján, a hadifoglyok őrzésére kirendelt katonai őrség parancsnokától kértem kétrendbeli orosz hadifogolyruhát. Ekkor szándékosan már több mint egy hétig nem borotválkoztam, hogy minél szánalmasabb és megtévesztőbb képet tudjak vágni. Az őrsparancsnokomnak jelentettem, hogy mintán Zsoka elfogása ezideig nem sikerült, azt orosz hadifogolyruhába felöltözve szándékozom megkísérelni s egyben kértem őrsparancsnokomat, hogy tervem megvalósítása céljából az őrsre beosztott Kovacsik János nevű népfelkelőt ossza be mellém járőrtársként. Kovacsiknak ugyanis tót volt az anyanyelve, de beszélte törve az oláh és magyar nyelvet is, sőt meg tudta magát értetni az orosz, szerb és olasz hadifoglyokkal is. Bár úgy én, mint őrsparancsnokom tisztában voltunk a tervezett szolgálat szabálytalanságával, de a sok eredménytelenség és kudarc után szinte kényszerítve voltunk erre, miután körletünkben a katonaszökevények mindjobban szaporodtak és szégyeltük is az eddigi eredménytelenséget, no meg a további szökések elharapódzásának is gátat óhajtottunk vetni.

Őrsparancsnokom kérésemnek engedve, 1917. évi február 21-én, 13 órától kivezényelt bennünket Zsoka elfogására. Már a laktanyában mindketten átöltöztünk az orosz hadifogolyruhába. Köpenyünket egy rossz, ócska kötéllel derékon átkötöttük, bilineset, füzöláncot zsebredugva, egy kölesönként kisebbszerű pisztoly köpenyem zsebébe rejtve, a népfelkelő kenyérszakjába egy darab kenyeret betéve, egy-egy nagy husángszerű botot kezünkbe véve, megvizsgáltuk egymást, hogy kinézésünk megfelel-e, az abban az időben állandóan kóborló hadifoglyok kinézésének. Midőn ezzel elkészültünk, részletesen megbeszéltük az üldözéssel és elfogással kapcsolatosan figyelembe jöhető dolgokat. Kovacsik népfelkelő járőrtársamnak megtiltottam, hogy mindaddig, míg én arra engedélyt nem adok, ezen szolgálatunk ideje alatt, bárkivel is románul érintkezzék, mert attól tartottam, hogy elszólja magát és ezzel árulónká lesz

Közlekedési rendőr Stockholmban. (vitéz Liptay ale. felv.)

s azt eredményt meghiusítja. Midőn mindennel készen voltunk, megkezdtük szolgálatunkat.

Zsoka szüleinek lakása a laktanyától kb. 8–10 km távolságra volt, de ahhoz mindenütt felfelé kellett menni a hegyre, mert a lakás csaknem a hegy tetején, kb. 1 km átméretű tisztás szélén volt. Körülötte sűrű cserjés és hatalmas erdőség. A hó sűrű, nagy pelyhekben hullott alá. 15 óra tájban megpillantottuk azon egyedülálló házat, melyben Zsoka szülei laktak. Midőn a sűrű, erdős, cserjés területről a tisztásra kiértünk, az előbbi lakástól 3 nagy kuvasz kutya rohant fogadásunkra, melyeknek esakolására a házbeli is figyelmesek lettek. A kutyaikat a nálunk volt botokkal csak nehezen tudtuk magunktól távortartani, mi azonban mégis tovább törtettünk a lakás felé. Még lehettünk a lakástól kb. 200 lépés távolságra, amikor észrevettem, hogy a ház egyik sarkánál egy félfej alak nagyságú emberi fej hol feltűnik, hol elbújik s így figyel bennünket. Kezdtém örülni, hogy jó helyen járok, bár az eredménytől még igen messze vagyunk. Közelebb jutva a lakáshoz, a szobából egy 65 év körüli vén anyóka jött ki elébünk. Bámészkodások és álmétkodások között észrevettem, hogy a távolról reánk leskelődő alak megkerülte a házat és a lakástól távolodik. Látva a közöttünk és a reánk leskelődő alak közötti távolság növekedését, nem tartottam célszerűnek a leskelődő egyénnel szemben a szabadban való fellépést. Bár az öregasszony nem valami szívesen fogadott bennünket és nem is hívott be a lakásba, mi mégis csak addig tipegtünk, topogtunk, hogy egyszer csak ő is és mi is azon vettük észre magunkat, hogy már

bent is vagyunk. Itt pedig letelepedtünk a szobában levő — szabadtűzzel égő — kandalló körül, hol állandóan ég a tűz. Hogy a szobának nevezett lakosztály milyen volt, arról és annak berendezéséről csak annyit írhatok, hogy az építmény két részre volt osztva. Az előrészben — mely falusi konyha módjára volt a szobához építve — egy létrán kívül semmi sem volt. Annál több volt a lakószobának nevezett részben. Ugyanis annak egyik végében és sarkában volt azon kandalló, mely mellé mi letelepedtünk, míg a másik sarokban 2 darab elléshez közeledő öreg juh, egy újszülött bárány az anyjával, egy szopós borjú, egy félévesnek látszó esikó, míg a keresztlakasul egymásra elhelyezett rudakon, mintegy 12 darab tyúk és kacsa foglalt helyet. A szoba másik vége pedig a család elhelyezésére szolgált. Bútorzata egy asztal, egy gyalulatlan deszkából összerakott ágy, két-három darab faragott ülőszék, körül a fal mellett pedig egy-egy szál deszka, ülés és fekvés céljaira, pad módjára behelyezve. Arról a levegőről, ami ebben a lakásban terjengett, jobb nem is beszélni, azt úgymint mindenki elképzelheti. Itt azonban ez nem volt szokatlan, mert ezen a vidéken — kevés kivétellel — mindenütt így volt. Az efajta berendezésben vezetőhelyen állottak a gazdagabbak, mert azoknak nagyobb volt a jószágállományuk és azok közül több szorult kivételes elbánásra, míg a szegényebb oláhoknak legfeljebb néhány darab tyúkjuk volt csupán. Azokat azonban kivétel nélkül, mindegyik a lakásban tartotta, miután úgy látszott, hogy ez öröklött szokásuk lehetett, vagy nem igen bíztak szomszédaikban.

Miután a szabadban nem sikerült célt megvalósítása, elhatároztam, hogy bent fogok várakozni, hátha a kíváncsiság behozza oda Zsokát is. Erre azonban hiába vártam, Zsoka nem jött be, hanem hozzáfogott a ház mögött baltával fát vágni. A fogadásunkat eszközlő öregasszony erősen érdeklődött jövetelünk célja és további tervünk felől. Ezt azonban nem sikerült neki megtudnia, mert a népfelkölőnek megtiltottam az oláhhul való beszélgetést s így az minden kérdésre tótul felelt, így meg az öregasszony nem tudott, én meg legszívesebben csak hallgattam, mert attól is tartottam, hátha valamit ért magyarul. Beszélgetésünk tehát, mint néma embernél szokás, mutogatásból állott. Az öregasszonyon látszott, hogy bizalmatlan velünk szemben és nem is szívesen tűri, hogy betolakodjunk lakásába, mégis megemberelte magát és egy nagy mosdótálféle edénybe beleöntött egy nagy csomó krumplilevest s azzal megkínált bennünket. Mikor ezt nem fogadtuk el, a tálból kiborította a krumplilevest, s anélkül, hogy a tálat kimosta volna, tejet öntött bele és azzal kínált bennünket, mi azonban ezt sem fogadtuk el, bár nem azért, hogy ezzel meg ne vesztessen bennünket, hanem, mert nem akartunk betegek lenni. Mikor pedig mindkét fogás ételt visszautasítottuk, a népfelkölőnél levő kenyérzsákot megpakolta nyers krumplival. Egyszóval az öregasszony mindent elkövetett, még útravalóval is ellátott, csak minél előbb szabaduljon meg tőlünk. Nekünk azonban nem a vendégeskedés lett volna a célunk, hanem Zsoka elfogása.

Közben bejött a lakásba egy igen csinos, fiatal oláh leány, aki igen szemfüles volt. Ez a nő gyanusnak talált bennünket és erősen érdeklődött jövetelünk célja iránt, azonban ő sem tudott több eredményt

elérni, mint az előbbi öregasszony. Beszélgetésbe elegyedett tehát az öregasszonnyal. Beszélgetésükből népfelkölő társam annyit megértett, hogy őt a leány ismerősnek találta és azt is mondotta, hogy a népfelkölő úgy néz ki, mint az ottani örsre beosztott egyik katona. Ezt a népfelkölő sűgő hangon közölte is velem. Kevés idő elteltével a leány kiment a szobából és ugyanakkor kivitte onnan Zsoka ünneplő szumánját is és Zsokával együtt eltávoztak. Most már teljesen reménytelennek láttam a helyzetet, mert arra gondoltam, hogy ezek sem jönnek többé vissza, legalább is, mi nem győzzük őket bevárni. Mintegy félóra elteltével azonban az eddigi aggodásom kezdett örömmé válni, mert mindketten visszatértek. A leány be is jött a lakásba, de Zsoka kívül maradt. A leány beszélgetéséből megtudtuk, hogy a friss havon, lábnyomainkon haladva, jövetelünk irányát puhatolták.

Miután Zsokának a lakásba való bejövetelére hiába vártunk, az este pedig rohamosan közeledett, elérkezettnek láttam az időt arra, hogy valamit cselekedni kell. Bár megvallom, kevés reményem volt ahhoz, hogy a szabadban való fellépésem eredményel járjon, de nem volt több vesztegetni való idő, cselekedni kellett. Felkerelkedtünk tehát és kijöttünk a szobából. Az öregasszony szeme kezdett felragyogni, készülődésünk öröme egy félmaroknyi gyufát is adott a népfelkölőnek és váltig mutogatott az erdő felé, hogy ott vannak a kalibák és ott meg is aludhatunk. Kiérve a lakásból, lopva a favágó Zsoka után kutattam s mintha az éjjeli hidegtől féltém volna, báméskodva és álmélkodva Zsoka közelébe szándékoztam sompolyogni. Zsoka azonban elhetett a gyanuperrel, mert ő szintén hasonló mozdulatokkal húzódozott hátrább tőlem. Látna, hogy a közöttünk levő távolság nem fogy, hanem nő és a helyzet számomra mindinkább kedvezőtlenebbül alakul, kirántottam köpenyem zsebéből a pisztolyt, azt Zsokára emelve, reákiáltottam: „Zsoka állj meg, mert azonnal keresztül lölek“. Zsoka azonban, nem-hogy megállott volna, hanem a kezében volt baltát eldobta és teljes erejéből futásnak eredt, a hegyről lefelé. Gondolkodásra nem volt idő. Azonnal utána vettem magam és teljes erőmből én is futni kezdtem utána. Mintegy 150 méter futás után Zsoka egy nagy, hóval telt gödörbe esett, ekkor lehetett a közöttünk levő távolság mintegy 15 méter. Mikorra Zsoka elbukási helyére értem, Zsoka felugrott és ki-mászott a hóval telt gödörből, én pedig az ő helyére buktam. Mire én is kimásztam, újból megvolt közöttünk az előbbi távolság. Nem volt mit tenni, mint folytatni az előbb megkezdett üldözést. Még kb. 5—600 méter sik területű távolságon tartott ez az üldözés, amikor Zsoka elérte az erdőt szegélyező sűrű cserjést, de itt ő el is bukkott az első cserjésnél. Itt sokat nyertem ugyan térben, de beérni nem sikerült, mert Zsoka felugrott, én pedig ugyanazon helyen szintén elbuktam. A sűrű cserjés mindkettőnk haladását nagyban hátráltatta, s rövid 15 méter távolságon belül háromszor bukkott el Zsoka is, meg én is. Mikor Zsoka negyedszer elbukott, már nem volt ideje a felugráshoz, mert én is ráestem és azon végigfeküdve, tőlem telhetőleg lihegtem. Mindketten annyira ki voltunk fáradva, hogy egy ideig egyikünk sem tudott mást tenni, csak fújtunk. Midőn kissé kifújtuk magunkat, Zsoka mozgolódni kezdett alattam és felállást kísérelt meg. Hogy ezen szabály-

talán eljárásunkból súlyosabb cselekmény, esetleg emberhalál ne keletkezzék, de alulra se kerüljek, megkísérletem Zsokának a legérzékenyebb részéhez férközni és hátul alányúlva, a lába között kezdtem keresgélni, hogy ott egy jó átmarkolással, a küzdelemre képtelenné tegyem. Ez azonban csak félig sikerült, mert a komisz darócból készült és igen erősen kifeszült nadrág nem engedett, no meg az erőm is fogytán volt és nem tudtam egy jó fogást csinálni. Zsoka mindezt jól tudta és azt is érezte, hogy csak ketten vagyunk, miután a velem volt népfelkelőnek híre se volt sehol, ezért az alólam való kiszabadulást újabb és újabb erővel kísérte. Hogy újabb mérkőzés és párviald ne keletkezzék, mely az eddigi eredményt is meghiúsíthatta volna, a nálam levő pisztolyt Zsoka fejének szegeztem és ráordítottam: „meg ne mozdulj, Zsoka, mert azonnal agyonlőlek“. Zsoka látva, hogy ez be is következhet, elnyúlt a földön és azt felelte: „Nu fuzsít, Domnu strázsamester“ (nem szaladok őrmester úr). Erre én visszafelelem neki, hogy nem vagyok őrmester, hanem ruszki vagyok, amit ő már nem hitt el, és megadta magát a sorsnak. Tervem most már 90%-ban megvalósult, csupán a bilineselés hiányzott még. Magamhoz kiabáltam a tőlem több száz méterre elmaradó és oldalra kikanyarodó népfelkelőt, kivel Zsokát megbilineseltük, még pedig mindkét kezét hátra és biztonság kedvéért a fűzőláncot a bilinesláncba behúztuk és annak végét magam tartottam a kezemben. Zsokát az őrsre kísértük. Kísérés közben találkoztunk az erdőből szállásukra térő orosz hadifoglyokkal, akik csak bámultak bennünket és találgatták, hogy miként lehet az, hogy két ruszki egy oláhot fogott. Hogy a pisztoly üldözés közben el nem sült, azon még ma is csodálkozom, mert az úgy a sokszoros elbukás alatt, mint az elfogás helyén, állandóan a kezemben volt.

Az őrsre való megérkezésünk után átöltözködtünk, az átadáshoz szükséges iratainkat elkészítettük és bekísértük Zsokát a körözését elrendelő katonai parancsnoksághoz Munkácsra és ugyanott átadtuk. Mi pedig, az átadás után, bevonultunk őrsünkre. Az átadást követő egy hét elteltével Zsoka újból megszökött és újból hazajött őrskörletünkbe, de többé nem sikerült őt elfogni, hiába is kísérleteztünk.

1917. évben már nagyon elszaporodott a katonaszökevények száma. Megállapításom szerint, ezen a vidéken, a bevonuló katonáknak már mintegy 10%-a szökésben volt. A helyzet ugyanis az volt, hogy a sorozás alá kerülő egyének között igen sok volt a golyvás egyén, ezek pedig, ezen betegségük miatt mind mentesültek a hadkötelezettség alól, s már a sorozás alkalmával alkalmatlanoknak osztályoztattak. De igen sok volt közöttük az elsatnyult, nyomorék és egyéb testi hibában szenvedő egyén is s egész biztosra vehető, hogy ezeknek a száma, meghaladta a magyar emberek között alkalmatlanoknak talált számnak a kétszeresét is. Fenti előnyükön kívül még kedvezett számukra a sors azzal is, hogy a besorozott egyének fele erdei munkára és alumíniumbányászatra fel volt mentve. De a már bevonult egyének közül is csak azok nem szöktek meg, akik a front mögött tisztiszolga, loápoló, kórházban betegápoló és ehhez hasonló beosztásban voltak. Mihelyst azonban menetszázadba osztották be őket, már vagy

az elindulás előtt, vagy pedig az úton feltétlenül megszöktek. A szökevények elfogása pedig, ezen az erdős és hegyes vidéken, már csak azért is igen nehéz volt, mert éjjel a szökevények mind az erdőben, a szabadban, vagy az erdőben széjjelszórtan épült kalibákban laktak, amelyeknek nagyrésze a szakadékos sziklák és járhatatlan utak miatt éjjel nem volt megközelíthető, nappal pedig a hegyek oldalain és a hegytetőkön figyelő állást foglaltak, honnan oly nagy területeket megfigyelhettek, hogy mire a járőr közelükbe jutott, már a negyedik, ötödik hegyen is túl voltak. De segítségükre volt a rejtegetésükben és menekülésükben a lakosság is, mert soha nem tudtunk a laktanyából úgy kilépni, hogy hol erről, hol arról meg ne szólalt volna vagy egyik, vagy másik hegy tetején egy-egy feltűnő és a tárogató hangjához hasonló titkos fuvolának a hangja, amely jelezte nekik a szolgálatunk megkezdését. Ezt a titkos fuvolázást sohasem sikerült felderíteni, vagy pedig megakadályozni, mert amikor a hang irányába, illetve az elhangzás közelébe jutottunk, soha ott egy lelket se találtunk.

1917. év nyarán Kutyla János és Kutyla Tógyer (egymással testvérek voltak) a csapatstűktől megszöktek. Mindkét Kutyla a Szeny elnevezésű hegyen, egymás szomszédságában, de külön lakásban lakott, hol a családtagjaik rejtegették. Tudtam, hogy az egyenruhában való és elfogásukra irányuló kísérlet eredménnyel nem járhat, sőt azt is tudtam, hogy most már hiába kísérleteznék az orosz hadifogolyruhába való átöltözéssel is, mert ez köztudomásúvá vált a lakosság körében, mást kellett tehát kiszemelni.

Az egyik ismerős oláh asszonytól, rövid használatra, kértem két darab fehér vászon női ruhát és két darab fejkendőt. Az őrzőparortyázást, melyre kivézenyelve voltunk, félbeszakítottam s a déli órákban a községi kisbíró, kit Kirpisnek hívtak, magunk mellé véve, elindultunk a két Kutyla nevű katonaszökevény elfogására. A községből egyenruhába öltözve indultunk el, de a hegyen levő sűrű erdőben, úgy én, mint a népfelkelő járőrtársam átöltözködtünk a magunkkal hozott s kölcsönként női vászonruhába, fejünket pedig a fejkendővel kötöttük be s azt jól előre az arcunkra húztuk, hogy a távolról való felismerésünket lehetlenné tegyük. Kardunkat a női ruha alá felkötöttük, a bilines és fűzőláncot pedig zsebrevágtuk. Puskáinkat és tollaskalapjainkat pedig átadtuk a velünk volt kisbírónak azzal a paranccsal, hogy ő azt oly távolságból hozza utánunk, hogy lehetőleg mindig fedezve, de a közelemben is legyen, hogy szükség esetén ez irányban fennakadás ne álljon elő.

Már kb. 2 km távolságra megközelítettük a Kutylalák házat, amikor megpillantottam, hogy a két ház között levő tisztáson két férfinak látszó alak beszélget egymással, kik minket is erősen figyelnek. Szerencsénkre a lakás közelében egy holdnyi területű tengeritábla volt, ami részünkre jó takarást biztosított. A tengeri takarásában egész jól közel juthattunk a házukhoz, itt azonban még volt vagy 50 méter távolság a lakásig, ahol semmi takarás nem volt és nyíltan kellett az utat megtenni. A két Kutyla igen éberrel figyelte közeledésünket, mert gyanusak voltunk előttük, ami nem is csuda, mert ők tudták, hogy bűnösök, a bűnös ember pedig mindig fél.

(Folytatjuk.)

Halottak napja: emlékezünk!

Aranybetűs sírkő.

Püspökladány község vén temetőjében,
Annak is éppen a kellős közepében,
Áll egy fehér sírkő, márványból faragva,
Nefelejts s muskátli virágzik alatta.
Márványa csillogó, síma felületű,
Mind a két oldalán aranyozott betű.
Pongrácz százados Úr és hű három társa,
„Mártir halottaink“ neve ragyog rajta.
Ahányszor ott járok a temető mellett,

Megálllok sírjuknál s mélyen elmerengek!...
Messziről jöttek Ők Ladányba meghalni,
Kihűlt tetemüket anyaföldnek adni.
Meghaltak „Vitézül, Híven, Becsülettel“,
Érettünk s Hazánkért, meg nem ölt lélekkel!
Síremlékük előtt megálllok feszesen,
Kezem tisztelgésre fövegemhez teszem.
Ajkam súgja halkán: haláluk dicsőség!
Emléküket őrzi a magyar csendőrség.

Parti József őrm.

Az emlékbizottság Kunszentmiklóson márványsíremléket állított Diószegi Imre 2. oszt. őrmester emlékére, akit csavargó katonaszökevény lőtt agyon 1918 május 28-án.

Az emlékbizottság márványsíremléket állított Balmazújvárosban az 1913 szeptember 29-én nemtelen bosszúnak áldozatul esett Jankó Mór járásőrmester emlékére.

Az 1915 október 26-án orvtámadásnak áldozatul esett *Pécsei Lajos* csendőr márványsíremléke a tiszalucui temetőben. Állította az emlékbizottság.

Merk Mihály 1. oszt. őrmester márványsíremléke Tállyán. Cseh katonák agyonverték 1919 május 28-án. Állította az emlékbizottság.

Szabó József alőrmeister márványsíremléke Kecelen. Egy katonaszökevény bosszúból agyonlőtte 1919. évi június hó 15-én. Állította az emlékbizottság.

Nehéz vállalkozás.

Írta: SZAKONYI JÓZSEF alhdgy (Enying).

Éppen szolgálatból jöttem haza, mikor Tóth Jóska el akarta hagyni a laktanyát. Mikor megpillantott, látszott az arcán, hogy valami jóleső érzés fogta el, mert olyan benső meggyőződésből jövő öröm látszott rajta, mint akinek váratlanul kifizetik nyomasztó adósságait.

A kölcsönös köszönés után azonnal megkérdeztem Jóskától, ki előttem, mint a község egyik legtörvénytisztelőbb és legmódosabb legénye volt ismeretes, hogy mi dolga volt a laktanyában? Gondoltam, hogy annak különös oka lehet, mert mint törvénytisztelő, embert szerető egyén, nem szokott a laktanyába ok nélkül bejönni. A csendőrök iránti tisztelete nagy volt, azért, ahol csak tehetette, annak kifejezést is adott. Most azonban valami különös is látszott még az arcán az örömon kívül, amit hamarosan el is mondott a következőképpen:

— Kérem, tiszthelyettes úr, éppen magát kérem. Mivel nem volt idehaza, már kezdtem kellemtlenül érezni magamat, hogy az első lépésem, amit egy új élet megkezdése végett tettem, nem fog sikerülni, de amikor megláttam, hogy jön, számításomat teljesülni láttam, azért fogott el olyan jóleső öröm is, amit, azt hiszem, meg is látott rajtam.

— Hogy rövid legyek, azonnal megmondom: Csendőr szeretnék lenni!

Blazsanik András 1. oszt. őrmester márványsíremléke Kiszálláson. Katonaszökevény üldözése alkalmával esett el 1918 január 24-én. Állíttatta az emlékbizottság.

Most azután már engem fogott el az öröm azért, hogy egy ilyen talpig becsületes és jellemes jelentkezőm akadt. Kissé azonban mégis csodálkoztam, hogy ezt a gazdafiút mi indíthatta arra, hogy csendőrnek jelentkezzen. Míg a gondolat átfutott agyamon, Jóska magyarázatát kezdte adni elhatározásának.

— Tessék elhinni, hogy ennek nem különös okai vannak, nem úgy van, mint a faluban egyesek mondják, hogy csak az megy el csendőrnek, aki nem szeret dolgozni, nem, hanem bennem már régen megérett elhatározás az, ami engem erre készítet.

— Én a csendőrök életét és munkáját is már serdülő gyermekkorom óta figyelem. Ez a figyelés mindég csodálkozást és tiszteletet ébresztett bennem. Az a határozott komolyság és a minden ügyben mindenkivel szemben való nyugodt és igazságos eljárás, amit a csendőrökben láttam, érlelte meg bennem ezt az elhatározást. Azért most, mikor már letöltöttem a katonaidőmet és apám gazdaságát egy kicsit rendbesegítettem hozni, elérkezettnek látom az időt, hogy régi vágyamat beteljesedni lássam. Elhatározásom apám előtt is helyesléssel találkozott. Azért arra kérem tiszthelyettes urat, legyen segítségemre abban, hogy én is olyan odaadó és küzdő katonája lehessen a hazának, mint maguk. Ígérem, hogy nem fog csalódnai bennem, olyan becsületes és igazságos ember leszek, mint amelyet már sokat láttam a csendőrségnél és ha vágyam teljesülne, szolgálati időm alatt bebizonyítanám, hogy nem érdemtelennék volt a segítségére akkor, mikor a testületbe való belépését elősegítette.

Ezek után természetesen behívtam Jóskát az irodába és közöltem vele a csendőrérettel járó összes nehézségeket. Hó, hideg, sötét téli éjszakák, az emberekhez való alkalmazkodás, jó adag lemondás, mindenben a szerénység és egy egész életen át való életfeláldozás, az állampolgárok személyének és vagyonának megvédése érdekében.

Ezalatt erősen figyeltem Jóskának az arcát, amelyről azt olvastam le, hogy az elhatározása mellett még inkább megmarad. Ennek azonnal kifejezést is adott, mondván, hogyha az a sok elődöm, ki olyan sikerrel megállta a helyét és dicsőséget szerzett magának szerény pályáján, akkor ő is azok nyomdokába akar lépni.

Az elhatározás megdönthetetlen volt, Jóska csendőr lett.

Az idők múltak, jött a nagy világfelfordulás, az ezer gond, szolgálati elfoglaltságom... és hosszú idő múlva Jóskát már régen el is felejtettem.

Egy napon kis magányomban éppen szabadságon voltam, midőn egy délután az udvarban játszó kisleányom közli velem, hogy egy csendőr bácsi akar velem beszélni. Gondoltam, hogy talán az őrsömről érkezett valami s a helyi őrs egy tagja azt akarja velem közölni. Azonnal az udvarba mentem, hogy látogató bajtársamat behívjam.

De mikor az udvarba léptem, láttam, hogy egy teljesen ismeretlen, nagyon szépen kitüntetett tiszt-helyetessel állok szemben, ki mikor meglátott, szobormereven jelentkezett nálam, hogy tiszthelyettes úr, Tóth Jóska tiszthelyettes (így mondotta) alázatosan jelentkezem, ígéretemet beváltani, illetve megmutatni jöttem.

Ez a meglepetés sokkal jobban hatott reám, mint ha az őrsön fekvő kiderítetlen eseteim hirtelen kiderültek volna.

Azonnal az én régi Tóth Jóskám jutott eszembe, ki eljött hozzám beváltani az adott szavát. Eljött megmutatni, hogy nem élt hiába, dolgozott a hazáért a világfelfordulásban, dolgozott a közbiztonság érdekében idehaza a békevilágban. Férfi volt, becsületes és szavaálló, ki megígérte és meg is tartotta azt, amit egykor az öreg bajtársának mondott, hogy ő is azok sorába akar lépni és küzdeni, kik a testületnek csak megbecsülést szereztek.

Meg is tartotta szavát, nem hivalkodásból, hanem ragaszkodásból, szavatartó magyar becsületességgel. Elbeszélgettünk. Fiatalt bajtársam elmondotta haretéri szolgálatait, eseményeit s azt is, hogy a felfordulás után idehaza mit tett.

Ezeket nem hivalkodásból, hanem az én biztásomra.

Midőn elváltunk, eszembe jutottak a testületünk virágzási ideje alatt örömmel jött és szomorúan ment fiatal s öreg bajtársaim, kik annakidején úgy vágytak arra, hogy csendőrök lehessenek. Azt el is érték, mikor azonban jöttek a sors csapásai, bajai, szolgálati nehézségek, összeroppantak. Mert nem volt szent előttük az eskü és a haza szent fogalma. A maguk kényelmét keresték, minden más nehéz és terhes volt. Pedig milyen örömmel jöttek valamikor ezek is, de az öröm hamar elmúlt náluk, mert sok volt nekik a szolgálattal járó nehézség, önfeláldozás és önmegtagadás. Ha azonban ezek is és különösen azok, kik helyettünk és utánunk jönnek, azokból kerülnének ki, kik a testület fáradságos munkáját figyelemmel kísérik, nem lenne az a sok, pályát derékban kettétörő és magát elhanyagoló, munkájával nem törődő csendőr, ki mindig másban keresi a hibát, nem pedig magában.

Mennyivel szebb volna a szolgálat, mennyivel több volna az eredmény, mennyivel több volna a megelégedett és a boldog csendőr, a boldog család.

A mi lapunk.

Írta: ÖREG CSENDŐR.

Nyugállományban éledegélő ember vagyok, ennél fogva sok minden egyebem mellett könyvtáram — sines. Máshol sem áll rendelkezésemre könyvtár. Emiatt, ha könyvet akarok olvasni, felkeresem hol az egyik, hol a másik közeli ismerősömet és kikönyörgök tőlük egy-két kötet könyvet, amelyekkel aztán a hosszúkásra nyúlt estéimet agyoncsapom.

De nemesak emiatt olvasgatok én könyveket, hanem inkább amiatt, mert nekem a könyvek, a jó könyvek olvasása gyönyörűséget okoz. Nem keresem, hogy a kezembe került könyv, regény, novella, vers, útleírás vagy tudományos mű-e, ha egyébként jó munka, úgy elbúvárok benne, mint bűvár a tenger mélyén, mikor leszállva kagylót keres és gyöngyöt talál.

Kiváltképpen azokat a könyveket kedvelem, amelyeket ismert nevű író írt. Ezeknél a könyveknél már az író neve is biztat az olvasásra. Mikor elolvastam a könyvet, a legtöbb esetben nem is csalódom. A napokban azonban egy olyan író munkája került a kezembe, akinek a neve ismeretlen volt előttem. Nem is esoda, mert közel kétszáz évvel ezelőtt meghalt. De, mert a könyv bemohosodott lapjai és elmosódott betűi kíváncsiságot tettek a könyv tartalmára, mégis csak felütöttem. A könyv, egy évszázadokkal

ezelőtt írt és kiadott könyv alapján íródott és 1745-ben jelent meg. Az alapgondolata tehát háromszáz éves. Hm — gondoltam magamban, amelyik könyv ennyi időt megért, azt már mégis csak érdemes lesz elolvasni!

A könyv vallásos tárgyú és ötven elmélkedést tartalmaz. A szerző mindjárt az előszóban meg is írja, hogy miért írta meg a könyvet. Azért, — mint írja, — mert: „... az hét napi könyörgésekkel, a gyakori elmondásokkal megszokja a nyelv, vagy hogy minden embernek különös szükségéhez is inyéhez nem alkalmazhattnak, a testiségek terhe alatt raboskodó ember hamar meg szokta ünni, a gyakori imádkozástól annál inkább irtózik, de az ilyen elmélkedéseknek elolvasására könnyebben hajolván, ha az elmélkedéseket időtöltésül előveszi, megcsalja a rest és vakmerő testet, mely sokáig észre sem veszi magát, hogy midőn ezt olvassa — imádkozik...”

Végigolvastam a könyvet és a végén azon vettem észre magamat, hogy én is elmélkedek. Hirtelen eszembe jutott egy gondolat. Visszagondoltam arra az időre, mikor még ténylegesen szolgáltam a csendőrségnél. De sok csendőrt ismertem, aki „megszokta ünni” a csendőrségi tananyagot. Előjáróink hamar felismerték ezt és igyekeztek segítségére lenni a csendőrnek. Különböző címek alatt magyarázó, felvilágosító, szórakoztató könyveket adtak és adnak ki, amely könyvekből már nemesak a száraz §§-ok meredeztek az olvasó csendőr szeméi elé, hanem egyszerű, könnyed nyelven megírt magyarázatok és felvilágosító példák is. De még ezek a könyvek sem bizonyultak elegendőnek. Szükségszerűen kellett még egy időközönként megjelenő ujság is, mely a könyvektől eltérő, de tanulságos szakeikkeit, nyomozati eseményeket, szórakoztató olvasmányokat és a csendőrségnél előfordult változásokat is közöl. Ekként született meg a Csendőrségi Lapok.

A Csendőrségi Lapokat, mely a csendőrség szaklapja, közlönye, ma már igen sok ember olvassa, de még ma is találkozok olyan altiszt és csendőr, aki a nagyszaltal fiókjába, vagy erre a célra szolgáló két kéregetábla közé, a többi lapok alá bedugja — olvasatlanul.

Itt visszatérek arra a könyvre, mely kétszáz évvel ezelőtt íródott, amely könyv itt fekszik előttem és amely egyre igyekszik bizonyítgatni, hogy: *a vallásos ember a biblia nélkül nem érzi jól magát, gondolatai elkalandoznak más irányba és üres lesz a lelke, mint a bevetetlen ugar, melyben csak gyom terem...* A vallásos embernek a biblián kívül ma már sok minden egyéb vallásos tárgyú könyv és egyházi ujság áll rendelkezésére. És ha olvassa azokat, elméje megvilágosodik, vigasztalódást talál a vállaira nehezedő élet és napi gondok terhe alatt. Lelke megnyugszik.

Ilyen a csendőr is. A tananyagon kívül ma már sok egyéb szakkönyv áll rendelkezésére. Ezek olvasgatása által ismeretei bővülnek, tágulnak, elméje megvilágosodik, gondolatai nem kalandoznak el olyan területekre, melyeken gyom, dudva terem. A Csendőrségi Lapokat nem dugja el olvasatlanul az asztalfiókba, mert tudja, hogy ez a lap, a mi lapunk, mint a hithű embernek a Szentírás, amely nemesak oktatja, de segítségére van abban a nehéz, de nemes küzdelemben, mely a csendőrségnél minden egyes altisztre és csendőrré vár.

Levél a szerkesztőhöz.

I.

Tekintetes szerkesztőség! Amint az minden őrsön elő van írva, natunk is az együtt levő legényseg előtt fejtovasta az őrsparancsnok úr az október 15-i Csendőrségi Közlényt, az aonon megjelent közzétételét is a hadsereg fejlesztésére felajánlott adományokról. Ezt már vártuk is, mert hallottuk, hogy rendezve lesz. A Nemzeti Repülőalakra szánt adományok felől meg a Csendőrségi Lapok szerkesztői üzeneteiben olvastunk. Most, amikor a tiszthelyettes úr fejtovasta, mintha csak vezényszó, a történet volna, majdnem egyszerre álltunk fel és jelentettük, hogy adni akarunk. Pedig nem beszéltünk össze. A tiszthelyettes úr először szót sem szólt, aztan azt mondta, hogy várjuk meg a rendeletet a befizetésre, de már most megmondja, hogy ha semmi másért, már ezért is örül, hogy ilyen legénysege van. Összeültünk azután és számoltgattunk egészen érdekes dolgokra jöttünk rá. A hadseregnek mi minden kell? Kiszámítottuk, hogy ha akár melyikünk naponta csak egy-két cigarettával szív kevesebbet a szokottnál, két-három nap alatt egy töltényt ad a hadseregnek, egy hónap alatt 10-15 darabot. Egy őrs, mint a miénk is, ahol heten vagyunk, egy hónap alatt közel 100 töltényt ad. Ha valaki szerette a bort és elfogyasztott egy-egy fröccsöt, vagy hasonlót, azzal 2-3 töltény árát itta meg. Ha ezt megspórolja, egymaga havonta tán egy puskaszíjat ad a hadseregnek. Mikor így számoltgattunk, közbeszólt N. P. őrmester és azt mondta: ha minden csendőr ad havonta egy pengőt, az összesen havonta hétezer pengő, abból már géppuskákat lehet venni. Nem tudtuk, nem is tudjuk, mennyi az ára egy géppuskának vagy golyószórónak, de biztosan lehet venni ebből a pénzből egy párat, egy év alatt tizenkétszer annyit. Azt mondta erre egy másik őrmester: annyival már el lehet tángálni a hore ruki ezredeket is. A tiszthelyettes úr azt felelte rá: csak már látom! Tekintetes szerkesztőség! A mi őrsünk minden hüsvét- és karácsonykor örömmel nyitotta ki a pénztárcáját, de most még nagyobb örömmel fogja tenni. Hazafias üdvözléssel vagyunk mindnyájan, akiknek nevét kiírni ne méltóztassanak.

II.

A Csendőrségi Lapok tekintetes szerkesztőségének, Budapest. Bocssáson meg a nagyságos Szerkesztő úr, hogy zavarom szerény soraimmal, de nem mulaszthatom el, hogy az el-sők között ne legyek, mint nyug. áll. csendőr t.-őrmester a Magyar a Magyarért segélyezési célra ma feladtam 10 pengőt jó szívvel, hogy az elszakított magyar testvéreken segítsék. Nem nagy az összeg, de jó szívvel adtam. Szeretném, ha sok nyugdíjas bajtárs követné példám, nem kérkedni akarok, de a komáromi tárgyalások megszakadása óta sirva fogyasztom ebédem, mikor a rádió bemondja, hogy nélkülöznek, hogy színlódnak szegény 20 év óta elrabolt testvéreink és volt bajtársaim. Szeretném sok-sok nyugdíjas bajtársamnak, ki nálamnál nagyobb vagyont tudott összehozni, megmondani, ne fukarkodjanak, hanem kövessék szerény példámat, mert ezzel a hazát szolgálják és a nemzeten segítenek. Tanúbizonyosságul a csekket mellékelem. Hazafias üdvözléssel: Török István ny. áll. cs. t. őrm. Ujszász, 1938. X. 17.

Nem ez a két levél fekszik az asztalunkon. Sok. Mi e kettőt másoltunk ide szándékosan, csak ezt a kettőt. Egyik egy csendőrségi, másik egy nyugdíjas bajtársunké. Ezzel a két megnyilatkozással előtűnik is áll: az igazi csendőr. Aki előtt nem kell hangoztatni, hogy honvédségünk egy a nemzettel. A sorsával, a jövődjével. Nem kell azt sem hangoztatni, hogy minden falat kenyér, amj magyarnak jut, a nemzetet erősíti és ha az a falat kenyér annak jut, aki már húsz keserves év óta nélkülözi annak ízét, az megcsokszorozza a nemzet erejét.

Eszünkbe jut a költő szava:

Ha minket is szétver az idők viharja,
Nem lesz az Istennek soha több magyarja!

Van-e idő ennél sorsdöntőbb? Van-e intőbb idő, mint ezek a napok? Van-e tisztaszívű magyar testvér, aki előtt ne állna ott az elmúlt hetek mélységesen komoly intelme: segíts magadon, a nemzeteden, mert csak a magad erejére támaszkodhatsz, ha igazadat keresed!

Nincs.

Milyen szükség volna, hogy a költőnek a szavait mindenfelé, mindenütt, mindenbe belevésve, mindenütt felírva mutatnánk a kishitűeknek, a felejtési tudóknak, a nemtörődöm embereknek, a széthúzóknak, a számítóknak és a gyenge akaratúaknak!!

A csendőrnek ez nem kell. Ő ezt tudja és ezért munkálkodik a maga szolgálati és egyéni világában. És ennek a jele ez a két levél és az a sok, ami az asztalunkon fekszik és amelyeknél kedvesebbet még nem olvastunk. Talán csak akkor, mikor azt kérdezték tőlünk egyre-másra: hová kell küldeni a nemzeti repülőalakra szánt adományokat?

A levelek nem elismeréstváro levelek. Nem egyebek, mint fényképek. Tiszta, éles csendőrcsók és csendőr laktanyák fényképei. Nem felnagyítva és nem díszesen rámozottak. Tiszták, élesek, egyszerűek. Magyar szívek képei, magyar csendőrök képei. Nem azért írták azokat, hogy kérkedjenek a eszelekedettel. Csak kibuggyant az öröm az írójukból, hogy íme, alkalmat adtak és... mi az alkalomnak örülünk: adhatunk. És fényképe a munkának, amit a magyar csendőrök kint a falvak és tanyák világában végeznek. Beszélgetés közben. Minden külön hivatalos apparátus nélkül. Ők azok egyedül, akik abban a világban elviszik a hírt, el a lelkesedést, el a tenniakarást és a eszelekvés szükségességének ígét. A tanyák és falvak apostolainak képe tehát minden levél. Egyszerű, lelkes, hivalkodás nélkül való apostolok csinálják a magyar lelkeséget ott kint, messze a városoktól és újságoktól és azért nekünk nincs ma szebb kötelességünk, mint feljegyezni a testület története számára mindezt.

CSENDŐR LEKSZIKON.

61. Kérdés. Egy panaszos megjelenik az őrsön és panaszfeljelentést tesz, hogy őt a vásárról hazajövet, az országúton negy ismeretlen egyén megtámadta és kirabolta. A megindított nyomozás során megállapítást nyert, hogy a panaszfeljelentésből semmi sem igaz; az illető a pénzt elmulasztta és csak azért tett rablás miatt feljelentést, hogy a pénz hiányát a feleségre előt igazolja. Büntetendő-e az ilyen hamis panaszfeljelentés?

Válasz. Nem túlgyakran, de előfordul, hogy egyesek koholt bűncselekmények miatt tesznek a csendőrség előtt feljelentést. Az ilyen valótlán feljelentésnek sokféle oka lehet; a leggyakoribb ok az, amit a kérdés is említ, hogy t. i. a panaszos valamilyen dolognak a hiányát akarja ilyen módon leplezni. De tehetnek hamis panaszfeljelentést bosszúból, meghurcolási szándékkal, feltűnési, szereplési vágyból, rossz tréfából, egyéb bűncselekmény palástolása céljából stb. is. Az ilyen hamis panaszos leplezését rendszerint nem nehéz, mert az első részletes kikérdezésnél megakad, ellentmondásba keveredik és végül beismeri, hogy a bűncselekmény nem történt meg, hanem ő koholta.

Az őrsők egy része az ilyen hamis panaszosok ellen a Kbtk. 40. §-ába ütköző kihágás miatt tesz feljelentést és ezt a kihágást „hatóság félrevezetésé”-nek nevezi. A panaszosnak (illetve most már gyanúsítottnak) ilyen alapon való feljelentése két szempontból is téves. Egyik az, hogy a Kbtk. 40. §-a nincsen érvényben (az 1937. X. t. c. 2. §-a hatályon kívül helyezte), a másik pedig, hogy addig is, amíg érvényben volt, a hatóságnak csak valótlán vészírv vagy zavargás bejelentése által való félrevezetését büntette, vagyis a gyanúsított által tett valótlán bejelentésnek olyan természetűnek kellett lennie, amely nemesak a hatóságot kényszerítette valamilyen intézkedésre, hanem arra is alkalmas volt, hogy a lakosság körében nyugtalanságot idézzen elő. Egyszerű, csak egy személy ellen elkövetett bűncselekménynek, pl. rablásnak vagy lopásnak a hamis bejelentése tehát nem volt a Kbtk. 40. §-a alá vonható. Kiténik ez a Kbtk. 40. §-a helyébe lépett 1937. X. t. c. 2. §-ának a szövegéből is, amely szerint vétséget követ el az, aki „... olyan hírt kohol, vagy olyan valótlán hírt terjeszt, amely a közzététel vagy a köznyugalmat zavarhatja, vagy az ország külső politikájának érdekét veszélyeztetheti, avagy az ország gazdasági helyzetét vagy

hiteletét károsan érintheti". Nyilvánvaló, hogy itt a törvény olyan rém- vagy álhírekre gondol, amelyek alkalmasak arra, hogy a lakosság széles rétegeiben félelmet, nyugtalanságot idézzenek elő vagy az egész ország politikai vagy gazdasági helyzetét károsan befolyásolják. Egy lopásról, rablásról, betörésről tett valótlan feljelentésnek ilyen nagy hordereje, kihatása nem lehet. A gyanúsítottat tehát az 1937:X. t.-c. 2. §-a alapján sem lehet feljelenteni.

A kérdést, hogy a hamis panaszfeljelentést tevő egyén egyáltalán felelősségre vonható-e vagy sem, az dönti el, hogy ismeretlen tettes vagy pedig meghatározott, megnevezett személy ellen tett-e feljelentést.

Ha a panaszos ismeretlen tettes ellen tett feljelentést, őt emiatt nem lehet felelősségre vonni akkor sem, ha a feljelentése később valótlanul bizonyul, mert a hatóságnak (vagy a csendőrségnek) ilyen módon való félrevezetését a törvény nem bünteti. Ebben az esetben legfeljebb annyit lehet tenni, hogy az illetővel a csendőrség a hamis feljelentés következtében felmerült nyomozási költségeket megtéríteti. A nyomozási költségekről kimutatást kell készíteni s azt jelentés kíséretében az osztályparancsnoksághoz fel kell terjeszteni; a további eljárást az osztályparancsnokság kezdeményezi. A jelentéshez célszerű az illető egyénrel a községi előjáróság által felvett jegyzőkönyvet csatolni, amelyben elismeri, hogy az általa tett panaszfeljelentés valótlan volt; az okot is meg kell említeni, amely miatt ő a valótlan feljelentést tette.

Ha a panaszos a valótlan feljelentést névszerint megnevezett személy ellen tette, őt a Btk. 227. §-ába ütköző hamis vád miatt kell feljelenteni. Mert igaz ugyan, hogy a Btk. e §-a szerint hamis vád miatt csak az büntethető, aki mást valamely hatóság előtt vádol tudva és hamisan, az őrs vagy a járőr pedig nem hatóság, mégis, a csendőrség előtt való vádakodást olyannak kell tekinteni, mintha hatóság előtt történt volna, mert a feljelentőnek tudnia kell, hogy a csendőrség előtt tett feljelentés hivatalból, a feljelentő minden további közreműködése nélkül a hatóság (bíró) elé kerül; a csendőrség előtt köztudomás szerint ezzel a céllal is szoktak feljelentést tenni, az ilyen feljelentés tehát nem ugyan közvetlenül, de közvetve hatóság előtt történnek tekinthető. Szinte azt lehet mondani, hogy a csendőrség előtt tett feljelentés egyértelmű azzal, mintha azt a feljelentő a hatóságnak postán küldötte volna be; a különbség mindössze annyi, hogy a feljelentést itt nem a posta, hanem a csendőrség juttatja el az illetékes hatósághoz.

A hamis vád miatt tett csendőrségi feljelentésben azonban bizonyítani kell, hogy a gyanúsított a panaszfeljelentés tudva tette valótlanul, vagyis tudta, hogy az általa feljelentett személy a bűncselekményt nem követte vagy nem követhette el. Ha ezt nem lehet bizonyítani, ellenben megállapítható, hogy a feljelentőt a feljelentése megtételénél gondatlanság terheli (pl. egy kis utánjárással megállapítható volna, hogy az általa feljelentett egyén nem lehet a tettes), akkor őt az 1914:XXI. t.-c. 20. §-ába ütköző hatóság előtti rágalmozás miatt lehet feljelenteni.

Ha valaki a csendőrségnek arra a kérdésére, hogy kire gyanakszik, egy bizonyos személyt megnevez, hamis vád miatt nem büntethető, mert ez csak a csendőr részére szánt bizalmas tájékoztatás, amelynek helytálló vagy helyt nem álló voltát a csendőrségnek kell a nyomozás során tisztáznia. Ha azonban később kiderül, hogy a bűncselekményt el sem követték, vagy hogy a feljelentő tudta, hogy az a személy,

akit ő gyanúsított, nem lehet a tettes, meg lehet kísérelni a hamis vád miatt való feljelentést, mert nincs kizárva, hogy a bíróság őt ilyen esetben is el fogja ítélni.

Az alaptalanul feljelentett egyének természetesen jogában áll, hogy a rosszhiszemű feljelentő ellen rágalmozás miatt bűnvádi eljárás megindítását kérje. Az erre vonatkozó magánindítványt célszerű tőle akkor is beszerezni és a feljelentéshez csatolni, ha az őrs a gyanúsított ellen hamis vád miatt tesz is feljelentést, hogy t. i. arra az esetre, ha a kir. ügyészség vagy a bíróság a hamis vádra vonatkozó minősítést nem tenné magáévá, a sértett magánindítványa a három hónapi határidő letelte előtt rendelkezésre álljon. A feljelentés „megjegyzés” rovatában jelteni kell, hogy abban az esetben, ha a kir. ügyészség vagy a bíróság a cselekményt nem minősítene hamis vádnak, a sértett a bűnvádi eljárásnak rágalmozás miatt való megindítását kéri.

62. Kérdés. *A községben négy benzinkút van, de éjjel egyik sem szolgáltatt ki benzint. Egy esetben a benzinkút kezelője a járőr felszólítására sem volt hajlandó felkelni és benzint kiszolgáltatni. A gépkocsi tulajdonosa kérte a járőrt, hogy a benzinkút kezelőjét jelentse fel. Van-e a feljelentésnek alapja?*

Válasz. Motorbenzint és olajat a benzin- és olajkutakból, valamint garázsokban hétköznapiakon, továbbá vasárnapokon és Szent István napján is egész napon át, tehát éjjel is szabad árusítani. Nem következik azonban ebből, hogy a benzinkút kezelőjének mind éjjel, mind nappal rendelkezésre kell állania, sőt, benzinkutakból éjjel csak akkor szabad árusítani, ha a kút tulajdonosa a kútkezelő felváltásáról gondoskodik. Az árusítással ugyanis egy-egy alkalmazottat naponta legfeljebb 12 órán át szabad foglalkoztatni; az éjjeli üzemre berendezett benzinkutaknál az alkalmazottakat délután hat és este tíz óra között fel kell váltani olyképpen, hogy minden alkalmazottnak a napi szolgálata után legalább tizenkét órai megszakítás nélküli pihenője legyen. Aki ezt a rendelkezést megszegi, a 143.023/1931. K. M. számú rendeletbe ütköző kihágást követ el.

Teljesen a benzinkút tulajdonosának a belátására van bízva tehát, hogy a kutat éjjel is üzemben kívánja-e tartani vagy sem. Ez rendszerint csak igen forgalmas útvonalon gazdaságos; azért, hogy egész éjjelen át két-három gépkocsit kiszolgáljon, nem érdemes külön alkalmazottat tartani.

A feljelentésnek nincs tehát alapja; sőt: a benzinkút tulajdonosát akkor kellene kihágás miatt feljelenteni, ha azt az alkalmazottját, aki egész napon át kiszolgált, arra kényszerítene, hogy az esetenként jelentkező gépkocsivezetők kiszolgálása végett éjjel is felkeljen és benzint adjon ki.

De nem lehetne a benzinkút kezelőjét kihágás miatt akkor sem feljelenteni, ha a kút üzembenléte alatt, tehát a nappali órákban nem szolgáltatt volna ki benzint, vagy ha a kutat lezárná és onnan eltávoznék a benzin árusítása ugyanis rendes kereskedelmi tevékenység, amelyet az engedélyes — a törvényes korlátozásokon belül — a maga kereskedői érdekei szerint gyakorolhat. Ha a benzinkút kezelője a kutat ott-hagyja, magának, illetve a tulajdonosnak árt vele, mert az emberek máshova mennek benzint vásárolni. Az ilyen kezelőt a tulajdonos társaság valószínűleg megbünteti, esetleg el is bocsátja, de ellene emiatt kihágási eljárást nem lehet indítani.

63. Kérdés. *Egy kereskedő az egyik vevőjét készpénzfizetés ellenében sem hajlandó kiszolgáltatni, míg a másik vevőjét*

Lendvay Zsigmond Fiai

JAPAN EZÜST
FÉMFONAL
ÉS SODRONY

"GOLDIN"
FÉMFONAL
ÉS SODRONY

Csendőrségi és katonai arany,
ezüst egyenruházati cikkek,
zsinórok gyára.

Kicsinyben eladás nincs.
Bevásárlásánál kérje a véd-
jegyünkkel ellátott árukat.

ugyanazzal az áruval kiszolgálja. Van-e büntetendő cselekmény?

Válasz. Nincs jogszabály, amely a kereskedőt arra kötelezné, hogy kivétel nélkül minden vevőt kiszolgáljon. Nincs is szükség ilyen törvényi szabályozásra, hiszen a kereskedőnek az az érdeke, hogy minél több árut adjon el, főként készpénzfizetés ellenében. Ha valakit nem szolgál ki, a saját érdeke ellen cselekszik, mert az illető a versenytárhöz megy vásárolni.

Ha azonban a kiszolgálás megtagadása megszegyenítő módon, vagy azért történik, hogy ezáltal a kereskedő a venni szándékozó egyént mások előtt kipellengérezze, az így megsértett személy a kereskedő ellen becsületsértés miatt tehet feljelentést. De nincs helye nézetünk szerint becsületsértés miatt való feljelentésnek akkor, ha a venni szándékozó a kereskedőnek pl. nemfizető adósa és a kereskedő azzal az indokolással tagadja meg — készpénz ellenében is — a kiszolgálást, hogy előbb egyenlítsé ki az adósságát.

A kiszolgálás megtagadásának ez a módja azonban rendkívül ritkán fordul elő és akkor is személyes ellentéteken szokott alapulni. Gyakoribb az az eset, — főleg a maihoz hasonló rendkívüli viszonyok között — hogy a kereskedő azért tagadja meg bizonyos áru kiszolgáltatását, mert az illető árut vissza akarja tartani, vagy mert azzal pl. csak az állandó vevőt hajlandó kiszolgálni. Ilyen esetben a cselekmény már az 1920. XV. t. c. 1. §. 5. pontjába ütköző árulvonnássá minősülhet, de csak akkor, ha közszükségleti cikkről van szó. (Nem közszükségleti cikk elvonása, elrejtése nem büntetendő cselekmény).

Nézetünk szerint olyan esetben, amikor egyes közszükségleti cikkekben csak kisebb mértékű áruhiány is mutatkozik, amikor tehát közérdek, hogy az illető közszükségleti cikkekkel mindenki el legyen látva, a kereskedőnek nem áll jogában az illető árut csak olyan módon is visszatartani, hogy azzal csak egyeseket szolgál ki, másokat pedig nem. Ez már bizonyos kismértékű árulvonnásnak minősíthető annál inkább, mert nem lehet ellenőrizni, hogy hány vevőt szolgál ki és hányat nem. Nincs kizárva ugyanis, hogy cselekményének leplezése végett pl. tíz vevőt kiszolgál, hogy legyen kikre hivatkozni, de más kilencven vevőt viszont nem szolgál ki és így árulvonnás jelentős részét elvonja a forgalombahozataltól. Nem köteles azonban — nézetünk szerint — a kereskedő egy vevőnek olyan nagy mennyiségű árut kiszolgáltatni, amelyből arra következtethet, hogy azt felhalmozás céljából vásárolják.

Ha közszükségleti cikkekben csak a legesekélyebb mértékű hiány mutatkozik, a csendőr könyörtelenül járjon el mindenkiel szemben, aki árdrágítást vagy áruhalmozást követ el. Az ország és a nemzet érdekeinek árulója, az uzorásoknak is a legmegvetendőbb fajtája az, aki megtagadva a nemzettel minden közösséget, az ország nehéz napjait a maga jogosulatlan és lelkiismeretlen gazdagodására használja ki és akit a legsorsdöntőbb események is csak abból a szempontból érdekelnek, hogy mennyiben teszik lehetővé az ő aljas üzelmeit. Nemhogy mentséget, de még enyhítő körülményt sem lehet találni az ilyen hiénák számára.

Mínthogy a törvény szerint az olyan áru, amelyre nézve árdrágítást (vagy árulvonnást) követtek el, elkobzás alá esik, a kir. ügyészségtől felhívást kell kérni az elrejtett áru után való házkutatásra annál inkább, mert a cselekményt rendszerint csak úgy lehet bizonyítani, ha megállapítást nyer, hogy a gyanúsított valamilyen közszükségleti cikk kiszolgáltatását indokolatlanul megtagadta annak ellenére, hogy abból elegendő készlete volt.

Arra természetesen ügyelni kell, hogy a csendőr túl ne lőjjön a célon, azért célszerű, ha ilyen természetű nyomozások megindítása előtt az őrsparancsnok és a szándékaról jelentést tesz a főtisztgábirónak és a nyomozásokat a főtisztgábiró felhívása vagy útmutatása szerint végzi.

KÖNYVISMERTETÉS.

A Katonai Évkönyv 1938-ról, nemes Erdeős László m. kir. százados szerkesztésében, a világirodalomban a francia és német hasonló összeállítású és tartalmú könyvekkel — egyedül álló. Magyar nyelven mindenesetre első és egyetlen munka, amely az összes államok, azok gyarmatai, hűbéres államai és felügyeleti területeinek haderejéről tájékoztat. Valamennyi hadsereg szervezetről, kiképzési rendszeréről, értékéről világos képet kapunk s ma, katonaeMBER előtt, nem is lehet idősebb könyv, akár a pusztá érdeklődés, akár a köteles tájékozottság szemszögéből tekintjük és olvasgatjuk azt. Aki csak egy állam ilyenmő adatait elolvassa, az adatokban annyi érdekesítő ismeretet talál, hogy mohón és kíváncsian fordít tovább és tovább és azt veszi észre, hogy az adatok mögül világos körvonalakban nemzetek és népek erőfeszítései, küzdelmei, anyagi és erkölcsi törekvései tűnnek elő és testesülnek meg a hadseregekben.

Érdekesítő, izgalmas olvasmány, katonalélekkel ajánljuk olvasóink figyelmébe. (Gergely R. könyvkereskedés kiadása, Budapest, V., Dorottya-u. 2.)

B-y.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Nyomravezető ujságközlemény.

írta: LIGETI ALAJOS nyugáll. alhadnagy (Szeged).

1934. évi június hó elején, a napra már nem emlékszem, a kora reggeli órákban — mielőtt a lak-tanyába bementem volna — szokásom szerint, a község forgalmasabb utcáit bejártam, miközben ismerősökkel találkozva, a napi eseményeket meg-tárgyaltuk. Mindig akadt valami, amit csendőri szempontból megjegyezni valónak találtam.

Amint így a Rigó* József-féle kovácsműhely előtt elhaladtam, az utcára nyíló műhelyajtó előtt, egy vízzel telt dézsában három, erősen gőzölgő vas-darabot találtam, jelölül annak, hogy izzó állapotban épp akkor kerülhettek ki a műhelyből. Egy pillanatra megállva, a vasdarabokat szemügyre vettem: az egyik gömbölyű, kb. 50 cm hosszú, kétujjnyi vas-

* A neveket megváltoztattuk (Szerk.)

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalt külön körlevelekkel hirdetjük.

tagságú volt, amelynek egyik vége véső alakjára laposra volt reszelve, míg a másik kettő valamivel rövidebb, laposra kovácsolt, kihegyezett végű vasdarab volt. Ezzel tovább mentem, s mint rendesen, betértem az útba eső kaszinóba, ahol a reggeli lapok „Hírek” rovatait elolvastam és azután bementem a laktanyába. Első dolgom volt, hogy a magánjegyzékembe a szükségesnek vélt napi jelenségeket napló-szerűen bevezessem. Így bevezettem a kérdéses vasdarabokat is, anélkül, hogy azokkal kapcsolatosan akkor bármit is gyanítottam volna.

Hetek múlva, egy napon, bevett szokásom szerint, ismét bementem a kaszinóba, ahol a „Szegei Friss Ujság” című napilap „Hírek” rovatát olvasva, tudomásomra jutott, hogy néhány nap előtt, a szegei kir. járásbíró elnöki szobájában elhelyezett, „Wertheim” szekrényt ismeretlen tettesek feltörték, a szekrényben volt 250 pengő készpénz és 2 darab bűnjelt képező nikkal zsebórát elvittek. A betörés déli 12 óra tájban történt, amidőn a járásbíró elnöke a szobát elhagyta. Midőn az elnök visszatért, s a szoba ajtót kinyitotta, a tettes a mellékajtón kiugrott, de betörő szerszámaival a helyszínen hagyta. A hátrahagyott 3 darab betörő eszközt részletesen leírva, a lap jelezte, hogy azok a rendőrség őrizetében vannak. Az újság szerint megindult rendőrségi nyomozás eredményre nem vezetett, a tettesnek nyoma veszett.

Eme közlemény elolvasása után, elővettem magánjegyzetemet s az abban hetekkel előbb bejegyzett három vasdarab felett elgondolkozva, arra a gondolatra jutottam, hogy azok hátha azonosak lehetnek ama vasdarabokkal, amelyeket én annak idején a kovács műhelye előtt láttam. Ebből kiindulva, azonnal Szegedre utaztam s a rendőrség őrizetében volt három darab vasat megtekintettem. Már megpillantásuk után kétségtelenül megállapítottam, hogy feltevésem helyes volt. Felismertem bennük azokat a vasakat, amelyeket Rigó kovácsműhelye előtt vízbe dobva, sísteregve láttam.

A lelet megtekintése után, az engem nagy érdeklődéssel körülvevő detektívcsoporthoz tagjai előtt, anélkül, hogy az eset részleteiről bővebben nyilatkoztam volna, kijelentettem, hogy az esetet máris kiderítve látom. E kijelentésem, a jelen voltakban

érthetően nagy örömet váltott ki, de egyébként magatartásukból kivehető volt, hogy a kilátásba helyezett eredményben nemigen bíztak. Beszélgetésünk folyamán, a detektív-csoportvezető közölte velem, hogy az eset kiderítése iránt mindent megmozgattak, de eredményt elérniök nem sikerült. A megejtett helyszíni szemle alkalmával sem találtak olyan adatot, amelyből a tettes kilétére következtetni lehetett volna. Annak a véleményüknek adott kifejezést, hogy a tettes a helyi viszonyokkal ismerős egyén lehetett, aki az épület helyiségeit jól ismerhette és azt is tudhatta, hogy a járásbíró vezetője pontosan ebben az időben szokott eltávozni, szobájában ilyenkor nem tartózkodik senki, a helyiségek takarítása pedig csak délután 2 órakor kezdődik. A betörés híre futótűzként terjedt el a városban, a lakosság érdeklődéssel tárgyalja a vakmerő s ritkaságszámba menő betörést és nagy figyelemmel kíséri a rendőrség nyomozó munkáját. Arra kért, hogy amennyiben mégis valamit megtudnék, közöljem velük, mert mint mondá, „nem nagy kárról van szó, de annál nagyobb súllyal nehezedik rájuk az az erkölcsi hatás, ami ebből az esetből a rendőrségre hárul”. Megnyugtató kijelentés után, bizakodó hangulatban távoztam el a rendőrségről. Visszamentem Dorozsmára s felkerestem Rigó kovácsmestert, mert az adott körülményekből kivehető volt, hogy a vasak tőle eredtek, tudnia kell tehát, hogy azok hova lettek és kinek a birtokába jutottak el tőle. Rigó, a feltehető kérdésekre némi gondolkodás után kijelentette, hogy nem emlékszik, hogy valaha ilyeneket valakinek készített volna. Erre kivettem magánjegyzékemet és elébe tartam pontos adataimat, mire Rigó, kezével homlokára csapva, megjegyezte, hogy: „Ja, most már emlékszem, hetekkel előbb tényleg három darab vasat dobtam ki a műhelyemből, de hogy kinek készítettem, arra már nem emlékszem”. Rigó bemondása nem elégitett ki, sőt, azt az érzést kellette bennem, hogy nem mondott igazat, valamit takarni akar. Gyanuba vettem s felszólítottam, hogy kövessen az örsre. Főképpen azért, nehogy az érdekeltekkel összebeszélve, a remélt eredményt meghiúsítsa. A laktanyába érve, azonnal, szabályszerűen felszereltem és most már szolgálati minőségben közöltem Rigóval, hogy bemondása valótlan. Határozott, erősebb hangon felszólítottam, hogy mondja meg az igazat, kinek készítette a kérdéses vasakat? Rigó habozni kezdett, majd beismérve előadta, hogy a három darab vasat Diós Ferenc, kiskundorozsmai lakos részére készítette, aki azokat az elkészítés

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok, kárpitozott bútorok, szőnyegek, kelengyék, 6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szíjazatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényezésére és ápolására.

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbait itt a magyar gyárban kaphatók Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-től

EBÉDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-tól

Fotelagyak, paplanok, vasbútorok, futászőnyegek, lehérművásznak, ruhaszőnyegek. „Barom” Szőnyegek és Kárpitozhatók

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

napján el is vitte. Az anyagot Diós adta, az elkészítésért 2 P 50 fillért fizetett. Hogy mire kellett Diós-nak a három darab vas, azt nem tudja, mert erről előtte nem nyilatkozott. Dióst becsületes embernek ismerte s így fel sem tétélezte róla, hogy azokat bűncselekmény elkövetésére használja fel. A bűncselekmény elkövetéséről mitsem tud, nem érzi bünsnek magát.

Rigó bementése után, egy járort magamhoz vettem és azzal Diós felkeresésére indultam. Lakásán kerestük, de nem találtuk. Felesége bementése alapján azonban megállapítottuk, hogy a délutáni órákban bement Szegedre azzal, hogy aznap, az estéli órákban, egy fuvarozó-vállalat teherautójával Budapestre utazik. Az autó tulajdonosát megnevezni nem tudta. Arról sem tudott tájékozást adni, hogy férje mi célból utazott Budapestre. Diós-ról tehát pontos személyleírást szereztünk s azzal Rigó kovácsmestert is magunkhoz véve, bementünk Szegedre, ahol az őrizetben lévő, bűnjelt képező vasdarabokat Rigónak bemutattuk, aki határozottan felismerte azokat a vasakat, amelyeket a kérdéses időben Diós számára készített. Beigazolva láttuk tehát, hogy a nyomozás helyes irányban haladt, a tettes csakis Diós lehet. Az ily módon összegyűjtött adataimat most már a rendőrség rendelkezésére bocsátottam, mert a bűncselekmény a rendőrség területén történt, s így a fennálló csendőrségi utasítás rendelkezéseit szemelött tartva, a nyomozás további folytatását a magunk részéről befejezettek találtam. A rendőrség az átvett adatok alapján lefolytatott nyomozás során a gyanúsított Dióst aznap éjjel, a budapesti államrendőrség útján elfogta. A vele lefolytatott nyomozás folyamán Diós a cselekmény elkövetését beismerte és a végrehajtást a helyszínen bemutatta. Ennek nyomán a lakásán elrejtett pénzösszeg teljes összegben, a két darab zsebrórával együtt megkerült. Rigó kovács, tisztázta magát és szabadon bocsátatott, míg Diós, aki a cselekményt egyedül követte el, a szegedi kir. ügyészségnek adatott át. Beigazolást nyert, hogy a rendőrség a helyszínen igen helyesen következtetett, amiképpen megállapította, hogy a tettes helyi viszonyokkal ismerős egyén lehetett. A nyomozás megállapította,

hogy az elfogott Diós néhány évvel előbb a kir. járásbírósnál könnyebb büntetését töltve, takarítás céljából sokszor megfordult az elnöki szobában. A megtartott főtárgyaláson, a szegedi kir. törvényszék, Dióst két és félévi börtönre ítélte. Ennek az eljárásnak üdvös hatását úgy én, mint a Szeged környékén elhelyezett örseim is, működésem végéig éreztem. A rendőrséggel megteremtettük a kölcsönös bizalmat s ennek alapján összetartva, egymást minden tekintetben támogatva, igen szép eredményeket értünk el.

A leírt eset szép példája a csendőrség és a rendőrség együttműködésének. Ennek az együttműködésnek meg kell lenni. A szolgálat célja: a közbiztonság fenntartása, közös. Csak a működési terület különböző. A bűnöző nem ismer külön rendőrségi és csendőrségi területet. Ő ott cselekszik, ahol jönnek látja. Világos tehát, hogy vele szemben eredményt csak a két testület vállvetett, összefogó, egymást kiegészítő, minden kicsinyes féltékenységtől mentes munkája érhet el.

A második tanulság: a megelőző szolgálat és a nyomozó szolgálat szerves összefüggése. A megelőző szolgálatok keretében a csendőr figyelme egyszerűen „mindenre” terjedjen ki. Ne ítéljen a csendőr egyetlenegy értesülést, megfigyelést stb., sem feleslegesnek, hanem jegyezze magának fel még akkor is, ha egyelőre fogalma sincs arról, hogy mire lehet jó, mert sohasem tudhatja, hogy később, valamikor nem veheti-e jó hasznát.

E két tanulságon felül ez az eset arra is int, hogy a csendőr olvassa a napilapokat, mert ezek tudósításai gyakran megteremtik az összefüggést a saját örskörletükben és azon kívül történt események, megfigyelések között.

Új és újjáépített **ÍRÓGÉPEK** legolcsóbban, kedvező hordozható és irodai **írógépek** fizetési feltételekkel ifj. Horváth Lászlónál, Budapest, VII., Wesselényi-u. 49. Telefon: 131-632.

Igen előnyös fizetési feltételekkel, előleg nélkül hitel a M. KIR. CSENDŐRSÉG m. t. tagjai részére

Bútorok, szelvények, matracok és sodronyok, szőnyegárak, futó- és ebédlőszőnyegek, dísztárgyak és az összes vászonárak, abroszok, ágynemű damasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk!

● Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66 ●

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

órás-mester, ékszerész, **NYIREGYHÁZA**
Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, ékszerek a csendőrség tagjainak részére is. Választékot portómentesen küldök. Szakszerű javítás. Képes árjegyzék ingyen.

KARDBOJT ÉS MÁF FELSZERELÉSI CIKKEIT SZEREBBE KÖZVETLEN

Kardnikkelezést, aranyozást, ezüstözést olcsón végzek.

PERLIK JÁNOS
CSENDŐRSÉGI ÉS NEMZETI FELSZERELÉSI ÜZEMTŐL
PESTSZENTIMRE. (Postafiók)

A jövő
írógépe
az

ADLER

legújabb
modellje

Egyéb IRODALI gépek
nagy választékban,
kedvező fizetési feltételekkel.

VASS JÁNOS

BUDAPEST, IV., IRÁNYI-U. 4.
TELEFON: 183-628.

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGISZAKÜZLET

BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

Adakozz a Honvédelmi Alapra!

Erős hadsereg, erős nemzet!

Minden fillérrel erősebbek vagyunk!

Dicséret. A budapesti I. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: **Fekete Lajos** tiszthelyettes, mert mint járőrvezető egy éven át kiderítetlenül maradt gyilkosság és sorozatos lopási esetek kinyomozásánál őrsparancsnokát nagy szorgalommal és odaadással támogatta, pontos és lelkiismeretes munkájával nagyban hozzájárult az eredményes sikeres eléréséhez; **Papp János IV.** törzsörrmestert, mert mint járőrvezető céltudatos és igen eredményesen teljesített nyomozó szolgálattal, őrsé és még nyolc őrs körletében, valamint a kispesti rendőrkapitányság területén 4 hónapban át 66 esetben sorozatosan elkövetett távbeszélő dróthuzal és egyéb természetű lopások tettesét elfogta és az igazságszolgáltatás kezére juttatta; **Kovács István II.** törzsörrmester v.-t., mert mint járőrvezető a rákoskeresztúri őrs körletében huzamosabb időn át sorozatosan elkövetett távbeszélő huzal lopásokat átlagon felüli teljesítményt igénylő, nagy lelkiismeretességgel és pontossággal lefolytatott nyomozással derítette ki, tetteseket elfogta és az igazságszolgáltatás kezére juttatta. **Nyilvánosan megdicsérte: Sándor Mihály I.** és **B. Katona Sándor** esendőrket, mert 1936. évben a gödöllői és 1938. évben a kenderesi örkölytörvényen Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében felelősségteljes szolgálattal mindenkor a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel és éberséggel teljesítették és igen példás magaviseletet tanúsítottak. **A debreceni VI. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Farkas Ferenc** törzsörrmestert, mert örskörletében sorozatosan elkövetett méhmagzat elhajtási eseteknek tetteseit 144 órán keresztül szakszerű körültekintéssel, leleményességgel lefolytatott nyomozással az igazságszolgáltatás kezére juttatta. **Nyilvánosan megdicsérte: Barta Ferenc** esendőrt, mert örskörletében sorozatosan elkövetett méhmagzat elhajtási eset nyomozásánál járőrvezetőként nagy szorgalommal, odaadással és kitartással támogatta.

Gödöllői osztály és szárny legénységének megdicsérése. A m. kir. Testőrség parancsnoksága 1938 szeptember 25-én kelt 535/T. Ö. 1938. számú átirata szerint a gödöllői osztály és szárny legénysége a múlt évihez hasonlóan az évben is kifogástalanul látta el Kormányzó Úr Ö Főméltósága gödöllői

Szombathely:

IRÓGÉP (WANDERER—CONTINENTAL) ALKATRÉSZ, KELLÉK, TÖLTŐTOLL, IMAKÖNYV STB.

DUKESZ PAPIRKERESKEDÉSBEN cégt. ZALÁN FERENC SZOMBATHELY FŐTÉR

A m. kir. esendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

Órák, ékszer

arany, ezüst ajándéktárgyakat, evőeszközt, a legolcsóbb árban —

a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett ajánl

DUKESZ FERENC órák és ékszerész, Szombathely

nyári tartózkodása alkalmából a különleges biztonsági szolgálatot. E magasztos szolgálatért a legénységnek a legfelsőbb szolgálat nevében elismerését fejezte ki.

Fegyverhasználatok. Az örkényi őrs állományába tartozó **Jakab Károly** törzsörrmestert v. járőrvezető és **Horváth József VI.** esendőrből állott járőr folyó hó 21-én 17 órakor Örkény községben szurony-fegyvert használt Diószegyi István szabadságon levő ittas géppuskás honvéd ellen, mert a függelék miatt fellépő járőrnek ellenszegült. Nevezett honvéd a bal combján sérült meg. A sérülés könnyű természetű. A járőr tagjai nem sérültek meg.

A lilofüredi őrs állományába tartozó Vida Márton tiszthelyettes — ki szolgálaton kívül Hámor községben volt — folyó hó 21-én 20 órakor Tóth József mályinkai lakos megtámadta s ellene a tiszthelyettes kardfegyvert használt. A sérülés könnyű természetű. Vida tiszthelyettes nem sérült meg. A kivizsgálás mindkét esetben folyamatban van.

Bányai József tiszthelyettes, móri őrsparancsnok, folyó hó 23-án az őrs laktanyából lakására menve, az utcán két verekedő legényt talált. Ezekkel szemben szolgálatilag fellépett és azokat szétválasztotta. Szétválasztás után a verekedők közül **Pongrácz György** pusztá kézzel megtámadta **Bányai** tiszthelyettes, minek következtében mindketten a földre estek. **Bányai** tthts. felugrott, kardot rántott és a még mindig támadó **Pongrácz** ellen kardfegyvert használt, minek következtében **Pongrácz** bal tenyerén könnyebben megsérült és elszaladt. Folyó hó 24-én 9 órakor **Pongrácz** el lett fogva és rajta az orvos 8 napon belül gyógyuló sérülést állapított meg.

Marton Ambrus kónyi őrsbeli esendőrt napos szolgálatban, posta kézbesítés közben, folyó hó 25-én 8 óra 20 perckor Kóny község utcáján egy régebbi szolgálati eljárásból kifolyólag **Kiss Sándor** és **Kiss Péter** kónyi lakos testvérek, az egyik vasvillával, a másik favillával megtámadták. **Marton** esendőrt támadás közben kardfegyvert használt és a támadó **Kiss Sándort** arcán és vállán könnyebben megsebesítette. **Marton** esendőrt az arcán és tarkóján ütéstől eredő dagamat sérülést szenvedett. Az őrs a támadókat elfogta.

A szombathelyi önk.-képző iskola szept. 26-i beszüntetése alkalmával a D-tanteremben levő hallgatók közül valamelyik bajtárs tévedésből **Polgár István** t. őrm. (Szolnok) Remington Portable 70.553. gyári számú írógépét elvitte és helyette egy másik Remington Portable írógépét hagyott vissza.

Kéri, hogy írógépét küldjék vissza, ő hasonlóképen: visszaküldi az idegen gépet.

Többek érdeklődésére közöljük, hogy a csendőrségi zsebkönyvet a tényleges szolgálatban álló tiszti és legénységi bajtársak csak az illetékes gazdasági hivatal útján rendelhetik meg s az árát is a gazdasági hivatal vonja le. Közvetlen megrendelést tény-

leges állományúaktól nem fogadhatunk el. Nyugállományú tiszt és legénységi bajtársaink a zsebkönyvet közvetlenül rendelhetik meg a szerkesztőségénél, az árát pedig a zsebkönyvhez mellékelt befizetési lapon fizetik be, a zsebkönyv kiküldése után. A zsebkönyv ára 1939. évre is változatlanul 2 pengő 50 fillér. Megrendeléseket csak **október 20-ig** fogadunk el.

Adomány. Csertő József villányi őrsbeli törzsörmeister v. a Csendőrségi Lapokban közölt cikkének tiszteletdíját, 8 pengőt a szerkesztőség útján hazafias célra ajánlotta fel. Az összeget a szerkesztőség a Honvédelmi alapra fizette be.

Csendőrségi tollforgót árusít. köt. javít. *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Újvidekköz 5. fsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani). *Dél József* ny. tthts. Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz., *Fekete Imre* ny. törzsörmeister, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztol, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsörmeister (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet körút 35.) kappanfarokból különleges gondallal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Közlekedési őrsparancsnoki kinevezések: Szombath László tiszthelyettes a mezőkövesdi *Petróczi Mihály* tiszthelyettes pedig a székesfehérvári közlekedési őrs parancsnokává kinevezetett.

Új őrsparancsnokok: A székesfehérvári II. kerületben: *Ludván István, Galambos Elek, Juhász János* törzsörmeister v., a miskolci VII. kerületben: *Nagy Lajos* törzsörmeister v.

Külesoportvezetői megbízás: *vitéz Mándy János* tiszthelyettes a miskolci 7. nyomozó alosztálynál külesoportvezetői teendők ideiglenes ellátásával megbízott.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: *Abonyi (Habony) László, Arany László, Bánszegi (Klément) Sándor, Baksa István, Bakki Sándor, Bajári Sámuel, Bodrogi (Bander) Sándor, Bánhegyi (Bánszki) Sándor, Bozóki Pál, Hor-*

*váth Géza, Homályos Károly, Jánosi József, Károly István, vitéz Kalotai István, Laczkó Ferenc, Lőrinc János L., Laukó Pál, Lugosi (Lestánszki) László, Molnár Vilmos, Ménési (Petrovics) Vilmos, Nagy József, Orbán Ferenc, vitéz Putnoki Mátyás, Solymosi (Stadler) Mihály, Sáfár János, Szekeres István L., Szarvas Sándor, Török István, Tóth István, Tamás István, Vajás László, Baesa János, Bulkai Zoltán, Fekete László, György János, Horváth Sándor, Jászberényi Gyula, Jászai István, Kocsis Péter, Kerekes István, Lovász Imre, Meszes Imre, Makádi Máté, Megyes Mihály, Németh Jenő, Orsovai József, Oláh Illés, Pintér Ferenc I., Pécskői Pál, Rumi József, Vörös Géza, Buzás Mihály, Balogh József, Batka János, Bálint Balázs, Biró Lajos, V. Balogh László, Csesztényi Gyula, Esztergomi (Eidenpenz) Ferenc, Fehér Géza, Fehér Mihály, Fülöp Barnabás, Farkas Sándor, Gyarmati (Petrovics) Ferenc, Horváth Lajos II., Jurák Károly, Koskár Rezső, Kis Mihály L., Kovács Lajos, Kerekes György, Kékkői Ferenc, Lakos Ferenc, Lovas Pál, Monori (Milus) András, Moesai András, Nagy László, Orbán Lajos, Rádóczy Pál, Sándor István, Sarkadi István, Sarudfalvi (Palicz) István, K. Szabó Béla I., Szentpéteri Mihály, Szécsi Károly, Szász Ferenc, Szomorú Mihály Tóth Imre, Tarjányi Sándor, Terjéki Márton, Tari Tibor, Tóth József II., Takács Lajos, Árki László, Bata József, Bakonyi István, Bognár Lajos L., Bandur György, Csaba István I., Csatári József, Gyöngyösi (Gyursó) Mihály, Győr István, Gulyás Ernő, Horváth Mátyás I., Horváth Lajos, Hegedüs István, Jánosi (Jäger) János, Koczó György, Kasza János, Király István I., Kiss János L., Kiss Ferenc, Kis Kálmán, Monostori (Mandl) Lajos, Miklós Boldizsár, Németh Sebestyén, Németh István, Ormós Lajos, Rózsahegy György, Sándor Imre, Simon Rezső, Surányi Mihály, Szekeres István, Varga László IV.; a székesfehérvári II. kerületben: *Csala Ferenc, Göblyös József, Boros (Benezik) István, Bartha, Andre, Semsei László, Szücs József, Szigetvölgyi (Szmilek) József, Perjési (Princess) László, Bodács Lajos, Németh József II., Kosaras János, Lengyel Jenő, Németh Gyula, Sipos Pál, Nagy Sándor, Csicsai Lajos, Fehér Pál, Kalász (Kertics) Gyula, Kovács-Major László, Bajnok (Bindics) József L., Góg Mihály, Debreceni József, Németh Dezső, Süveg Mihály, Takács József, Tamás József, Szabó Antal, Somogyi Lajos, Ács Ferenc, Horváth József VI., Virágos (Grüll) György, Maglódi (Mátics) Ernő, Horváth Antal II., Almási Ferenc, Kálmán Gyula, Bálint Dezső, Dombóvári István, Hegyi István I., Harsányi (Huller) Pál, Kocsis István I., Szelei Pál, Horváth István I., Kadarkuti (Krizmanits) Mihály, Tóth Géza, Tóth András, Kuti (Kukodi) István, Szabó Lajos III., Horváth Sándor, Ródei József, Horváth Lajos L., Sohonyai István, Hajdu János, Verrasztó István, Rózsahegy (Sztranyán) József, Kemény Sándor, Takács Flórián, Réti (Réger) Ferenc, Kukorelli András, Kun János, Egervölgyi (Beck) János, Szalai József, Rózsahegy (Rozbora) Mihály, Csik István, Benes Lajos, Kiss János I., Erős**

Kaposvár:

CSABAI (CSICSKÓ) és GERICS

polgári és egyenruha-szabók. Mindennemű katonai cikkek raktáron. Kiténtve: Miniszteri elismeréssel, ezüstéremmel és aranyoklevéllel. **KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 33. szám.** Pontos, megbízható kiszolgálás. Méltányos árak. Kedvező fizetési feltételek. A m. kir. csendőrség szerz. szállítói.

Arany-Ezüst

ÉKSZERT, ÓRÁT, Ajándéktárgyat, OPTIKAI cikket megbízható minőségben, olcsón vásároljunk

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Varga Imre cégnél
Kaposvár, Teleki-utca 10. sz.

Butorokat

bizalommal legolcsóbban és legjobban részlete is a legolcsóbban vásárolhat

Dóri Gizella
BUTORÜZLETÉBEN
KAPOSVÁR, Korona-utca 10.

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS
A
„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

110 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZÍTÉSGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

Thebris

a legjobb **MAGYAR** másolóíron
Gyártja: |
SCHULER JOZSEF RT. Budapest

Lajos, Sashalmi (Staudt) Antal, Bajesai János, vitéz Németh Ferenc II., Sümegei János, Kovács János, Nagy Béla, Simon Gyula, Polgár Sándor, Sashalmi József, Simon József II., Gyűrű István, Papp Jenő, Vig Gyula, Marton Ambrus, Soymosi Sándor, Korsós Ferenc, Torma Gáspár, Kámi Géza, Takács András, Márton Sándor, Könyvesi Mihály, Sümegei János I., Pallós József, Burján János, Miskolezi István, Molnár-Pál István, Nagyváradai József, Kovács József, Zámbo István, Szita Boldizsár, Fodróczi Pál, Gályász Endre, Végvári (Veigert) András, Marosvári (Matusz) Kálmán, Patkós Ferenc, Bottyán István, Tóth János Monostori (Miletics) Ernő, Paksi István, Szenci György, Bakos Mihály, Poroszlai (Póthornyai) Antal, Király Mihály, Ács László, Szabó György, Temesi (Tolner Gyula, Herédi Ferenc; *a pécsi IV. kerületben:* Budai József, Sánczi József, Vető József, Nagy Emil, Bérces (Brundics) Ferenc, Hunyadi István II., Mészöly János, Farkas János I., Kinese Antal, Szintai István, Cseh Zsigmond, Tapodi László, Nagy József VIII., Zsellér János, Bakonyi (Konesik) Lajos, Koszóc András, Rajos Sándor, Fehér József, Vörös István, Szalai József II., Tajnai Imre, Zaliczai József, Rédei Bertalan, Domokos Mihály, Vizi György, Harasztí (Huszarik) Imre, Karádi Polecsák Ferenc, Boldizsár János, Zalavári (Furák István, Szabó Sándor VI., Futó Jenő, Szita József, Karácsony László, Molnár Gyula, Szép István, Futó György, Venesési (Wéggmann) Antal, Görög Péter, Nagy Antal, Pajkos István, Onodi János II., Kovács Béla, Andrási Miklós, Bajusz Lajos, Nyíró János, Alsóvölgyi (Albert) József, Bánfai (Brezsánszki) Gyula, Balázs Béla, Csorba Gyula, Déri (Mráz) János, Deli János, Gyarmati Mátyás, Hásenauer János, Múgocsi (Springmann) András, Mészáros Lajos, Rab Bódog, Tóth Imre V., Ujhelyi Gyula, Abonyi (Amber) Ferenc, Bor Sándor, Dobos József, Fekete József II., Galló János, Porkoláb Ferenc, Rózsa Pál, Aranyosmaróti (Anka) Béla, Adám Gyula, Balaton Imre, Fördös András, Koroknai József II., Kisházi Gyula, Kiss József V., Mohácsi (Mausz) György, Orosházi (Osvald) Gyula, Tóth Lajos III., Tóth János VIII., Veszpi József, Vén Imre, Kovács Imre II., Király Lajos, Aradi Ferenc; *a debreceni VI. kerületben:* Főríz József, Jóó Pál, Mikó Miklós, Cselényi (Csehó) Mihály, Kecskés Péter, Pálfalvi (Popovics) Mihály, Bihari Ferenc,

Bucskó Pál, Hajnal János, Dávid Miklós, Szépvölgyi (Sztrik) János, Fecske Lajos, Lakó András, Révész Kálmán, Buzás József, Tasnádi Bálint, Baracsi Albert, István László, Orosz György, Gaál Elek, Mester Károly, Hetei Mihály, Kismarton Géza Bagonyai István, Szekeres József, Gazdag (Grajezárik) Miklós, Varga Ferenc II., Révai Lajos, Csordás János, Tóth Kálmán, Danyi Ernő, Deák József, Orbán Lajos, Kerepesi Antal, Vig József II., Hajdu József, Vastag István, Tóth Imre, Rimóczi István, Kerékgyártó Imre, Bodó Antal, Pozsgai Károly, Ragályi Sándor, Balázs József, Házi János, Balla Sándor, Dunai (Daku) István, Kóti Mihály, Varju Lajos, Kiss József, Róka Miklós, Gulyás Gábor, Ludvik István, Péntes (Palicz) Zoltán, Monori (Mihalik) Ferenc, Gácsi Mihály, Csizmadia Antal, Ferencz András, Domoszlai Mihály, Kovács Imre II., Domokos János II., Kun Károly; *a miskolci VII. kerületben:* Tóth Lajos III., Márton Gyula, Hudák János, Bárdos Kálmán, Kecskés János I., Katona János, Balogh István III., György Kosztik Sándor, Nagy Antal, Tóth Kálmán, Lajkó József, Szabó Illés, Répási Lajos, Kiss József III., Jászberényi (Jancsó) Imre, Hegyi Ernő, Simon Albert, Gergely György, Zöld József, Kispál Vilmos, Gazsi József, Jámbor (Jakkal) Péter, Beszedes András, Pirigy Elemér, Molnár Zoltán, Makranczi Imre, Perge László I., Nagypál József, Sashalmi Imre, Horváth Béla, V. Tóth Imre, Simon István, Bodrogközi András, Kecskeméti Gyula, Bögre János, vitéz Oltvölgyi József, Tóth János III., Károlyfalvi (Velti) István, Batta Pál, Terjék János, Sándor Ferenc, Kovács Szilveszter, Budák József, Balajthi Ferenc, Bodnár János, Kékesi (Kavecsánszki) Károly, Móré Mihály, Zilahi Imre, Sánta István, Lenkey Miklós, Juhász Sándor III., Rási László, Berei Sándor, Kállai Sándor, Szabó József, Imrei Károly, Németh István, Cseh Miklós, Varga Lajos, Bihari Bernát Katona Zoltán, Tátrai (Tresó) István, Békefi (Blahó) Ferenc, Kása Sándor, Dombóvári (Drávucz) Dezső, Bánhegyi (Bugyi) Ferenc, Káli János, M. Nagy János, B. Nagy Kálmán, Szalai Márton, Vig István, Baranyi Pál, Nagy József III., Somogyi György, Lehotai Imre, Babi Jenő, Jászai (Jerkovics) József, Menyhárt Károly, D. Pécsi József, Vida Sándor, Aranyosi (Alesinszki) György, Kieska Miklós, Nagy Kálmán, Kása Mátyás, Kunsági (Kocsik) Mihály, Lagzi Kovács István, Kovács Lőrinc, Bódis István, Geese Pál, Farkas József, Balla Albert, Krasznai (Holp) András és Tóth András I. próbaesendőrök.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: *Málnás József* őrmester *Berkó Irén*nel Tiszavárkonyban, *Polgár Lajos* őrmester *Takács Idával* Tüskeváron, *Ignác Ferenc* őrmester *Szentesi Erzsébet*tel Debrecenben, *Pető Imre* őrmester *Sztalmári Ilonával* Jászberényben, *Sz. Tóth Antal* őrmester *Eibél*

49 ÉV ÓTA
FENNÁLLÓ CÉG

MÁRER

UTÓDA

EGYENRUHÁZATI
INTÉZETE

BUDAPEST

VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.

TELEFON: 139-528

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Szakképzett egyenruhászabóság

MAXIM

petrólgáz lámpa

légvédelmi lámpa

„FUGGETLEN”

Tartalék-
világítás

Kérje részletes
árjegyzékemet:

ARDÓ szaküzlet, Budapest. VI.,
Vilmos császár-út 43.

Margittal Tökölön, Vitéz József Kovács Ilonával Isaszegen. A székesfehérvári II. kerületben: Takács György őrmester Schilling Katalinnal Vértesacsán, a pécsi IV. kerületben: Takács Károly I. őrmester Takács Juliannával Dunaszekesön; a szegedi V. kerületben: Ökrös Mihály törzsőrmester Frankó Etelekával Szegeden, Jászai György törzsőrmester Bódizs Margittal Szegeden; a miskolci VII. kerületben: Horváth Ferenc tiszthelyettes Tóth Erzsébettel Söptén.

Családi hírek. Született: a budapesti I. kerületben: Borbély János törzsőrmester feleségének Gáspár-János fia, Arany Imre törzsőrmester feleségének László-Imre fia, Hajnal Mihály II. törzsőrmester v. feleségének Márta-Emma leánya, Szabolcs Sándor törzsőrmester v. feleségének Sándor-László fia, Tölgyes Ferenc tiszthelyettes feleségének Béla fia, Gerendás János törzsőrmester feleségének János fia, László Árpád törzsőrmester feleségének Mária-Ilona leánya, Szűcs József I. törzsőrmester v. feleségének József fia, Kőnczöl István törzsőrmester v. feleségének István fia, Cserhalmi Imre törzsőrmester v. feleségének János-András fia, A székesfehérvári II. kerületben: nemes Kavics Kálmán tiszthelyettes feleségének Árpád fia, Szabó János I. törzsőrmester feleségének Anna-Amália leánya, Horváth Nándor törzsőrmester v. feleségének Olga-Mária leánya, Ludván István törzsőrmester v. feleségének István-József fia, Horváth Ignác I. törzsőrmester feleségének Árpád fia, Horváth István VIII. őrmester feleségének István fia, Gyöngyösi József tiszthelyettes feleségének Mária-Terézia leánya, Vida István I. tiszthelyettes feleségének László fia, Finta Imre tiszthelyettes feleségének Emma-Edit leánya. A szombathelyi III. kerület állományában: Galambos János tiszthelyettes feleségének Zoltán-Endre fia, Katona József törzsőrmester feleségének Piroska leánya, Horváth Antal IV. törzsőrmester v. feleségének László fia, Tihanyi Ferenc törzsőrmester feleségének Ferenc fia. A pécsi IV. kerület állományában: Deák János őrmester feleségének Rozália-Mária leánya. A szegedi V. kerületben: Kelemen Ferenc törzsőrmester feleségének Klára leánya. A debreceni VI. kerületben: Kulcsár Imre tiszthelyettes feleségének Irén-Ilona leánya, Madai Bertalan tiszthelyettes feleségének Bertalan fia, Papp Ferenc szv. tiszthelyettes feleségének Ágnes leánya. A miskolci VII. kerület állományában: Tóth András törzsőrmester feleségének Mária leánya, Balogh Mihály törzsőrmester feleségének Mihály-László fia.

Halálozás. Madarasi-Papp Sándor m. törzsőrmester felesége Budapesten, Dömötör Imre törzsőrmester Imre fia Táp községben, Najcsa Imre ny. áll. tiszthelyettes Győrben, Kelemen Ferenc törzsőrmester Klára leánya Kőteleken, Losonczy József törzsőrmester Anna-Terézia leánya Visontán, Kevés József törzsőrmester v. Márta-Irma leánya Miskolcon, Horváth László ny. áll. esendő Négyes községben elhunytak.

Nikopáll szipkában Nikopáll betéttel dohányozzon,

mert az egészségére ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanu stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe. MINDEN DOHÁNYTÖZSÉGEN KAPHATÓ!

1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára ..... 1.50 P.
1 betet, mely 40 cigarettára elég ..... 16 fill.

Sport SZIVARKA HÜVELY 35 FILLÉR

Sport SZIVARKA PAPIR 10 FILLÉR

BALATONFENYVESEN szépfékvésű
villatelvek

(házhely) fűrdőjoggal a központban vehető
havi 15-20 pengős lefizetésre
Ingyen prospektust küld:

Szabó Antal Nagykanizsa, Fő-u. 5.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal „Szöszerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlannal kézírattal nem foglalkozunk. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és választékkal ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azo-

PÉCS:

PEGYVEREK, LŐSZEREK, RÁDIÓ, CSILLÁR,
SPORTCIKKEK, KERÉKPÁR és ALKATRÉSZEK

SZALAY JAKAB

cégnél, PÉCS, Majorossy I.-u. 9. Tel.: 28-66
SZAKSZERŰ JAVÍTÓÜZEM. Kedvező fizetési feltételek.
Törv. állandó hites s akérő.

ÍRÓGÉP

 gyári új és használt,

alkatrészek — javítás — csere

KOVÁTS JÁNOS cégnél

PÉCS, Deák-u. 4.

Megbízható, pontos kiszolgálás. Kedvező fizetési feltételek.

A m. kir. esendőrség szállítója.

HAMERLI JÓZSEF KFT. VASNAGYKERESS
KEDÉSE PÉC.

KIRÁLY-U. 9. HJP, Mecsek-5 teyer kerékpárok

RÁKÓCZI-U. 50. Telefunken, Orion rádiók

LUNA, Titán tűzhelyek = RATOR, CSIBI kályhák

Zománczott edények = villanyfelszerelési cikkek

ÓRA, ÉKSZER, EZÜSTÁRUK
NAGY RAKTÁRA

BÁLINT ISTVÁN, PÉCS

KIRÁLY-UTCA 11. — Szűzlázzal szemben.

A m. kir. Csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

kat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, mely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálattal útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelligűl legcélszerűbb kisebb helység nevével vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrléxikon“-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másoktól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei évi 10 P előfizetési díjat fizetnek. Legkisebb előfizetési idő: félév. Nyugállományú legénységi olvasóink az előfizetési díjat 2 pengős részletekben is fizethetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. postatakarékpénztári csekkszámájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Bőszörményi-út 21. szám.“

350. Vitatkozik. A fenyegető levelet ír B.-nek, hogy 24 órán belül 100 pengőt helyezzen el egy megjelölt helyre. B. azonban nem teljesíti a fenyegető felszólítást, hanem feljelentést tesz az őrsön. Azt kérdi, hogy a sértett által tett feljelentéssel befejezettnek tekintendő-e a Btk. 350. §-a szerint minősülő zsarolás, vagy csak kísérletről van szó? Olvassa el a Pinczés-féle Btk. I. kötet 627. és 632. oldalán írtakat.

H. J. Az 1934. évi Cs. L. 734. oldalán „K. P. őrm. Budapest, I. tanalosztály“ jelige alatt közölte, azóta a csendőrségre is kiterjesztették az 1935. I. 17-én kelt 166.767/VII. e. 1934. számú rendelettel. E szerint a másod-, ennek elhalálózása esetén a harmadszülött hadiárva is igényt tarthat a Haborús Emlékéremre, ha nyilatkozatban lemond róla az, akit első-sorban megilletne. A H. M. úrhoz (20. osztály) címzett kérvényhez a hadiárvaságot igazoló iratot és az első-sorban megillető testvér lemondó nyilatkozatát kell csatolni. Ha majd megkapja az érmet, annak igazolványa alapján kérheti a bolgár Haborús Emlékérmet is. Lásd 6/1938. Cs. K.-ben.

18.712. Igényjogosultsága elismerését hat évi összolgálati idő után kérheti. Ebbe beleszámít a katonai szolgálattal ideje is, de a megszakítás nem.

Pápa. Kötelezője lejártával kérheti leszerelését s akkor ugyanolyan módon, mint a csendőrséghez, kérheti a felvételt. Hogy megszakítás ne legyen, korábban is előadhatja kérelmét úgy, hogy leszerelése után a felvételt már befejezett tény legyen. A kérelmet szolgálattal úton kell előterjeszteni. Természetesen az új helyén előlről kell kezdenie. Kérdés az is, hogy felveszik-e. Nem fogja megbánni, amit tenni akar? Ne feledje, hogy állhatatlanságban a siker!

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cifraságok helyett a magunk levelezőlapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

Ipolyság (Piszke). Az utóbb megbízott törm. az ideiglenes őrsparancsnok helyettes annál is inkább, mert idősebb, mint Ön. Ön még nem végezte az őrsparancsnokképző iskolát s így nincs előnye a másikkal szemben.

Balaton. Nem írta meg, hogy ténylegesen szolgált-e, vagy már nyugállományban volt, amikor az örökbe fogadás történt. Utóbbi esetben nem jár. Kérvényét előterjesztheti a B. M. úrhoz (VI. b. osztály). Olvassa el az 1929. évi Cs. L. 555. oldalán „Bros Sándor“ stb. jelige, valamint az 1938. évi 20. számú Cs. L. 706. oldalán „Alföldi-város“ jelige 2. pontja alatti üzenetünket is.

Érsekújvár. 1. Visszavételét kérheti a tényleges szolgálattal. Hogy visszaveszik-e, azt persze nem tudjuk megmondani. A kérvényt a H. M. úrhoz (20. osztály) kell benyújtani. 2. A Cserba terhére a csendőrkörület orvosfőnöke beutalja honvédkórházba. Szülési segély nem jár.

Kőműves Mihály. Álnév, nem válaszolunk.

Gomba. 1. A III. osztályú legénységi katonai szolgálattal jel valóssággal eltöltött hat évi tényleges szolgálattal idő után illetékes. A megszakítás tehát nem számít be. 2. Teljesen magánjogi kérdés az, hogy a közös udvarral rendelkező háztulajdonosok hogyan használhatják az utca felőli közös kaput. Ha nem tudnak megállapodásra jutni, forduljanak polgári bírósághoz. Ilyen ügybe ne avatkozzék a csendőr. Lásd Szut. 404. p.

Kemenesalja. Lexikonban felelünk.

Csertő törm. v. Cikkének tiszteletdíját, kívánsága szerint a Honvédelmi Alapra fizettük be. Szép elhatározásáért elismerés illeti.

M. B. thts. Debrecen. A beküldött tanulmányos nyomozás jó. közölni fogjuk.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk határideje: december 31.

Szedő őrm. Abod. A gázálarcos kép nem éles, tehát nem használhatjuk, a másik kép csak a két csendőrt érdekli, másokat nem.

Érsekújvár. A karácsonyi vers nem jó.

Küküllői. Az erdélyi képeket köszönjük, felhasználjuk. Akárhány van az elszakított területekről, ha nem is eredeti felvételek, szívesen vesszük. Töссék megmondani ezt másoknak is.

Ifj. Kocsis Sándor. Sajnáljuk, azonban a vers, nem vers.

88.888. Több versére emlékszünk és ha köztük nem is találtunk még közlésre alkalmasat, még sem állítjuk, hogy idővel nem ír majd megfelelőt is. De ajánljuk: ha annyi ideje marad a szolgálattal, a tanulás és ezer más kötelesség mellett, hogy versfaragásra is ráér, előbb olvasson szép verseket. A magyar könyvpiacra van elég. Azután próbáljon írni, persze előbb csak önmagának. Tegye a fiókjába. Vegye elő, aztán azokat 3-4 hónap múlva s nagyot fog nézni! Egész biztos, hogy restelleni fogja azokat. Igen, így van, mert közben a sok olvasással fejlődik az ön versírási készsége! Persze ilyen eredmény csak egy-két év előzetes munkája után várható.

Kakuk. Életlen és homályos kép a közzéadás serti seiről... nem való lapunkba.

Sipos esendőr Aszód. Látszik, hogy zsákokat hordanak, de bizony senki se mondja, hogy esendőrökről van szó, akik a bérelt föld terményeit szállítják a padlásra. Az előtérben zavaró a gyalogjárót szegélyező fasor is. Próbálkozzék, idővel sikerülni fog.

BAKONYI MIHÁLY

SAPKA ÉS CSÁKÓ KÉSZÍTŐ

EGYENRUHÁZATI CIKKEK KERESKEDÉSE

Mint keresztény iparos sapkáimat magam készítem.

Budapest, Üllői-út 16/b. Telefon: 145-122.

Árjegyzékem nyomás alatt van.

Tiszti sapka
P 5.50-től

Altiszti
P 5.80.

Minden sapka
selyem bélés-
sel értendő.

Kamgarn tábori
P 5.50

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(7)

Tehát lekötözött, nyögő, erőlködő Prométheus volt Laji bátyám, — emlékszik még kend rá? — keze hiába markolászta a kút peremén a téglákat, nem tudott felhúzószkodni, porlott a téglá a keze nyomán, potyogott le a vakolat a kútba, kísérteties esobbanással verte fel a víz ezüstjét és lent a mély tükörben látható volt Laji bátyámnak fordított mása, kardlovagló, lekötözött alakja.

— Nha, Hlaji, tégedet jócskán behűtöttek!... Hogy kerültél oda le?...

— Ne azt kérdezd, hanem segíts, húzzatok innen ki, mert a nyavalya belém áll!

Körülbelül egy félóráig erőlködött Gábor bátyám, mindenféle fortélyal akarta kihúzni Laji bátyámat a kútból, de sehogysem sikerült, mellé mindketten életveszedelemben fogtak, mert féltő volt, hogy meglazul a kard, félreeszszik és akkor menthetetlenül lezuhan Laji bátyám a mélybe, magával rántja Kocsor Gabit is. Így aztán abbahagyta Gábor bátyám a mentési munkálatokat, nekifohászkozva törölte meg izzadt homlokát, felvette zubbonyát, — időközben az is lekerült.

— Éhn mhár nem kínlódom többet veled, hogy a fene ett vóna meg!... Ilyen marhát én még nem láttam világéletemben!... Bharátom, befekszik a kútba!... A nemjőjját neki!...

— Hát csak nem ment el az eszem, hogy befeküdjek?!... Te vagy a marha, ha ilyet gondolsz!... Beleestem én ide, a teremtésit neki!... Menj át a szomszédokba, hívjál embe-reket!...

— Kiket hívjak, mikor kint van mindenki a határban?!... De megállj!... Majd mindjárt kihuzatlak én!

Ezzel elrohant Gábor bátyám irtózatoss haraggal. Olyan piros volt a dühtől, hogyha valaki gyufát rántott volna, rögtön lángra lobbant volna Gábor bátyám!

És akkor az történt, ami eddig példátlanul állott falunk történetében és Laji bátyám hírnevét olyannyira lerontotta, hogy pár esztendeig, ha erre a napra gondolt, szeretett volna a föld alá süllyedni.

Kivonult a békésvári önkéntes tűzoltóság teljes díszben, Hencz bádogosnak, az apró kis tűzoltó főparancsnoknak a vezetésével. Gyalázatos dolog volt ez Laji bátyám, én is azt mondom. Végig dudálták a falut, rázták eszeveszettül a szerkocsi harangját, vágatott a két községi ló. Elöl ültek a kocsis mellett a bakon Hencz parancsnok, mellette kend Kocsor Gábor. Az oldaluléseken pedig a tíz önkéntes tűzoltó, és pedig: Gál, az úricepész, Megyeri, az úriszabó, Huppert, az úridivatkereskedő, Vencel Jóska, az úr- és hölgyfodrász, Varga tanító úr, Mészáros a varrógépkereskedő és végül

Dohon Mátyás, a mézeskalácsos. Mindannyian teljes gálában, sisakosan, esákányosan, kötéllel létrával.

A nép kiállt a kapukba, azt hitte, hogy tűz van és utcahosszat özönlött a kocsí után. És ebben a nagy zürzavarban a vén Keceg, a toronyőr se tudta mire vélni a dolgot, nem is értesítették a dolgok folyásáról, tüzet, füstöt nem látott ugyan de ebben a nagy bizonytalanságban kénytelen volt félreverní a harangokat.

És...

És harangzúgás, láрма, röhögés, kiabálás, Asarkodás és óriási csődület közepette húzták ki kendet Laji bátyám a kútból olyképpen, hogy kötéllel hurkot vetettek kendnek a derekára.

Sírt ott mindenki, Laji bátyám, a — nevetéstől. De kend... hápogott és szipogott meg nyögött, úgy-e, amíg a csendőröknek elmondta — akár tetszett kendnek, akár nem, — elmondta, hogy mi történt!

Akkor este az asztal mellett könyökölt Laji bátyám, két hosszú kezében tartotta a fejét. Kevéskét még mindig bamba volt kend, nem tudta helyesen méltatni a történeteket. Nehezen forgott az esze, csak azt érezte, ott lapult meg valahol a halántéka táján a lassú ráeszmélés, hogy eudar dolog történt ezúttal Vári Lajos közrendőrrel.

Ki ennek a cudarságnak az oka, kérdezte valaki, valami sápadt hang, mely a szobára leereszkedő sötétből nyúlt ki kend felé. A hang később testet öltött, de formátlan, fejetlen, alakatlan alak volt ez a köztökös valami, aki vagy ami ráasarkodott a sötétből ott hadonászott árny kezeivel a kend riadozó lelke előtt, vigyorogva faggatta, hogy hát már mondaná meg neki őszintén, hogy kire gyanakszik kend a esűfság miatt?

— Ki van itt, ammáriáját? — nyugtalanzkodott Laji bátyám. — Ki pofázik itten? — emelkedett fel.

Az ajtók tárva-nyitva voltak. Az est gazdátlan illatai settenkedtek be rajtuk, bekaeározták a szobát, megültek a sarkokban és a kaszli krajeáros esesebecsei között.

Kilépett Laji bátyám az eresz alá. A kapuk is tárva voltak. A nagykapu is, hiszen azon jött be a tűzoltószerkocsi. A kút körül meg az egész udvaron úgy le volt taposva a föld, meg a fű, mint országos vásárok alkalmával a komédiák környékén.

— Ki ennek az oka? — ugrált a hang a két kávája körül. És ekkor felkapott Laji bátyám egy nagy darab fát és nekiszaladt a sötétnek.

— Mindjárt megmondom, hogy ki ennek az oka, azt a hétmindenit ennek a világnak!... Ki van itt, ki jár itt?

És nem tudott Laji bátyám senkit agyonverni. A nagy hadakozástól fáradtan ment vissza a házba és mikor lámpát gyújtott, majd hanyatt esett a látványtól.

Felesége, Vári Lajosné asszony, az ágyak előtti gyékényszéken ült, Rozika és Eszter pedig a padkán gunnyasztott. Megszeppenve néztek fel Laji bátyámra, majd ijedten fordították el a fejüket.

— Hát tikvéltetek mi van? — kérdezte Laji bátyám.

— Ne azt kérdezze, hogy véllünk mi van, ha azt mondja, hogy magával mi van? — vágott vissza Róza néni sírósan. — Meghábórodoit?... Kit zavart az udvaron, meg a kertben?... Majd hogy a nyavalya állt belém, meg ebbe a két jányba, mikor megláttuk, hogy hadakozik az udvaron, veri, üti a fákát, de embert nem láttunk senkit!

Laji bátyám lekonyultan állt a gerenda alatt, feljebb srófolta a lámpát. Aztán leült az asztal mellé és hosszú ideig esendbe temelkedtek mind a négyen.

Újrendszerű bútorhitel!

Lakását berendezheti bútorral, szőnyeggel minden csendőr **ELŐLEG NÉLKÜL**

harminc egyenlő havi részletre,

vagyis minden P 100.— után 3.33 pengő havi részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

ÍRÓGÉP

új és újjaépített hordozható és nagy íróval írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

— Mi vót itt a ház körül? — bátorzkodott újra Rózi aszszony. — Minden fel van forgatva, a kútostor felszaladt, az ablak alatt a virágok le vannak taposva...

Erre se szólt egy kukkot se Laji bátyám.

— Jaj! jaj! — jajgatott Rozika. — Olyan édesapám, mintha kútból húzták volna ki!... Még a képe is csupa sár!...

Erre már felfigyelt Laji bátyám. Mán valakinek eljárt a szája?! Valaki, valami pimasz már elesipte övéit, amint jöttek haza a határból és leadta nekik szörnyű erkölcsi pusztulását. Hát ha leadta, lelke rajta, mindegy már, úgyis megtudták volna.

Újra nem szólt kend semmit, úgy tett, mintha süket volna.

Kint nyikorgott a kapu, léptek surolták az ereszalját és egy perc múlva Dudás óvakodott be a konyhaajtón, mutatóujjával megpeccentette a kalapját, azt mondta, hogy aggyonisten.

— Egy kis levelet küldtek véllem magának Vári uram a községtől.

— Micsoda levelet?

— Itt van!... Olvassa el!... Én majd kint megvárom, mert vizsek is vissza valamit.

A levelet letette az asztalra és kiment. Laji bátyám nézte, letette, felvette, forgatta és iszonyú érzés vágott belé. A levélben ez állt:

T.

Vári Lajos Úrnak

Békésvár
Fecske-u. 8.

A békésvári községi elöljáróság a ma este tartott rendkívüli közgyűlésének határozata értelmében felmenti Önt azonnali hatállyal rendőr-óri szolgálata alól. Evégből a község tulajdonát képező

egy öltözet egyenruhát (nadrág, blúz),
egy pár fekete csizmát,
egy pár sárga csizmát,
egy lovassági kardot (hüvellyel),
egy darab báránybélésű télibundát,
egy darab kék nyári blúzt

szolgáltasson ki Dudás kishírnak. Elszámolás és a felmondás következtében a még Önt megillető járulékaiknak elszámolása és felvétele miatt a holnap nap folyamán jelenjen meg a községházán.

Tisztelettel:

Herpai Mihály bíró, s. k.

— Elolvasta, Vári uram? — lépett be Dudás és nagyon sunyi képet vágott.

— Elóvastam! — mondta Laji bátyám rekedten.

— Meg is értette a sorozatot!...

— Meg hát!

— Hát akkor vinném a hummit!...

Laji bátyám előkereste a eszma hűzőt, gyorsan lenyiszantotta eszma hűzőt a lábáról és mind a kettőt a szoba közepére vágta.

— Egy pár fekete csizma! Száradjon Herpainak a lábán! A sárga eszma az ajtó mögött egy szegen lógott haptákba állítva. Azt is lekapta Laji bátyám a szegről, csak úgy kongott, úgy vágta a földhöz.

— Ebbe meg Kocsor Gábornak dagadjon bele a lába, hogy ne tudja levetni hótta-napjáig!... Itt a köpeny is!... Ezt meg a jegyző úr vegye magára nyáron, ha leli a hideg!... Hoccitok azt a kék nyári blúzt, bent van a másik szobába!

Felésege, lányai kétségbeesetten nézték ezt a táncot. Nem értették, mert szegényeknek semmiről sem volt tudomásuk. Laji bátyám rájuk ripakodott:

— Mit tájtátok itt a szátokat?... Hozzátok azt a blúzt, mert mindjárt harapok!

Hárman háromfelé szaladtak.

Ezt követőleg levágta Laji bátyám magáról a szóbanforgó egyenruhát, mely mindig, így ebben az átkozott pillanatban is rajta volt, lehúzta magáról a nadrágot, kiramolta a zsebeit, kiszedte belőle a következő dolgokat: egy csomó spárgát, egy vasnyelű bicskát, egy pléhfedelű zsebtükröt, egy elsárgult nikliórát, öt darab nadrággombot, egy félpakli hetesdohányt, egy bajuszkefét, egy meggyfaszípkát, kilenc zolos-zseget, hét darab különféle nagyságú srófot és egy darab ölelkező kapesú bugyelárst, melyben ezúttal nem volt egy peták sem.

Ezek a tárgyak voltak a nadrágzsebben. Míglen a blúz zsebből a következő dolgok kerültek ki: egy notesz a sarkpántjában egy pirosfejű plajbásszal, egy szódásüvegnek a feje (a spriccelő), egy különleges lakat, melyet kétesztendeje lelt kend kules nélkül és mindig készült rá, hogy csinált hozzá a városban egy kulesot, egy tucat kártya (emlékszik rá édes Laji bátyám, hogy milyen piszkos volt már az a kártya, nem látszottak rajta a figurák és olyan nehéz volt a zsírtól, hogy szappant akart belőle főzni), egy doboz Ujjuju gyártmányú bajuszpedrő, vagy húsz szál falon-gyulló, robbanó, kénes gyufa, egy zolostokk, újra egy csomó madzag, végül sok kenyérmorzsza, sok dohányporral keverve.

(Folytatás.)

Hol küzdött apánk...

cím alatt a f. évi 7. számunkban hirdetett pályázatunkra a legszebb munkát Telep Ferenc mezőberényi őrsbeli tiszthelyettes küldötte be, övé a jutalom. Pályamunkáját közölni fogjuk. Szép leírást kaptunk a következő bajtársaktól is. Szabó Dénes eső. (Perkáta), Székely Sándor őrm. (Alsódabas), Tiszai Lajos eső. (Bogács).

Kályhákban, takaréktűzhelyekben
legmelegebb, leggazdaságosabb,
legtisztábban kezelhető a

pécsi brikett.

Eladás Pécsen:

DGT Bányagazgatóság
Pécs, Mária-u. 9., tel.: 29-87.

Budapesten:

DGT Kőszénbányák Elárusító Hivatala
Budapest, V., Rudolf rakpart 3. T: 1-231-69.

Valamint vidéki képviselőteinknél.

MERCEDES IROGEP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

IROGEP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

KERÉKPÁROK (STEYR, PUCH) minden- nemű SPORTCIKKEK nagy raktára

KATONA ANDOR sportházában
ESZTERGOM Széchenyi-tér 13.

A m. kir. Csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes
részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66 sz.

Fióküzlet: VII., Wesselényi-utca 55.

Mindennap

előttünk a telefon s a rádió, nélkülük a mai élet úgyszólván lehetetlen volna. Szerkezetüket, lényegüket ismerjük-e eléggé? Erre hirdettünk pályázatot augusztus 15-i számunkban, amelyre a következők munkáit kaptuk:

Alpári József cső. (Lakihegy), *Arany László* prb. cső. (Bia), *Balog Ferenc* őrm. (Lippó), *Csató József* tőrm. (Méhkerék), *Erdélyi István* őrm. (Felsőgalla), *Gazdag Miklós* prb. cső. (Méhkerék), *Gombás Imre* prb. cső. (Pinkamindszent), *Illés Ferenc* cső. (Dunavecse), *J. Kiss Sándor* tőrm. (Debrecen), *Koczka Kálmán* cső. (Debrecen), *Kovács Mihály* II. őrm. (Szeged), *Mázsári Mihály* cső. (Méhkerék), *Nagy György* I. cső. (Lakihegy), *Nagy József* VII. thfts. (Szombathely), *Papp Sándor* cső. (Debrecen), *Pöntör János* cső. (Lakihegy), *Simon Márton* őrm. (Bábocsa), *Sitkei Ferenc* cső. (Fonyód), *Szedő Rezső* cső. (Páty), *Takács Imre* tőrm. v. (Méhkerék) és *Varga Lajos* prb. cső. (Tolcsva).

Azt mondhatjuk, valamennyi pályázó teljes hozzájárulást tett tanúságot, így a sorsra kellett bízni, kié legyen a jutalom. Az pedig úgy ítélt, hogy az első díjat: **Nagy József VII. thfts.** Szombathely, a másodikat: **Nagy György I. csendőr** Lakihegy kapja. Elküldtük.

Később felhasználjuk ismertetésüket.

Tépett levél

pályázatunkra félezer megfajtást kaptunk, ezek közül mindössze tizenketten hibáztak. Ezt a nagy érdeklődést köszönjük, meggyőződésünk, hogy ha valamelyik járór a valóságban is ilyenfajta bünyjelt talál, megfajtását megtalálja s ezzel elősegíti a nyomozás munkáját. A pályázattal egy kis előgyakorlatot akartunk végeztetni, örülünk, hogy ilyen szépen

sikerült. A sorsra bíztuk a nyertesek kijelölését s annak döntése szerint jutalomban részesültek: **Fenyővári Károly** tiszthelyettes, Budapest (ezüst cigarettatárcsa), **Árva József** csendőr Rákoskeresztúr (finom töltőtoll) és **Papp Imre** csendőr, Szolnok (művészi, kerezett kép). A pályázat helyes megfajtása: *Édes öcsém! Ha kérdeznék a csendőrségen, esküdjél az Istenre is, hogy nem láttál már három év óta, mert*

nem akarják elhinni, hogy a tettes nem én voltam. A kalapácsot eldugtam a szénaboglya alá, a fejszét meg a pincegátdorban a pénzesládával együtt. Ne beszéljen anyád se, ha nem kérdezik. Bátyád.

A község története

c. pályázatunk nyertese **Vessző Imre** abonyi őrsbelli csendőr. Teljesen és mégis terjedősség nélkül állította össze Abony község történetét, hozzáfűzve röviden azt is, amit a község mai viszonyairól — iskola, mezőgazdaság, kereskedelem, forgalom, utak, vízellátás, népesség, közegészség, hivatalok, stb. — is a csendőrnek tudnia kell. Komoly dolgozatot küldöttek be a következők is: **Dömötör Lajos** őrm. (Kapolcs), **Illés Mihály** tőrm. (Bihartorda), **Keszthelyi József** prb. cső. (Nógrádverőce), **Mészáros Mihály** tőrm. (Nyiregyháza),

Szabó Agoston tőrm. (Bia), **Székely Sándor** őrm. (Alsódabas), **(Szirmai László** őrm. (Rákóczihalva), **Várnagy András** thfts. (Abony), **Végső Mihály** thfts. (Pácin).

Pályázatok.

I.

Intézkedik a csendőr a szolgálati utasítás 297. pontja szerint — i) alpont — a hatóság helyett is, ha a helyzet úgy kívánja. Egészen különleges helyzetbe kerül a csendőr, szeretnénk tudni: ki, hogyan és mit intézkedett ilyen esetekben. Ezt írják le olvasóink. *A pályázat határideje: december 1.*

II.

Kincsek rejtőznek a magyar földben s ezek a kincsek a nemzet életerejének támaszai. Legutóbb Lispén találtak az egyik legnagyobb értékre, az oláira. Ismernünk kell hazánkat ebből a szempontból is, azért annak leírására hirdetünk most pályázatot: ki tudja részletesen felsorolni, hogy régi, nagy hazánk területén hol, milyen értékeket hoztak felszínre a föld mélyéből? *Csak legénységi állományúak pályázhatnak. A pályázat határideje: december 1.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

Nyugállományban polgári ruhájához viselje rendfokozatát

MINIATURBEN
gomblyukában. Kapható vitéz Fodor István ny. áll. tiszthelyettesnél **Budapest, VI., Mozsár-utca 1. szám.**
Ár: Tiszti **1 P 20 I.** Legénységi **1 P.**

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. ● **Vidéki megbízottak!**

ÓRA, ÉKSZERNEMŰ, AJÁNDEKTÁRGYAK

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi r. t.

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 3. SZ.

RÉSZLETFIZETÉSI KEDVEZMÉNY!